

MATEO

Xesosí Nirimaneakori Iua Apisapanika Auakani

(Arókasi 3.23-38)

1 ¹Xesosí Teoso mereékiti itxaua. Uai aua Xesosí apika atokiriakorini uáka. Xosee inakori Xesosí iri atoko ñkorapokoriti. Apraãoni, Taviini pakini Xesosí apika atokiriakorini atoko. Ininiã Xesosí Taviini, Apraãoni pakini imi atoko itxa.

²Ininiã ia atoko itxa:

Kitxakapiríka Apraão, Isaki iri.

Isaki, Xakoo iri.

Xakoo, Xotaa itariakorikata iri.

³Xotaa, Péresi, Sera pakini iri. Inorona Tamara.

Péresi, Ésirõ iri.

Ésirõ, Arão iri.

⁴Arão, Aminatapi iri.

Aminatapi, Nasoõ iri.

Nasoõ, Sáomõ iri.

⁵Sáomõ, Póasi iri. Póasi inoro Haapi.

Póasi, Opetxi iri. Opetxi inoro Hotxi.

Opetxi, Xesee iri.

⁶Xesee, Tavii iri. Tavii Isaeokini auíte itxaua.

Tavii, Saromão iri. Saromão inoro mitxi Oria ñtanoro. Eereka

Tavii takaro oa.

⁷Saromão, Hopoão iri.

Hopoão, Apia iri.

Apia, Asa iri.

⁸Asa, Xosapaa iri.

Xosapaa, Xorão iri.

Xorão, Osia iri.

⁹ Osia, Xotão iri.

Xotão, Akasi iri.

Akasi, Esekia iri.

¹⁰ Esekia, Manasee iri.

Manasee, Amõ iri.

Amõ, Xosia iri.

¹¹ Xosia, Xekonia itariakorikata iri. Iuasaaki ìkorakanani kākiti
Isaeokini maïkaāka. Papirónia tixinimoni anikaākana.

¹² Papirónia anikikona atoko,

Xekonia, Saratxieo iri.

Saratxieo, Soropapeo iri.

¹³ Soropapeo, Apiotxi iri.

Apiotxi, Eriakiĩ iri.

Eriakiĩ, Asoo iri.

¹⁴ Asoo, Satoki iri.

Satoki, Akĩ iri.

Akĩ, Eriotxi iri.

¹⁵ Eriotxi, Ereasa iri.

Ereasa, Mataã iri.

Mataã, Xakoo iri.

¹⁶ Xakoo, Xosee iri. Iua Xosee, Maria ãtaniri. Xesosi, iuara Teoso
Mereēkiti itxaua. Inoro Maria.

¹⁷ Apraão, iua ākiri, imekaniri, apika mekaniri, apika mekaniri ākiri, apika mekaniri apika mekaniri, apiko itxaāpota. Tavii auakasaaki, katosipeka pakini ninoa uāka. Eereka aua Tavii, Tavii ākiri, imekaniri, apika mekaniri, apiko itxaāpota. Katosipeka pakini ninoa uāka. Iuasaakiika Xoteoakori anikaāka Papirónia tixinimoni. Ninoa mekaniriakori katosipeka inakasaaki, Xesosi iponaniāpeka.

Xesosi Iponaniini Pirena

(Arókasi 2.1-7)

¹⁸ Ia atoko itxapaniko Xesosi. Teoso mereēkiti iponaniākasaaki, Maria ominapatari Xosee. Oĩtaniriuatini apisapanika, omotokiāri amarini Erekarĩ Matamatakoti sikakiti. ¹⁹ Xosee uākatari Maria kamari maerekati ātikata. Atāo inakarĩnoka kamakari iua, ininiā kona inirekarĩ kākiti imaropiretiniri oa kamixi onini. Kākiti sauaki osiniā, Xosee linirekaro opētauatini, kotxi erekarĩ kamakari iua. Ininiā inirekarĩ itakanapiniro oa, ixika kākiti mimarotakaniā. ²⁰ Ikara atoko inini ixiniremoni, Teoso nitiri iaxitikiri apoka itaponemoni. Ininiā itxa:

—Xosee, Taviini apika mekaniri pite. Kona pipĩkapero Maria papakapini pĩtanoro ĩkapani, kotxi Erekarı Matamatakoti, iuara kamixipeka txĩkitakaro. ²¹Auako oa ākiri. Pitakauākatariko Xesosi itxauako, kotxi imakatzakari kākiti maerekani —itxa Teoso nitiri.

“Xesosi” popĩkari sākireẽ, iuatxikana, “Kākiti Maerekani Makatzakakari,” itxa.

²²Apikomoni Teoso nitiri txari:

—Ikara atoko inakari auapeka, kotxi kitxakapirĩka Teoso sākire sãpiretakari sãpiretapekari ikara sākiretxi. ²³Kitxakapirĩka ia atoko itxa:

Hĩkenakotari. Sito kikikata masirĩkato mixiuatako. Auako oimi. Itakauākataāka Emanoeo inakori

—itxa Teoso nitiri Xoseemoni. “Emanoeo” popĩkari sākireẽ “Teoso atekata aua.”

²⁴Xosee merekasaaki, iua auikari Teoso nitiri sākire. Ininiã ĩtanorouata Mariakata. ²⁵Eereka amarini iponaniākasaaki, Xosee takauākatarı Xesosi itxaua. Amarini iponaniini apisa iua lisirĩka Mariakata.

Atokatxi Pokĩkinimoni Auakani

2 ¹Xesosi iponaniã Pereẽ inakori sitatxiti, Xotėia tōpa, Erotxi auĩtetxi inakasaakiua. Iuasaaki atokatxi pokĩkinimoni auakani sari Xerosareẽ sitatxitimoni Pereẽ takote. Iōriki imarotakani ninoa.

²Ininiã itxana kākitimoni:

—Naniparari amarini Xoteo auĩte inakariua? Ate itikapekaro iōrikite atokatxi pokĩkinimoni. Oa iōriki oerekaua auĩtetxi Apiananiri iponaniãpeka. Ininiã ate apoka uai akapotoreẽkiniua iua apisatoõ, kotxi Apiananiri itxaua —itxana ninoa.

³Erotxi ikara ikenakoenetakasaaki, kona erekaxinireri. Kona inirekari āti auĩtetxi apokini. Ininiã ikinimane Xerosareẽ auakani kona erekaxinirena, kotxi ninoa pĩkari Erotxi. ⁴Ininiã iua apotiitana sasetotxi auĩteakori, kaiōkatsoparerini pakini. Ininiã Erotxi pimaãna:

—Nanipa Teoso Mereẽkiti iponaniãko? —itxa.

⁵Ninoa apakapapiretari:

—Pereẽ sitatxiti, Xotėia tōpa aua. Ia atoko itxapaniko Teoso sākire sãpiretakari iōkatsopatakiti kitxakapirĩka:

⁶Pereẽ sitatxiti auakani, Xotėia tōpa, hĩte sitatxine poiãori, iuaritika kona hĩpėtauatape, kotxi hĩte sitatxineẽ iponaniãko Isaeokini auĩte. Kākiti mĩkiikakari itxauako —itxa ninoa auĩtetxiakori Erotximoni.

⁷Ininiã Erotxi akiritana ninoa iōriki imarotakani, ninoanani imisākiretini ĩkapani. Ininiã ipimaãna:

—Mitxipitipanika kirisaakipa hĭtikataro oa iōriki? —itxa ninoamoni.

Ininiã ninoa sãpiretari. ⁸Iposo atoko iokanatana Pereẽmoni:

—Hĭsako Pereẽmoni amarini hinitini ĩkapani. Hãpokasaakiri, hĭsãpiretano. Ininiã nota apaka sako, iua apisatoõ nikapotoreẽkiniua ĩkapani —itxa Erotxi.

Txamari inirekari okiniri Xesosi, kotxi !inirekari āti auĭtetxi auini.

⁹Erotxi sãkire ikenakotakana atoko, ipotorikana. Iōriki atokatxi pokĭkinimoni itikakitona ĩkiika. Anikana Xesosi auinimoni.

Iuaãtaã oa iōriki iotoka. ¹⁰Ninoa atamatakasaakiro iōriki, iteene ipoxokoniuatana. ¹¹Ininiã apokana aapoko. Īroãna. Apokarina amarini inoro Mariakata. Ininiã ikapotoreẽkauana Xesosi apisatoõ. Itxarina:

—Apiananiri pitxaua. Aãuĭte pitxaua —itxana.

Iposo atoko itiina imakatzakana. Ininiã imakatzakarina erekari imĭkitina auĭtetximoni isikakitina ĩkapani. Isikarina oro, ĩsẽso inakori, miha inakori pakini. Īsẽso, miha pakini kamariãro peerekari.

¹²Ininiã eereka Teoso sãpiretana iōriki imarotakanimoni itaponeẽna:

—Kona hĭkanapiriãpe Erotximoni —itxa Teoso ninoa taponemoni.

Ininiã ninoa kanapiriãkasaaki auinimoni, āti kimaporitimoni isana.

Exitomoni Xosee, Maria Pakini Sini

¹³Iōriki imarotakani sipeka atoko, Teoso nitiri iaxitikiri sãpiretari Xosee itaponemoni:

—Paiamata. Põkitikaua. Panikari amarini, inoro apaka Exito tixinimoni. Himiteka. Kona hĭkanapiriãpe nota masãpiretakanisaakii, kotxi Erotxi nitari amarini okiniri ĩkapani —itxa Teoso Xoseemoni.

¹⁴Ininiã Xosee:

—Nisapitikako —itxa.

Ininiã iua ĩkanõkatika Xosee õkitikaua. Aiamata Exito tõpamoni isini, amarini anikini ĩkapani. Ininiã imimitekari amarini inorokata Exitomoni. ¹⁵Erotxi ipinakasaaki, iusaaki ikanapiriãko. Kona ikanapiriã Erotxi ipinini apisa. Ia atoko itxapaniko kitxakapiriãka Teoso sãkire sãpiretakari sãpiretakiti:

Nakiritariko namarite Exito tixini itakanapini.

Amarini Okiko Pirena

¹⁶ Erotxi imarotakasaakiri iōriki imarotakani sipe inakasaaki, limisākiretaikarina iua, ininiã iua omanākarauata. Ininiã amarini ipikananipeka inakanuia, apaka axapitipanika inakanuia, imakinikana okākitaka Pereẽ sitatxitiã auakani. Ikara atoko itxa, kotxi iōriki imarotakani sãpiretari ipikananipeka oa iōriki tokiã. ¹⁷ Kitxakapirĩka Teoso sãkire sãpiretakari Xeremia inakori sãpiretakiti iaōka auape iusaaki. ¹⁸ Iua txari:

Hamaa sitatxiti ikenakotaãkako ätsaãtxi. Hakeo atoko sitoakoro txiapatako oimiakori matinani. !Onirekari kãkiti mĩkapiritiniro oa, kotxi oimiakori kona auaika.

Exito Tixini Ikanapiriinina

¹⁹ Erotxi ipinaka atoko, Xosee Exito tixini auakasaaki, Teoso nitiri misākiretari iua itaponemoni. ²⁰ Itxari:

—Põkitikaua, pimikanapiriãri amarini, inorokata Isaeo tixinimoni. Amarini kinirão okaka inakani kona auaika —itxari.

²¹ Ininiã Xosee mikanapiriãri amarini, inorokata Xotéia tōpamoni, Isaeo tixinimoni. ²² Txamari imarotakasaakiri Akirao, Erotxi ãkiri auĩtetxi ininiua irini tikini, Xosee pĩkari Xotéia tōpa auini. Ininiã Teoso nitiri iuaĩkana itaponemoni sãpiretari ätiãtaã isini ĩkapani. Ininiã Xosee, Maria, Xesosi pakini sari Kariréia tōpamoni Isaeo tixini. ²³ Nasaree sitatxiti kaikota itxana. Ia atoko itxa kitxakapirĩka Teoso sãkire sãpiretakani sãpiretakiti iaōka inini. Ninoa txari: Nimereẽkiti, Nasareekiri itxauako.

Xoão Kapatxisareri Sãpiretakiti

(Marko 1.1-8; Arókasi 3.1-20; Xoão 1.19-28)

3 ¹ Eereka Xesosi aneẽpe. Iusaaki Xoão kapatxisareri, ãparaã makipakaniãtaã Xotéia tōpa aua. Iuaã iua oerekari Teoso sãkire kãkitimoni. ² Iua txa:

—Himaerekani hĩtakanapako, kotxi Teoso mereẽkiti paĩtiki apokako iua ikinipoko auĩte ininiua ĩkapani —itxari Xoão.

³ Kitxakapirĩka Isaía inakori, Teoso sãkire sãpiretakari, sãpiretapekari Xoão pirena. Itxari:

Auako kiki ãparaã makipakaniãtaã. Isãpirenauatako. Itxariko:

“Hõeretariko kimapori Apiananiri apokini apisapanika.

Itĩkaãpo erekari hĩkamako iua napini ĩkapani,”

itxa Isaía kitxakapirĩka.

⁴Xoão takari mākaxi kamero piti kamakori. Kamero kākiti pira. Ipakiotsere aamata kamakori. Inikari txitxiri. Itximari mapaã itopakero. ⁵Kākiti Xerosareēkini, ikinimane Xotéia tōpakini, ikinimane Xotão tinikata auakani pakini sari ikenakotinirina ikapani. ⁶Iuaã ninoa sãpiretari Teosomoni maerekati ikamakitina, imaerekani imaktxakini ikapani. Eereka iua patxisatana Xotão uiniti.

⁷Txama Xoão atapakasaakina pariseoakori, satoseoakori pakini apokini iuamoni ipatxisatikona ikapani, iua txana:

—Imini katsiiri anaakorirai hite. Teoso misiritapitikai himaerekani xika. Himitekini !uari. Hinirekari hīpatxisatiko, txamari !hinirekari hītakanapiniri himaerekani. ⁸Hinirekiniāri himaerekani hītakanapini, ininiā hīkamariko erekari. Ikara atoko ininiā, hōerekari Teoso atão hītakanapiniri himaerekani. ⁹Hākixiniremoni !hīxinikapiri: “Teoso apakapapitikuauako ate, kotxi ate atokirini Apraãoni txaua,” !hītxapeko. Ari, nota sãpiretai hite, Teoso nirekiniāri, iposotari ia kai soroã Apraãoni mekaniriakori ikamini. Kona Apraãoni posotari anikinii Teosomoni. ¹⁰Aamina maereka iriti atoko hītxa. Teoso iposopeka hite ixipokini. Kākiti auari ikitaita kauanari aamina maereka iriti itokini ikapani. Ikinika aamina maereka iriti tokaākako. Xaminaã oka inaākanako. Teoso kamakiti iua atokokana itxa. Ininiā Teoso kitaite kauanapeka, aamina kotsa sauakiko tīkane. Iua atokokana ininiā, Teoso aiamatapeka hite ixipokini ikapani.

¹¹—Hite nipatxisata āparaã. Hīpatxisatiko oerekari maerekati hīkamakiti hītakanapapeka. Nota tikini apoākari patxisataiko hite Erekari Matamatakotiã, xaminaã pakini. Apiatakari itxaua iua. !Apakata iua takote napokini ikiti mata nimaktxakini ikapani, kotxi iua apiata. Nota poiãoka. Imaktxakari himaerekani, itxiko metao āki auakari arikini atoko. ¹²Katakareri āpokari ahoisi otãta imaktxakini ikapani. Otãta arikaãka. Oki nīkataãka ikiena nīkatikoãtaã. Iua atokokana Teoso nīkatariko kākiti erekarini. Maerekati kamakani arikaãkako xamina maxipoãkatia —itxa Xoão.

Xesosi Patxisatiko Pirena (*Marko 1.9-11; Arókasi 3.21-22*)

¹³Iusaaki Xesosi potorika Kariréia tōpa. Isari Xotão uinitimoni, Xoão patxisatiniri ikapani. ¹⁴Txamari Xoão txari Xesosi:

—Pite nirekatari nota patxisatinii? !Apakata, kotxi pitemoni maerekati !uari. Notara nirekari pite patxisatinino nota —itxa Xoão.

¹⁵Xesosi apakapapiretari:

—Apakatapitika pipatxisatinino. Uatxa akamariko ikinika Teoso nirekaãkiti —itxa.

Ininiã Xoão:

—Ateeneka.

¹⁶Eereka ipatxisataãka atoko ikanĩkiĩta imiriĩ. Iuasaakipeka iaxiti takaka. Ininiã kãkiti atapari Erekari Matamatakoti katxakaãpotini kamoa atoko inakari. Xesosimoni oãpoka. ¹⁷Eereka Teoso sãkirauata iaxiti:

—Pite namarite, nitiretakiti, napokaerekatai, kotxi ninirekakiti pikama —itxa Teoso.

Satanasi Nirekari Xesosi Kaminiri Maerekati

(Marko 1.12-13; Arókasi 4.1-13)

4 ¹Erekari Matamatakoti anikari Xesosi ãparaã makipakaniãtaã Satanasi atamakaerekatiniri ïkapani. ²Iuaã Xesosi takanapari inipokotini Teoso imisãkiretini ïkapani. Koarëta pokamara, koarëta ïkanõkati pakini itakanapari inipokotini. Ininiã inatxikatani iuani.

³Ininiã iuasaakiika Satanasi apoka Xesosimoni. Iua katamakaerekareri itxaua. Itxari:

—Pite Teoso ãkiri pininiãua, ininiã ere kai soro komiri pitxĩkitaka —Satanasi txari Xesosi.

⁴Xesosi apakapapiretari:

—Kona nikamari pite paniãtakiti, kotxi Teoso sãkire iõkatsopatakori txari: Kona komirinanini txĩkitakari kãkiti ãtipirika auini tĩkane.

Ikinka Teoso sãkirera txĩkitakari kãkiti ãtipirika auini tĩkane —itxa Xesosi Satanasimoni.

⁵Eereka Satanasi anikari Xesosi Xerosareẽmoni. Iua sitatxi akiritaãka Teoso nakiti. Satanasi anikari Xesosi Teoso misãkiretiko aikotimoni apiata õtano tsokitiri nopini. ⁶Ininiã Satanasi txari Xesosi:

—Teoso ãkiri pininiãua, pokaua xiti. Ininiã ikinipoko kãkiti imarotariko Teoso ãkiri pininiãua, kotxi Teoso sãkire iõkatsopatakori txari:

Teoso iokanatanako initiriakori iaxitikini pite inĩkatinina tĩkane. Ninoa maĩkai pimapinakani tĩkane, ininiã pikarouatini !auari. Kona kai soro karotari pikiti,

—itxa Satanasi.

⁷Xesosi apakapapiretari:

—Teoso sãkire iõkatsopatakori apaka txari:

Kona patamakaerekatapiri Apiananiri piTeosone.

⁸Eereka Satanasi anikari Xesosi ãtiãtaã iuaĩkana. Itano xiratarimoni anikari. Iuaã Satanasi oerekari ikini itixiti, ikinka tiitxiti iuaã auakari pakini. ⁹Ininiã itxa:

—Pikapotoreẽkiniãua nota apisatoõ piteosonetinino, ininiã ikinika nisikaiko —itxa Satanasi.

¹⁰Xesosi apakapapiretari:

—Konapitini. Pisipeka Satanasi. Teoso sãkire iõkatsopatakori txari:

Apiananiri piTeosone, iuanokara piteosoneta. Iua
ĩkapaninokara piparĩkauatako

—itxa Xesosi.

¹¹Ininiã Satanasi takanapa txari iua. Ininiã Teoso nitiriakori iaxitikini apoka Xesosimoni inikatinirina ĩkapani, kotxi itapara !auaika.

Xesosi Mipotorikari Iparĩka Kariréia Tõpa

(Marko 1.14-15; Arókasi 4.14-15)

¹²Xesosi kenakoenetakasaakiri Xoão kapatxisareri kateia åki takiko, isari Kariréia tõpamoni. Nasaree sitatxitimoni isa. ¹³Ininiã eereka itakanapari Nasaree sitatxiti. Kapanaoõ sitatxitipeka aua itxa. Kapanaoõ, Kariréia poa takote, apaka Seporõ, Natarii pakini tõpati takote. ¹⁴Kitxakapirĩka Isaía, Teoso sãkire sãpiretakari sãpiretpekari, iuaã Xesosi auako. Ia atoko Teoso sãkire txapeka:

¹⁵Seporõ, Natarii pakini tõpati ipoa mitari takote, Xotão uiniti ipiniã. Kåkiti takauåkatari iua itixi, Kariréia tõpa. Xoteo minakaniua tixine itxaua. Iuaã Erekarı apokako. ¹⁶Ninoa kåkiti, ipiã auakani, !imarotari Teoso. Ipiĩkaniãtaã ninoa auanãta. Ninoa atamatariko tirikapi. Ikamara mitari. Iua tirikapi iopinipokotako ipiã auakani sauaki.

Ikara atoko itxa Isaía kitxakapirĩka.

¹⁷Xesosi apokasaaki Kapanaoõ sitatxiti, imipotorikari oerekarauatini. Ia atoko itxa:

—Himaerekani hĩtakanapa, kotxi iposope Teoso hĩauĩte ininiua — Xesosi txana ikinipoko kåkiti.

Xesosi Akiritari Ipi Ipi Pakini Kokatsaãriti

(Marko 1.16-20; Arókasi 5.1-11)

¹⁸Xesosi Kariréia poa tiniã itĩpokotakasaaki, itikari ipi kiki, Simão Petro inakori, itari Åtree inakori pakini. Itakanãtarina hetxi. Kokatsaãriti itxauana. ¹⁹Ininiã Xesosi akiritana ninoa:

—Masa notakata. Hĩtakanapariko hõkatsaãtini parĩkatxiti. Noerekaiko hĩte Teoso sãkire hõerekini ĩkapani, kåkiti imarotini ĩkapani —itxa Xesosi.

²⁰Ininiã iuasaakiika ninoa takanapari okatsaãtinina. Xesosikata sa itxana.

²¹Apikomoni itĩpokotakasaaki, atamatana Txiako, Xoão pakini. Sepeteo anaakori itxauana. Ninoa irikata kanauã auanãta. Ihetxina iotsaãnãtana.

Ininiã Xesosi akiritana ninoa. ²²Iuasaakipeka itakanaparina iri, kanaua pakini. Xesosikata sa itxana imoianatinirina ikapani.

Xesosi Amianatakani Imakananitini

(Arókasi 6.17-19)

²³Xesosi sari ikini Kariréia tōpamoni. Aiko Xoteoakori apotiitiniãtaãua isa. Iuaã isãpiretana Teoso iokanapirena erekari, Teoso kãkiti auïte inini pirena. Apaka erekapeka itxikitakana amianatakani. ²⁴Xesosi kamakiti, apaka isãpiretakiti, iaripiretapeka ikinika Sírria tixini. Ininiã kãkiti minana itomaneri amianatakani iuamoni. Ikini sereti amianari auakini sari iuamoni. Kãkiti maerekati matamatakoti Satanasi nitiri auaitotakiti apoka iuamoni. Apaka kãkiti mapitxiritakani apoka. Apaka titinanakakari amianariti auakini apoka. Apaka kãkiti maposota tipokotakani pakini apoka Xesosimoni. Ikinikana erekape itxikitakana ninoa. ²⁵Itomaneri sari iua tikini. Kãkiti Kariréiakini, tesi pakini sitatxitikini, Xerosareëkini, kãkiti Xotéia tōpakini, Xotão uiniti ipiniãkini pakini sari iua tikini.

Xesosi Sãkirauata

Ixirata Auïte Nopini

(Kapítoro 5, 6, 7)

5 ¹Xesosi itomaneri kãkiti atapakasaaki, ixirata nopini isa, topãka itxa oerekarauatini ikapani. Imoianariakori apotiitaua iuamoni. ²Iuasaaki oerekana ia sãkiretxiti:

Kirimonipa Teoso Sikatari Erekari?

(Arókasi 6.20-23)

³—Teoso takari erekari kãkitimoni, ia atoko inakanimoni. Ninoa nirekari Teoso nireëkiti ikaminina, iuaritika imarotarina !iposotarina Teoso nireëkiti ikaminina, ininiã amanaärina Teoso sikaposotiiretinina ninoa. Teoso takari erekari kãkiti ikara atoko inakanimoni. Ninoa sari Teoso auïtetxi ininiãtaãua.

⁴—Teoso takari erekari kãkitimoni, ia atoko inakanimoni. Mítxi ninoa txiapata imaerekanina xika. Ininiã eereka Teoso mĩkapiritana ninoa, amarini mĩkapiritiko atoko.

⁵—Teoso takari erekari kãkitimoni, ia atoko inakanimoni. Pataparaxinirena ninoa, iuaritika litxitarina ãti. Iamonĩkarina ãti. Teoso sikapanikariko ikinika itixi ikara atoko inakanimoni.

⁶—Teoso takari erekari kãkitimoni, ia atoko inakanimoni. Ninoa iteene nirekari erekarinoka ikaminina. Nipokori inirekinina atoko,

ãparaã inirekinina atoko, ninoa iteene nirekari erekari ikaminina. Ininiã Teoso sikana ninoa ikinipoko erekari inirekakitina.

7—Teoso takari erekari kãkitimoni, ia atoko inakanimoni. Ninoa amonĩkari ninoa misiritakani, ininiã iua atokotxikana Teoso amonĩkanako ninoa kaamonĩkarerini.

8—Teoso takari erekari kãkitimoni, ia atoko inakanimoni. Ninoa kamari Teoso nireẽkitinoka, ininiã ninoa aõkitariko Teoso.

9—Teoso takari erekari kãkitimoni, ia atoko inakanimoni, kauaĩrerinimoni. Ninoa parĩkauata neenamatz xipokini ĩkapani. Ininiã ninoa akiritaãkako Teoso anaakori.

10—Teoso takari erekari kãkitimoni, ia atoko inakanimoni. Ninoa kamari erekari, ininiãkara apanakini kãkiti misiritana. Ninoa erekari kamakani auako Teoso auĩtetxi ininiãtaãua.

11—Teoso takari erekari hĩtemoni, apanakini misiritakasaakii, imisãkirepiretakasaakii, aãpirena ikamakasaaki hĩtemoni nota sãkire hãuikini xika. ¹²Poxokonoka hĩtxako, kotxi Teoso sikai hĩparĩka ĩki ito, itixine hãpokasaaki. Hĩte misiritiko atokokana Teoso sãkire sãpiretakani kitxakapirĩka misiritaãka, ininiã hĩpoxokoniuatako —itxa Xesosi.

Iõkira Pirena

(Marko 9.50; Arókasi 14.34-35)

¹³Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Iõkira erekaro atoko hĩtxaua ikinimane ĩkapani. Iõkira matxoatapeka onakasaaki, ininiã !apakata otxoa kanapiriini iuaĩkana. Ininiã oõkaãka. Kãkiti kitakaro, kotxi kona otxaika.

Tirikapi Pirena

14—Tirikapi atoko hĩtxaua ikinimane kãkiti ĩkapani. !Hĩposotari hĩkipatiniri sitatxi xirata nopini auakari, kotxi ikinimane atamatariri tirikapi. ¹⁵Kãkiti !itakari tirikapi kopiti ãki. Itakarina itano ikini aapokotxiti iopinikini ĩkapani. ¹⁶Iua atokokanera hĩtxako, kotxi erekari hĩkamakiti tirikapi kamara atoko itxa. Erekarinokara hĩkamako. Ininiã apanakini atamatariri erekari hĩkamakiti. Ininiãra itxarina aĩri iaxitikirimoni: “Peerekai pite.”

Teoso Sãkire Moisesi Apakapakiti

¹⁷Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Kona hĩtxape: “Xesosi xipokariko Teoso sãkire Moisesini apakapakiti,” kona hĩtxape. Apaka, “Kitxakapirĩka Teoso sãkire sãpiretakani sãpiretakiti Xesosi

xipokako,” kona hĩtxape. Kona ikara inakari !nixipoka. Nota ina ikinipoko ninoa sãpiretakiti nikamini ĩkapani. ¹⁸Atãopitika ikinika Teoso sãkire apokako. Kona xatiki Teoso sãkire iøkatsopatakori kona xipoka. Iaxiti, itixi pakini xipokini apisa Teoso sãkire lixipoka. Apokapitikako imakinika isãkire. ¹⁹Teoso sãkire ipaniãtakiti apiari aua, apaka poiãori aua. Kãkiti makamakaniãri ikinika Teoso sãkire, oerekiniãri apanakini ikinika Teoso sãkire imakamakani ĩkapani, poiãori itxaua Teoso auĩtetxi ininiãtaãua. ãti kãkitipekana, ikaminiãri ikinika Teoso sãkire, oerekiniãri apanakini ikinika Teoso sãkire ikamini ĩkapani, apiari itxaua Teoso auĩtetxi ininiãtaãua. ²⁰Ia nisãpiretai. Kaiøkatsopareriakori, pariseoakori pakini likamari atão inakari Teoso nireẽkiti. Ininiã hĩte kaminiãri ninoa atokotxikana, !hãuiritãka hĩiroini Teoso auĩtetxi ininiãtaãua. Atão inakari Teoso nireẽkiti hĩkaminiã, hĩiroãpitika iuaã.

Omanãkaretxi Pirena

²¹—Hĩte imarotari kãkiti kitxakapirĩka sãpiretaãka. Ia atoko inaãka: “Kona apanakini hõkape. Kokaniri anikaãkako imisiritikomoni,” inaãka kitxakapirĩka. ²²Uatxa apikomoni nota sãpiretaiko hĩte. Maxikatĩka pomanatiniãri pitari, panikaãkako pimisiritikomoni. Pite napetiniãri pitari, ininiã auĩtetxiakori misiritapitikai. Pakiritiniãri pitari: “Kĩĩkitei,” ininiã pimisiritiko paĩtiki apokako. Nota txai hĩte, kona erekari kokaniri. Iua atokokana kona erekari hinaperauatini. Hinaperauatiniã, ininiã maerekani misiritikoãtaã hĩsapitikako.

²³—Ininiã hĩsikasaaiki Teoso apisatoõ hĩsikakiti hĩsikini ĩkapani, iusaaki hĩxinikari hĩtari homanatakiti. ²⁴Iusaakiika hĩtakanapariko hĩsikakiti iuaã hĩsikiniri apisa. Hĩsako katimaritika homanatakitimoni. Himisãkiretari, homanãkare hĩxipokini ĩkapani. Iposo atoko kanapiriã, hĩsikakiti tĩkane sika hĩtxako Teosomoni —itxa Xesosi.

²⁵Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Kãkiti kinirão apoĩtakiniãi, ininiã pimisiritiko mereẽkarimoni iua anikinii apisapanika, katimariã pisa iuamoni. Pimisãkiretari iua, kotxi pimisiritiko mereẽkari sikaiko pite pimisiritakirimoni. Ininiã eereka iua takai kateia ãki. Iuaã pikaikotako. Ininiã apisapanika pimisãkiretariko iua pomanatakiri. ²⁶Atão nisãpiretai, kona posipikari kateia ikinika pimisiritiko mereẽkari paniãtakiti pimiĩkitxitakanisaaki —itxa Xesosi.

Kipa Txĩkitakai Maerekati Pikamini?

²⁷Xesosi apikomoni sãkirauata:

—Hĩte imarotapekari kitxakapirĩka sãpiretakori: “Pĩtanoro minakotokatika kona pisirĩkape.” ²⁸Kitxakapirĩka ikara atoko

itxama. Nota sãpiretaiko hĩte apikomoni. Sito atamatakari kinirão oakata sirĩkaka inakari, iuara kamapekari maerekati ãkixinireẽ. ²⁹Kona paunitapiri maerekati pikamini txĩkitaãkari pitekata ikaikotini. Patamatakiti txĩkitakiniãi maerekati pikamini, pimakatxakari poki, oka pitxari, kotxi maerekati pikaminiã, maerekani misiritikoãtaã pokaãkako. Apiaerekata Teosokata ãtipirika pauini ãti pokinoka pauini. ³⁰Piuako pikikomoni auakari txĩkitakiniãi maerekati pikamini, ininiã pisauaka, oka pitxa, kotxi maerekati pikaminiã, maerekani misiritikoãtaã pokaãkako. Apiaerekata mauakotikai pauini ãtipirika Teosokata. Kona paunitapiri maerekati kaikotini pitekata. Pitakanapariko maerekati.

Kiki Ītanorokata Itakanapakini

(Mateo 19.3-9; Marko 10.2-12; Arókasi 16.18)

³¹—Kitxakapirĩka ia atoko itxa sãkiretxi:

Pĩtanoro pitakanapiniã, aãtsopa pisika oamoni ĩtanorotxi takanapiko aãtsopati.

³²Iuaritika nota sãpiretaiko hĩte, !hĩtakanapaperoko pĩtanoro. Pitakanapiniãro, ininiã maerekati pikamapitika, kotxi eereka oa atxiĩti nirekakari ãti kiki. Ininiã iuasaaki oa kamari maerekati apaka pite xika. Apaka oa takakari kamari maerekati. Apakata pitakanapiniro pĩtanoro, ãtikata osirĩkiniã —itxa Xesosi sãkire.

Atãopitika Inakari Sãkiretxi

³³Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Hĩte imarotapekari kitxakapirĩka sãkiretxiti. Ia atoko itxapaniko: “Hĩkamariko imakinika hĩkamaenetakiti. Hĩkamariko hĩkamaenetakiti Teoso ĩkapani,” itxa. ³⁴Notara sãpiretai hĩte apikomoni: “Nikamapitikariko,” pinakasaaki, !pakiriũkatapiri Teoso tixine uãka, kotxi iuaã Teoso auĩtetxi ininiãtaãua. “Nikamapitikariko,” pinakasaaki, kona apikomoni pakiritape. ³⁵“Nikamapitikariko,” pinakasaaki, !pakiriũkatapiri itixi uãka, kotxi Teoso uai aua apaka. “Nikamapitikariko,” pinakasaaki, !pakiriũkatapiri Xerosareẽ uãka, kotxi auĩtetxi Apiananiri sitatxine itxa. ³⁶“Nikamapitikariko,” pinakasaaki, !pakiriũkatapiri pikii uãka, kotxi !apakata pitxĩkitakiniri piãko pomama inini, kasarori inini. Ātika piãko kona piposotari pitxĩkitakiniri kasarori inini, pomamari inini. ³⁷“Ari,” pinakasaaki, pikamapitikariko. “Kona,” pinakasaaki, kotxi kona piposotari pikaminiri. Kona ãti sãkiretxi !pikamape. Maxikatiũka kamakori sãkiretxiti Satanasi sãkire itxaua —itxa Xesosi.

Xikatxitakaniua Pirena

(Arókasi 6.29-30)

38 Xesosi oerekarauatapanika:

—Ia atoko kitxakapiríka sákiretxiti: “Neenamatzisaaki áti makatxakiniári poki, pixikatxitariko. Iuasaaki pimakatxakariko iua oki apaka. Pitsirií pataka áti kákiti xika, pixikatxitariko. Iuasaaki iua tsirií apaka pimapatakako,” itxa sákiretxi kitxakapiríka. ³⁹Txamari nota sápiretaiko híte apikomoni. Kona hīxikatxitapiri maerekati hītemoni auakasaaki. Áti aritiniári pitoō, ininiā pikirioka ipinitoō iaritini íkapani. ⁴⁰Atxiiti áti nirekari anikinii pimisiritiko mereēkarimoni, kotxi iua nirekari pite sikiniri pimāka iuamoni iua txineirote pimasikakani xika. Ininiā anikinii apisapanika, pisikariko pimāka inirekakiti, apaka apikomoni áti pimāka. Ikara atoko hīkamako. ⁴¹Ia áti sákiretxiti: Áti paniātiniāi itii panikini áti ōti, ininiā ipi ōti panikari itii. Poerekariko pitiraōki. ⁴²Atxiiti áti amanaāi pitii, ininiā pisikariko iuamoni inirekakiti. Iua amanainiāi pitii “Akamoni iuaíkana !nisikai,” ininiā iuasaaki pisikariko iuamoni —itxa Xesosi.

Pomanatakini Pitiretini

(Arókasi 6.27-28, 32-36)

43 Iuaíkana Xesosi sákirauata:

—Hīkenakotapekari ia sákiretxiti: “Hītiretariko hinirimane. Homanatariko himokaiakari.” Ikara atoko kitxakapiríka auari. ⁴⁴Ikara atoko itxama. Nota sápiretaiko híte ipinimoni. Kona homanatapiri himokaiakari. Hītiretariko iua apaka. Hamanaári Teoso híte omanatakani erekari isikini íkapani.

⁴⁵Apakatapitika amokaiakarimoni erekari akamini, kotxi Teoso kamari atokatxi kákiti erekarini auiniātaā iopinikini íkapani, apaka maerekani auiniātaā iopinikini íkapani. Iua iokanatarí āparaā atāo inakari kamakanimoni, apaka atāo minakati kamakanimoni. ⁴⁶Híte tirketakaninani hītiretiniā, kinirepa Teoso sikari erekari hītemoni hinirimanenokara hītiretakasaaki? Kotxi kákiti maerekati kamakani apaka tirtetari ninoa tirketakani. ⁴⁷Híte misákiretakaninani himisákiretiniā, kákiti Teoso mimarotakani atoko hītixa, kotxi ninoa misákiretakani imisákiretana. ⁴⁸Ikinipoko hīri iaxiti auakari kamakiti erekari, ininiā iua atokokana hītixikitakariko ikinipoko híte kamakiti erekari —itxa Xesosi.

Xesosi Oerekari Teoso Sikiko

6 ¹ Iuaíkana Xesosi sákirauata:

—Erepaniko. Erekari pikamakasaaki, kona pikamapiri piuikiniua íkapani, erekari pikamakiti apanakini imarotini íkapani. Pikaminiári erekari

apanakini apokaerekatini iċapani, kona papakapari piparċka ĩki iaxiti, aĩri iaxiti auakari sikakiti. ²Aua kãkiti ia atoko inakari. Ikamakiti atxiĩti erekari, txamari ixinikakiti kona erekari. Kãkiti ikara atoko inakari sikarauatakasaaki minakati matiitimoni aiko Xoteo apotiitiniãtaãua, apaka mapara kãkiti napiniãtaã, inirekarina ikinimane itikiniri erekari ikamakitina. Inirekarina kãkiti iuikinina. Ikara atoko !pitxape minakati matiitimoni pisikarauatakasaaki. Pixinikariko ia: Ninoa apakapapekari ikinika erekari kãkiti sikakiti, txamari lapakaparina erekari Teoso sikakiti. ³Pisikarauatakasaaki minakati matiitimoni, kona pauiritapiri piuako pisaneremoni auakari imarotiniri piuako pikikomoni auakari sikakiti. ⁴Ikara atoko ininiã, pitenani imarotari pisiãkiti. Piri iaxitikiri, ikinipoko atamatakari, iikitxitaiko kãkiti apisatoõ —itxa Xesosi.

Teoso Misãkiretiko Pirena

(*Arókasi 11.2-4*)

⁵Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Teoso himisãkiretakasaaki, kona hĩkamapiri kamisirienereri atoko hinini. Ninoa potxitari itiminina aiko Xoteo apotiitiniãtaãua, kimaporĩã apaka, Teoso imisãkiretini iċapani. Ininiã ikinimane itikana. Hĩxinikari. Ninoa apakapapekari poxokonitxi uai iċorapokoriti auakari. Txamari ninoamoni atão poxokonitxi !uari. ⁶Teoso pimisãkiretakasaaki, pisa pitenani auiniãtaã. Kona pauiritapiri ãti kaikotini pitekata Teoso pimisãkiretakasaaki. Iuaã pimisãkiretari piri matamatakoti. Iuaã iua atamataiko pite. Eereka isikaiko erekari iaxitikiri.

⁷—Teoso pimisãkiretakasaaki, pimixinikariko pisãkire. Maxikatĩika kona pisãkirauatape iuakata. Teoso sãkire mauiãkati xinikari Teoso kenakotiniri isãkire kotxi kaiãori isãkire. ⁸Ikara atoko !pikamape pimisãkiretakasaakiri iua, kotxi pisãkirauatini apisapanika Teoso imarotapekari pinirekakiti. ⁹Ia atoko hĩtxako Teoso himisãkiretakasaaki:

“Aĩri iaxiti auakari, ate nirekari piuãka paxitiko.

¹⁰Anirekari ikini itixiti auakani auĩtetinĩi pite. Pite tixine pinireẽkiti kamiko atokokana, anirekari pinireẽkiti kamiko iċorapokoriti,

¹¹Nipokori ikiniõtika pisikauako.

¹²Pimaxinĩkaretariko maerekati akamakiti. Maerekati atemoni kamakori amaxinĩkaretini atokokana pimaxinĩkaretariko.

¹³Kona panikapeua aãtaerekatikomoni. Pisikakauako ate, maerekati sauaki aãuakasaaki. Ikara atoko piposota, kotxi pitenanira auĩtetxi txaua. Pitenanira kaposotiire. Aĩtipirika peerekai pite. Ameẽ.”

Ikara atoko hĩtxako Teosomoni.

14—Pimaxinĩkaretiniãri maerekati ãti kamakiti pitemoni, ininiã piri iaxiti auakari maxinĩkaretari maerekati pite kamakiti apaka.

15Pimamaxinĩkaretakaniãri maerekati ãti kamakiti pitemoni, ininiã piri iaxitikiri kona maxinĩkaretari maerekati pite kamakiti apaka —itxa Xesosi.

Nipokori Takanapiko Pirena

16Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Aua kãkiti ia atoko inakari. Ikamakiti atxiĩti erekari, txamari ixinikakiti kona erekari. Kãkiti ikara atoko inakari takanapari inipokotini Teosokata isãkirauatini ĩkapani. Txamari ninoa nirekari ikinimane imarotniri itakanapinirina inipokotinina, kãkiti iuikinina ĩkapani. Ininiã ninoa matinaniuata itooãna ikara kãkiti imarotini ĩkapani. Atão nitxai, ninoa apakapapekari ikinika erekari kãkiti sikakiti, txamari !apakaparina erekari Teoso sikakiti. Kona ikara atoko !pitxape nipokori pitakanapakasaaki Teoso pimisãkiretini ĩkapani. 17Hĩte ikara atoko !hĩkamape. Hinipokotini hĩtakanapakasaaki Teoso himisãkiretini ĩkapani, hãrokatoõtaua. Hõeretari hiãko. 18Ininiãkara apanakini !imarotari hĩtakanapiniri hinikini. Ininiã hĩri matamatakoti, iuananira itikariko hĩkamakiti, apanakini mimarotakiniti, ininiã isikaiko hĩparĩka ĩki —itxa Xesosi.

Pitiretakiti

(Arókasi 12.33-34)

19Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Maxikatiĩka kona papotiitapiri pitiretakiti uai auakari, kotxi atxiĩti kamara nikari pitii. Atxiĩti oerẽkata. Atxiĩti kiĩtiriri ĩtirĩkari iua. 20Ikara atoko kona pikamape. Papotiitariko pitiretakiti Teoso tixineẽ, kotxi iuaã !auari kamara. Iuaã tiitxi !oerẽkata. Kona ixipoka. Kiĩtiriri !ĩtirĩkari iua. 21Pitiretakiti auiniãtaã, iuaã pixinikapika. Iuaã pinirekari pauini —itxa Xesosi.

Tirikapi ĩtotxiãkiri Pirena

(Arókasi 11.34-36)

22—Poki tirikapi atoko itxa piĩto ĩkapani. Poki ereka inakasaaki, ipinikare aua pãkixinireẽ, ininiã pinireẽkiti imakinika erekari. Erekarinokara patamatiniã, erekari pixinire. 23Txamari poki oerekasaakii maerekati pikamini, ipiã apoka pãkixiniremoni. Iuasaaki tirikapi kamara na xatiki !auari pitemoni —itxa Xesosi.

Ipi Auñtetxi Pirena
(*Arókasi 16.13; 12.22-31*)

24 Iuaĩkana Xesosi sākirauata:

—!Apakata kākiti parĩkauatini ipi iauñtena ĩkapani, kotxi atxiĩti ãti omanata, ãti itireta. Atxiĩti ãti apokaerekata, ãti inorita. Iua atokokana kākiti kona posotari iparĩkauatini tiĩtxi ikinipoko iamotini ĩkapani, Teoso ĩkapani iparĩkauatakasaaki. !Apakata piauñtetiniri Teoso, txineiro piauñtetakasaaki.

Teoso Nĩkatiniua Ate
(*Arókasi 12.22-31*)

25—Ininiã nitxai: Pinirekari nipokori, iãriã pakini auãki pinini ĩkapani. Apaka pinirekari mãkatxi piĩto ĩkapani. Ikara pinirekini xika maerekaxiniretika kona pitxape. Erekarĩ nipokori. Apiaerekata pixinire. Erekarĩ mãkatxi. Apiaerekata piĩto. Ininiã ãtipirika !pixinikapiri nipokori, mãkatxi pakini pinitini. 26 Kona pipĩkarauatape nipokori poião auakasaaki. Pixinikariko kotipiriki. Kona ninoa takarauata. Kona apotiitari ikiena. Kona ipotetari ikiena. Iuaritika piri iaxitikiri sikakienatana ninoa. Ininiã ninoamoni nipokori !ixipoka. Teoso apia xinikai hĩte. Ininiã kona pipĩkarauatape. 27 Kinirepa maerekaxiniretinoka pitxa? Pimaerekaxinirene litxĩkitakai apikomoni ãti oara pauini.

28—Kinirepa maerekaxiniretinoka pitxa pimãka pinirekini xika. Aãui pixinikako. Kona aãui parĩkauata. !Ikamari imãka, iuaritika aãui peereri. 29 Kitxakapirĩka auñtetxi Saromão inakori, iteene katiiri itxaua. Kaiãori imãka ereri, iuaritika apia ereri ikinika aãui. 30 Aãui !okanani aua. Uatxa aua. Katana ikatikata iotikaãka. Iuaritika Teoso nĩkatari aãui. Ininiã apiata inĩkatali hĩte. Ikamamãkatapitikai. Poiãonoka hĩte auikari Teoso sãkire. Ikara xika maerekaxiniretinoka hĩtxa.

31—Ininiã maerekaxiniretinoka kona hĩtxape. “Kipa ninika? Kipa niãta? Nãpa napokari mãkatxi?” kona hĩtxape. 32 Teoso sãkire mauĩãkani maerekaxiniretinoka itxana ikara atoko. Piri iaxiti auakari imarotari pinirekaãkiti. Ininiã maerekaxiniretika !pitxape. 33 Merepitipanika pinirekariko Teoso piauñte ininiãua. Iua nireẽkiti pinitako, ininiã atão inakarinoka pikamako. Ikara atoko inakari pikaminiã, pite nirekakiti apaka isikaiko. 34 Maerekaxiniretinoka kona pitxape katana pinirekakiti pixinikini xika. Pinirekakiti auapitikako katana, iuaritika mitxipanika kona pixinikapiri ikara maerekaxiniretika, kotxi ikiniõtika aua ikara atoko inakari —itxa Xesosi.

Apoïretxi Pirena
(*Arókasi 6.37-38, 41-42*)

7 ¹Iuaïkana Xesosi sákirauata:
—“Kona erekari pikamakiti,” kona pitxape átimoni, ininiákará Teoso kona txai pite: “Kona erekari pite kamakiti,” !itxai, ²kotxi Teoso misiritai pimaerekani xika, áti pite misiritini atokokana. Iteene pimisiritiniári áti imaerekani xika, iteene Teoso misiritai pite, pite maerekani xika. ³Ikara ia atoko. Pisápiretari áti: “Aásoro aua poki áki,” txamari kona pimaákatari aátxirata pite oki áki auakari. Kinirepa ikara atoko inakari pikama? ⁴!Apakata pisákire pitarimoni: “Pauritano aásoro poki áki auakari nimaktxakini.” Ikara atoko pininiá !erekari, kotxi aátxirata aua pite oki áki. ⁵Maerekati kamakarii pite, kotxi pikamakiti erekari atxiíti, txamari maerekatínoka pixinikakiti. Pimaktxakariko aátxirata pite oki áki auakari merepanika, ininiá eereka apakata patamatiniri aásoro pitari oki áki auakari pimaktxakini. Ikara oerekaua piteka maerekani auakasaaki, pitakanapariko piteka maerekani, ininiá eereka apakata pimoianatiniri áti iua maerekani itakanapini íkapani.
⁶—Kákíti kona sikari Teoso nakiti anápanoni, kotxi atxiíti iua anápa kirioka, akatsata txai. Iua atokokana Teoso nakiti kona asika Teoso mapaxitakatimoni, kotxi iua anápa atoko. Eereka iua misiritapitikai.
—Apaka kona pinoakitsa ereri kona pisika irarimoni, kotxi iua katxaratari. Iua atokokanera Teoso mapaxitakanimoni kona hisikari Teoso nakiti, kotxi eereka imisiritari Teoso nakiti noakitsatxi irari misiritini atoko —itxa Xesosi.

Kona Hítakanapiri Teoso Himisákiretini
(*Arókasi 11.9-13*)

⁷Iuaïkana Xesosi sákirauata:
—Teosomoni pamanarauatakasaaki, papakapariko pinirekakiti. Pinitarauatakasaaki, papokapitíkariko pinireékíti. Aíri iaxitíkiri pakiritiniá, iua apakapapiretai. Ia atoko itxako: “Pikanikauata. Píïroá,” itxako. ⁸Ikinika amanarauatakari apakapariko inirekakiti. Nitarauatakari apokariko initakiti. Teoso akiritakari apakapaákapitíakako. ⁹Amarini amanainiári iri komiri, atauako kai sorokani isikatari imi? ¹⁰Ximaki amanainiári, atauako iminikani isikari? Konapitini. Irítxi kona kamari ikara atoko inakari. ¹¹Kákíti maerekani apaka imarotari erekari isikini amaritenamoni. Aíri iaxitíkiri apiata imarotari isikiniri erekari iua anaakorimoni, ninoa amanaákasakiri.

Ãti Pitiretini Pirena

12—Pixinikariko. Natokopa pinirekari apanakini tiretinii pite? Ininiã iua atokokana pitiretariko apanakini. Ikara atoko itxa ikinika Teoso paniãtakiti aãtsopaã auakari, apaka Teoso sãkire sãpiretakani sãpiretakiti kitxakapirĩka —itxa Xesosi.

Ipi Kimapori Pirena

(Arókasi 13.24)

13Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Teoso tixine hiĩroã axapitiri ãronakikoãtaã. Mitari ãronakikoãtaã sikari sari maerekani misiritikoãtaã. Iua kimapori mitari, kotxi itomaneri kãkiti sari iuaã. 14Axapitiri ãronakikoãtaã, kimapori axapitiri. Iua apo sari auapininiika inini tixinemoni. Iua kimaporiti axapitiki, kotxi poiãoka kãkiti sari iua kimaporiti —itxa Xesosi.

Omina, Ori Pakini Pirena

(Arókasi 6.43-44)

15Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Erepaniko. Auapitika Teoso sãkire sãpiretakari, txamari iua na atão isãpireta, kotxi isãpiretari iua sãkire Teoso sãkirekata. Ikoketari. Atão inakari ikoketa maerekatikata. Erepaniko. Pamonoãkoniri iua. Mapara patamatakasaakiri, soti auĩte atoko itxa. ãkixiniremoni ãkiti atoko itxa. 16Pimarotari kãkiti ikara atoko inakari, kotxi patamatarini noa kamakiti maerekati. Inako mina kona iritari kĩpaima. Aanaia kona iritari pama. Iua atokotxikana kãkiti maerekati kamakani kona kamari erekari. 17Ikinika aamina erekari, erekari iri. Aamina maerekati, ininiã maerekati iri. 18Aamina erekari kona posotari maerekati iritini. Iua atokokana aamina maerekati kona posotari erekari iritini. 19Aamina maereka iriti itoãka, arika inaãka. 20Ininiã aamina iriãra kãkiti imarotari ereka inini. Iua atokokanera kãkiti imarotaãka —itxa Xesosi.

Kãkiti Teoso Tixine ãroãkani

(Arókasi 13.25-27)

21Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Apanakini txano nota: “Pite niauĩte” inakani, lisapanina Teoso auĩtetxi ininiãtaãua. Niri iaxiti auakari nireẽkiti kamakarinanira sapaniko iuaã. 22Itixi xipokini õtisaaki, itomaneri kãkiti maxikatũka akiritano: “Pite aãuĩte apiatakari. Papakapaua. Aõerekapekari pisãkire apanakinimoni. Aõmitikapekari maerekati

matamatakoti piuãkaã. Akamapekari posotiiretxi kaiãopokori,” itxanako ninoa. ²³Txamari nitxanako: “Kona nimarotai hite. Hiãipiniikaua. Maerekatira hĩkama.” Ikara atoko nisãpiretanako ninoa, kotxi maerekati kamakani itxauana —itxa Xesosi.

Aapokotxi Kamakari

(Arókasi 6.46-49)

²⁴Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Nisãkire kenakotakari, nisãkire nĩkaenetakari, ia kiki kimaroreri atoko itxa. Ia kiki kamakasaakiri aapoko, iopitimita aapokotxi tsota. Otsomori ikama. ²⁵Ininiã ãparaã kipakasaaki, uini apoãtakasaaki, ĩtima apisatakasaaki, aapoko kona irika, kotxi iua tsota itakapekari otsomori. Nisãkire kenakotakani nisãkire nĩkaenetakani, iua kiki kimaroreri atoko itxana.

²⁶—Nisãkire kenakotakari, nisãkire miinĩkaenetakati, kãkiti miĩkiteti atoko itxa. Iua kamari aapoko ikipatxiteẽ. ²⁷Ikipakasaaki, uini apoãtakasaaki, ĩtima apisatakasaakiri, aapoko irika. Irika, kotxi aapokotxi !otsomori. Poião tsoimikari. Irikasaaki, ikinika xipoka. Ikara atoko itxa nisãkire miinĩkaenetakati. Iua imarotapitikamari, txamari !ikamari. Ikara atoko nisãkire mapaxitakani —itxa Xesosi.

Xesosi Posotiire Pirena

²⁸Xesosi oerekarauatini xipoka atoko, kãkiti xinikari: “Paimatireri Xesosi. Iua imarotari atão.” ²⁹Ikara atoko ixinikana, kotxi Xesosi imarotapitikari Teoso sãkire oerekini. Kaposotiireri iua isãkirauatakasaaki. Kaiõkatsoparerini atoko kona itxa. Ninoa kona imarotari Teoso sãkire Xesosi imarotiniri atoko.

Kiki Maere Matati

(Marko 1.40-45; Arókasi 5.12-16)

8 ¹Xesosi ixirata iokiriĩtaka atoko, itomaneri kãkiti sari iua tikini. ²Iuasaaki amianatakari maere matati apoka iuamoni. Ikapotoreẽkaua iua apisatoõ. Itxari:

—Nimarotari pinirekiniã, erekapeka pitxĩkitakano nota —itxa.

³Xesosi maãtakari iua. Ininiã itxa:

—Ari, ninirekapitikari. Erekapekai —itxari.

Iuasaakipeka erekapeka itxa. ⁴Ininiã Xesosi:

—Kona ikora !pisãpiretape apanakinimoni. Uatxa sasetotximoni pisa. Poerekaua iuamoni erekapeka pinini. Moisesini paniãtakiti atoko pikama. Pikaminiãri ipaniãtakiti atoko, ininiã ikinimane imarotari erekapeka pinini —itxa Xesosi.

Eereka isari Xesosi paniãtakiti ikamini ĩkapani.

Sotato Auĩte Nitiri Makananitiko

(Arókasi 7.1-10)

⁵Kapanaoõ sitatxiti apokasaaki, sotatoakori auĩte sari Xesosimoni. Homano itxaua. Iua iteene amanaãri Xesosi:

⁶—Xesosi, ninitiri iteene amianata naapoko. Ikikinanaka. !Itĩpokotaika. Inikoriãtsiitari —itxari Xesosi.

⁷Ininiã Xesosi:

—Iuaã nisako erekape inini ĩkapani —itxa Xesosi.

⁸Ininiã iua Homano:

—Konapitini. Pite auĩtetxi apiatakari pitxaua. Nota poiãorino. !Apakata naapoko piĩroini. Pisãkirenani piokanata. Ininiã erekapeka itxako ninitiri. ⁹Nimarotari ikananani apakatako, kotxi nota kamari nota auĩte paniãtakiti. Apaka sotato auĩte nitxaua nota. Nisãkirauatakasaaki, nisotatone kamapitikari nipaniãtakiti. Nota txari: “Pisa.” Iuasaakipeka isa. Nitxari ãti: “Pina.” Iuasaakipeka ina itxa. “Ia pikama,” nitxari ninitiri. Iuasaakipeka ikamari. Ininiã pisãkirenani apakatapitika —itxari Xesosi.

¹⁰Isãkire Xesosi kenakotakasaaki, iteene ipotxitari isãkire. Iposo atoko itxa:

—Atão nitxai. Isaeo auakani poião auikari nisãkire. Ia Homano itxaua, iuaritika apiata iua auikari nota posotiire. Kona nitikapanikari kãkiti Isaeo auakari auikiniri nisãkire ia kiki auikiniri atoko. ¹¹Nota sãpiretai hĩte, itomaneri kãkiti ãti uãka atokatxi pokĩkini tixinimoni auakani, atokatxi ereẽkokini tixinimoni auakani apaka, itomaneri itixi auakani kiiniritaatako Teoso auĩtetxi ininiãtaãua. Ninoa nipokotako anirimanekata kitxakapirĩka auakanikata. Apraão, Isaki, Xakoo pakinikata inipokotana. ¹²Iuasaaki apanakini Apraão apika mekaniriakori kona sari iua Teoso kiiniritemoni, kotxi ninoa !auikari Teoso sãkire. Piãkatximoni iokanataãkanako. Iuaã itxiapatanako, akatsakatsirĩtauauanako imisiritikona xika —itxa Xesosi sãkire.

¹³Ininiã Xesosi txari sotatoakori auĩte:

—Pisa paapokomoni. Pite auikari niposotiire pinitiri erekape inini ĩkapani. Uatxa auape pinirekakiti —itxa Xesosi.

Ininiã initiri iuasaakipeka erekape itxa.

Simão Petro Imakiro Makananitiko

(Marko 1.29-34; Arókasi 4.38-41)

¹⁴Iposo atoko Xesosi sari Petro aapokomoni. Iuaã apokasaaki, atamataro Petro imakiro. Osirimata nopini osirĩkanãta. Oãpoomata.

¹⁵Ininiã Xesosi takapiotaua ouako nopini. Iuasaakipeka apoomari xipoka. Ininiã oõkitikaua. Osikakienatana ninoa.

Xesosi Makananitana Amianatakani

¹⁶Mapiãpeka inakasaaki, kãkiti anikana itomaneri maerekati matamatakoti auaiãtotakini iuamoni. Isãkireẽ omitikana maerekani matamatakoni. Imakananitana ikinikana amianatakani. ¹⁷Ikara atoko itxa Xesosi, kotxi inirekari Isaía sãkire iaõka apokini. Kitxakapirika Teoso sãkire sãpiretakari Isaía inakori txari:

Iua tiretariko amianatakari. Imakatzakariko aamianare.
Imakananitaua. Iuaka atatsiirauata ate ikapani.

Kãkiti Xesosi Imoianatinina Nireẽkani

(Arókasi 9.57-62)

¹⁸Itomaneri kãkiti iuakata auakasaaki, Xesosi txari imoianariakori:
—Masa ipiniãmoni —itxana.

¹⁹Iuasaakipeka ãti kaiõkatsopareri apoka Xesosimoni. Itxa:
—Koerekareri, nota iposope nisini pite nirekinimoni —itxa.

²⁰Ininiã Xesosi:

—Atauako pinirekatari pisini notakata? Aripa aua auini iriko. Araãkani auari ikoa. Txamari nota kãkiti itari iaxitikiri !auari nimakiniãtaã —itxa Xesosi.

²¹Ãtipekana apoka Xesosimoni. Xesosi moianari iua. Itxari:
—Niauĩte, paunitano niri nikatanapini merepanika, kotxi kiomãtxipekari iua. Eereka nisa pitekata —itxari.

Iteene iua !inirekari isini Xesosikata. ²²Xesosi apakapapiretari:
—Notakata pisa uatxa. Nisãkire mauiãkani ipikani atoko itxana. Ininiã paunitana ipikani katiniri inirimane nisãkire mauiãkani —itxa Xesosi.

Xesosi Iotokakiniri Ìtima Pirena

(Marko 4.35-41; Arókasi 8.22-25)

²³Iposo atoko, Xesosi imoianariakorikata iereẽtaua, ãpiriãtinina ikapani. ²⁴Mokatanitika ãtima kataparari apoãkata. Tsakati okari ãparaã kanaua ãki. Iuasaaki Xesosi imkanãta. ²⁵Imoianariakori sari iuamoni. Õpirĩkarina. Akiripoakatana:

—Apiananiri, !paunitapiri apinini. Apinanapanoka —itxana.

²⁶Ininiã Xesosi:

—Kinirepa hĩpĩkarauata? Poiãonoka hãuikari niposotiire —itxa.

Iposo atoko õkitikaua, pinita itxari ãtima, tsakati pakini. Iuasaakipeka ãtima, tsakati pakini iotoka. ²⁷Ininiã imoianariakori tsoriãkaãta. Itxana:

—Natokopa inakaripa ia kiki? Ìtima, tsakati pakini kenakotari isãkire —itxana imoianariakori.

Ipi Kiki Maerekani Matamatakoni Auaĩtotakini

(Marko 5.1-20; Arókasi 8.26-39)

²⁸Ipinĩã apokasaakina Xerasa tōpamoni, itaōkitarina ipi kiki itomane maerekani matamatakoni auaĩtotakini. Akauariã auanātana.

Paneenamana. Ikara xika kākiti pīkari akauarimoni isinina. ²⁹Xesosi inaãpotakasaaki, maerekani matamatakoni iitoãna auakani akiripoakata:

—Xesosi, Teoso ākiri pitxaua. Kiripa pinirekaka atemoni? Pite ina uaimoni amisiritiko ōti apisapanika pimisiritiniua ĩkapani atxiĩti? —itxarina.

³⁰Ikara ininiãtaã takote auana itomane irariakori. Ikira atoko inipokonātana. ³¹Ininiã maerekani matamatakoni txari:

—Ate pomitikiniã, irariakorimoni piokanataua —itxarina.

³²Ininiã Xesosi:

—Hisipeka ninoamoni —itxa.

Iuusaakipeka irariakori ĩtoã ĩroãna. Ininiã imakinikana irariakori miteẽkata. Iokiriĩkatana. Ipoamoni isana. Iuaã ikomokana, axãpoãta itxana.

³³Ninoa irariakori nĩkatakani miteka sitatximoni. Iuaã ikinika isãpiretana irari ipinini pirena, kiki maerekani matamatakoni auaĩtotakini pirena apaka. ³⁴Ininiã ikinimane sitatxikini sari Xesosi itaōkitinina ĩkapani. Iua itaōkitakasaakina, amanaãrina ninoa tixine itakanapini ĩkapani.

Matĩpokotakati Pirena

(Marko 2.1-12; Arókasi 5.17-26)

9 ¹Ininiã Xesosi iereẽtaua kanauaã. Ikanapiriã iua auinimoni Kapanaoõ sitatxitimoni. ²Ātikaka kikiakori minari matĩpokotakati Xesosimoni. Xesosi imarotari ninoa auikiniri iua sãkire. Ininiã itxari:

—Namarite, pipoxokoniuatako. Pimaerekani makatxakapeẽkaika —itxa.

³Iuusaaki aua ātikaka kaiōkatsoparerini iuaã. Ninoa ākixinireẽ itxana: —Kona erekari isãkire. Teosonanira posotari kākiti maerekani imakatxakini —itxana ninoa.

⁴Xesosi imarotari maerekati ixinikakitina ākixinireẽna. Ininiã iua txa:

—Kinirepa hũuãkatari nisãkire maerekati inini? ⁵Nĩtxari iua imaerekani nimakatxakini, txamari !himarotari imaerekani atão nimakatxakini. “Põkitikaua. Pitĩpokota,” nininiã, himarotari nisãkire atão ininiãua, kotxi hĩtikari. Niposotiire imaerekani nimakatxakini ĩkapani, niposotiire iua nõkitikini ĩkapanitxikana.

⁶Ininiã uatxaika noerekai hĩte, Teoso iokanatano nota hĩtari iaxitikirĩ ĩkorapokoritimoni kākiti maerekani nimakatxakini ĩkapani —itxa Xesosi.

Ininiã itxari matĩpokotakatimoni:

—Põkitikaua. Pisirimata pikoseka, sipe pitxa paapokomoni —itxa Xesosi.
⁷Iuasaakipeka iua õkitikaua, aapokomoni sipe itxa. ⁸Ikara inakari apanakini itikasaaki, ipikarauatana.
 —Peerekari Teoso, kotxi iua oerekari iposotiire kãkitimoni —itxana.

Mateo Pirena

(Marko 2.13-17; Arókasi 5.27-32)

⁹Ikara inakari oereka atoko Xesosi sipeka. Isikasaaki, itaõkitari Mateo inakori. Auñtetxiakori txineirote apotiitakari iua. Xesosi napakasaaki, iitopãkanãta txineiro apakapiniãtaã. Ininiã Xesosi txari:
 —Masa notakata pimoianatinino ãkapani.

Ininiã Mateo õkitikaua, Xesosikata sa itxa. ¹⁰Eereka Xesosi imoianariakorikata nipokota Mateo aapoko. Txineiro apotiitakani, apanakini kãkiti maerekati kamakani pakini apoka Xesosikata inikinina ãkapani. Kãkiti kona potxitari txineiro apotiitakani, kotxi ninoa sikaro oa txineiro ãti uãka auñteakorimoni. !Neerekana ninoa. ¹¹Pariseoakori itikari ninoa nipokotini, ininiã itxana Xesosi moianariakorimoni:

—Kinirepa hãauñte nipokota txineiro apotiitakanikata, maerekanikata? —itxana.

¹²Ininiã Xesosi kenakotari ninoa sãkire. Itxa:

—Maerekati kamakari amianatakari atoko itxa. Ninoa nirekari erekape ininina. Kãkiti mamianatakani ãnirekari ipini sikakarimoni isinina. Amianatakaninoka nirekari ipini sikakarimoni isinina. Hñte ãnirekari nota makatxakiniri himaerekani, kotxi hñte uãkatari ãlauari himaerekani. ¹³Hñxinikariko ia Teoso sãkire iõkatsopatakori:

Hñsikarauata notamoni. Apiaerekata hiamonñkiniri apanakini. Nota ina ãkorapokoriti kona kãkiti “atão inakarinoka kamakarino nota” inakani ãkapanini, kotxi ninoa uãkatari erekarini ininiãuana, txamari kona erekana. Kãkiti maerekati kamakani ãkapanira nina nota uai imaerekanina itakanapinina ãkapani —itxa Xesosi.

Nipokori Takanapiko Teoso Misãkiretiko ãkapani

(Marko 2.18-22; Arókasi 5.33-39)

¹⁴Eereka Xoão kapatxisarereri moianariakori apoka Xesosimoni. Itxana:

—Ate, pariseoakori pakini atakanapari anipokotini itokata Teoso amisãkiretini ãkapani. Kinirepa pite moianariakori ãtakanapari inikinina Teoso imisãkiretinina ãkapani? —itxana.

¹⁵Ininiã Xesosi apakapapiretana:

—Nota kiiniri kamakari atoko nitxa. Kiki nirekiniã ãtanorouatini, ikamari kiiniri. Iuasaaki imoianariakori kona nirekari imatinianiatinina, iua ninoakata auakasaaki. Ininiã kona itakanaparina inikinina Teoso imisãkiretinina ãkapani. Æti õti nimaãkaãkako. Nanikaãkako ninoa mauakaniãtaã. Iuasaakiko itakanaparina inikinina Teoso imisãkiretinina ãkapani —itxa Xesosi.

Mãkatxi Tãpanatiko Pirena

16—Kiomãtxiakori kitxakapirãka auakani sãkirekata kona hãkoketapiri nota sãkire. Ikara hãkaminiã, ininiã mãkatxi kitxakari amaneriã hãtãpanatini atoko itxa. Mãkatxi kitxakari amaneriã kona hãtãpanatape, kotxi parokasaakiri, amaneri txikika, ininiã ikatsorãkari mãkatxi kitxakari. Ininiã mitari itsorãkare. Mãkatxi amaneri nota oerekakiti atoko. Mãkatxi kitxakari, kãkiti kitxakapirãka oerekakiti atoko itxa. Hãkoketiniãri kitxakapirãka oerekakiti, amaneri oerekakitikata, imakinika xipoka.

Sako Aamata Kamakori

17—Kitxakapirãka kãkiti takari iãriã sako aamata kamakori ãki. Iuasaaki kona kãkiti takari amaneri iãriã kitxakari mata ãki, kotxi iãriã txiõkaãtakasaaki, itiãkaãpota. Ininiã omata kitxakari tsorakitako, kotxi paikori. Kona itiãka. Ininiã iãriã katxaka. Iãriã, aamata pakini xipoka. Amaneri matariã itakaãka iãriã amaneri. Ikara atoko ininiã, erekapitikari. Kona ixipokapaniko. Iua atokokana kona hãkoketapiriko kiomãtxi kitxakapirãka oerekakiti nota oerekakitikata —itxa Xesosi sãkire.

Xoteoakori Auãte Pirena

(Marko 5.21-43; Arókasi 8.40-56)

18Xesosi sãkirauatapanika, inakasaaki Xoteoakori auãte apoka iuamoni. Ikapotoreëkaua Xesosi apisatoõ. Itxa:

—Namarite opinanapanoka. Masa. Piuako pitaka oa nopini, ininiã kona opina —itxari Xesosi.

19Ininiã Xesosi imoianariakorikata õkitikaua, iuakata sa itxana.

Xesosi Mãka Maãtakakaro

(Mateo 9.20-22; Arókasi 8.43-48)

20Isikasaakina, sito apoka iua porikimoni. Oamianare oãrëka liotokiniãro. Tosikanani oamianatini. Oãpokasaaki, omaãtakari imãka imapotomatare. 21Oãkixinireë otxa:

—Imãka nimaãtakiniã, erekape nitxako —otxa.

Ininiã otikakari imãka. ²²Iuusaakipeka Xesosi kirioka, atamata itxaro:

—Namarite, kataparaxinire pitxako. Pauikari niposotiire, ininiã erekapekai —itxaro.

Iuusaakipeka oa erekape.

Xáiro Ākero Ōkitikiko Pirena

(Marko 5.35-43; Arókasi 8.49-56)

²³Iposo atoko Xesosi sari Xoteoakori auĩte aapokomoni. Iuaã apokasaaki, iĩroã. Itikari sokonaki xōkakani, itomaneri kãkiti txiapatakani apaka. ²⁴Ininiã Xesosi:

—Mapara hĩsa, kotxi oa amarini kona opina. Omakanãta —itxa Xesosi.

Ininiã ninoa napetari Xesosi:

—!Omakanãta. Opĩpe. Pite !imarotari —inapetarina.

²⁵Ikinimane mapara isikasaakina, Xesosi sari oa ãtokoromoni. Imaĩkaro ouako. Iuusaakipeka oōkitikaua. ²⁶Ikara ene iaripireta iua tōpa.

Xesosi Kōsiãrepeka Txĩkitakari Mōsiãreti

²⁷Iposo atoko Xesosi sipe. Iuusaaki ipi mōsiãreni sari iua tikini. Iuusaaki ninoa akiripoakata:

—Tavii apika mekanirii, piamonĩkaua ate —itxana.

²⁸Aapokotxi Xesosi ĩroãkasaaki, ninoa ĩroã apaka. Ininiã Xesosi:

—Hãuikatari niposotiniri erekapeka nitxĩkitakinii hĩte? —itxa Xesosi.

Ininiã ninoa:

—Ari, Apiananiri —itxana.

²⁹Ininiã itakapiotaua ninoa oki nopini. Ininiã itxa:

—Ari, hãuikakiti iaōka itxako —itxa Xesosi.

³⁰Iuusaakipeka ninoa kōsiãrepeka itxana. Ininiã Xesosi:

—Kona hĩsãpiretapiri nikamakiti apanakinimoni —itxa Xesosi.

³¹Eereka ninoa sipe. Txamari iaripiretarina ikamakiti ikinika iua tōpa.

Masãkireti Pirena

³²Ninoa kiki potorikasaaki, masãkireti anikaãka Xesosimoni. Iua kona kasãkireri, maerekati matamatakoti auaiãtotakiti xika. ³³Iuusaaki Xesosi omitikari iua maerekati matamatakoti. Iuusaakipeka iua kiki sãkirauata. Itomaneri kãkiti itikari. Iuusaakiika ninoa tikoka. Ininiã itxana:

—Ikinika Isaeo tixiniã auakani, mitxi !itikapanikari ãkora atoko inakari —itxana.

³⁴Txamari pariseoakori txari:

—Xesosi omitikari maerekati matamatakoti Satanasi posotiiireẽ —itxana. Na atão ninoa sãkire.

Xesosi Ikini Sitatxiti Sini

³⁵Ininiã Xesosi sari ikini sitatxiti tãpa. Aapokotxi auiniãtaã apaka isa. Oerekarauata aiko Xoteo apotiitiniãtaãua. Isãpiretari Teoso iokanapirena erekari, Teoso auõtetxi ininiãua pirena. Apaka erekapeka itxĩkitakana ikinipoko amianatakani. Ikini sereti amianari aua kãkitimoni. Ikinika imakananita. ³⁶Atamatakasaakina ninoa kãkitipokoni, iamoniãkana ninoa, kotxi soti auĩte minĩkatakoni atoko itxana, kotxi limarotarina isininimonina. Imaãkauana. ³⁷Ininiã itxari imoianariakori:

—Kaiãori kãkiti iposope auikiniri nisãkire, txamari !imarotarina nisãkire, kotxi likenakotapanirina. Ninoa kikio erekari atoko itxana. Imakinika iposope iuaã. Ininiã iposope auikinirina nisãkire. Txamari, poiãoka parĩkauatakani aua nisãkire isãpiretinina ãkapani. ³⁸Ininiãkara himisãkiretariko Apiananiri iaxitikiri iokanatinina parĩkauatakani iua sãkire auĩãkani apotiitinina ãkapani. Ikara atoko hĩtxako Teosomoni —itxa Xesosi.

Xesosi Mereẽna Tosi Imoianariakori

(Marko 3.13-19; Arókasi 6.12-16)

10 ¹Xesosi mereẽna tosi imoianariakori. Isikari iposotiire ninoamoni maerekati matamatakoti omitikinina ãkapani. Isikari iposotiire ninoamoni amianatakani imakananitinina ãkapani, ikinika amianari inokasaakina ninoa amianatakani. ²Naia imoianariakori uãka: Merepitipanika auari Simão Petro inakorima, apaka itari ãtree inakorima. Auari Txiakoma, apaka itari Xoãoma. Ninoa Sepeteo anaakori. ³Auari Piripima, Patoromeoma, Tomeema. Apaka auari Mateoma, txineiro apotiitakari. Apaka ãti Txiakoma, Aoepo ãkiri. Aua Tateoma. ⁴Aua Simãoma, Homano omanatakari. Apaka aua Xotasi Isikariotxi inakorima. Iua Xesosi miãkapiiritakari itxaua. Ninoa Xesosi moianariakori itxauana.

Xesosi Iokanatana Imoianariakori Kãkitimoni

(Marko 6.7-13; Arókasi 9.1-6)

⁵Ininiã Xesosi iokanatana ninoa isãkire isãpiretinina. Ia atoko õtãkikana: —Kona hĩsipeko Xoteo minakonimoni, apaka Samaria tãpa sitatxitimoni kona hĩsipeko. ⁶Hĩsako kãkiti Isaeo tixinikinimoni. Hinirimanemoni,

Xoteoakorimoni hīsako. Ninoa soti auīte pīpinanaākani atoko itxana. ⁷Hāpokasaaki kākitimoni, hītchariko: “Teoso ikinimane auīte ininiua manapi paitiki apokako.” ⁸Himakananitanako amianatakani. Maere matati erekapeka hītχikitakako apaka. Ipīkani hōkitikako. Homitikariko maerekati matamatakoti kākiti auāitotakini. Ikara atoko hīkamako. Kona hīte īkitxitari Teoso hāpakapakiti īkapani. Ininiā ikara atokokana hītχako. Kona hinirekapiri kākiti īkitxitini hīte, hīte sikakiti īkapani. ⁹Kona hanikapero txineiro oro kamakoro. Pirata kamakoro, ātiāo txineiro apaka, kona hanikape. ¹⁰Uatxa hianaxititakasaaki, sako mata !hanikape. Āti himāka !hanikape. Āti hīkiti mata kona hanikape. Hītsonere !hanikape. Kona himaākapeua, kotxi parīkauatakani apakapariko nipokori. Hinirekakiti apokapitikako.

¹¹—Sitatxi hāpokasaaki, hinitari kākiti Teoso sākire kenakotakani, hīte apakapakani. Hīkaikota ninoakata. Eereka kona hīsipe āti aapokomoni hīkaikotini īkapani. ¹²Aapokotxi āki hīiroākasaaki, hītχako: “Erekari Teoso sikakiti kaikotako hītekata,” hītχako. ¹³Kākiti ipoxokoniritika apakapiniāi, hītχako: “Teoso takari erekari hītemoni,” hītχako. Imanirekakaniāi, hītchariko: “Teoso kona takari erekari hītemoni.” ¹⁴Atxiīti aapokotxi hāpokasaaki, kākiti iuaātaā !apakapai. Atxiīti !nirekarina hīsākire, ininiā iuasaaki hīsipeka. Hītakanapariko iuaātaā. Hīpotorikasaaki, himakatzakari kipatxi hīkiti mataā auakari. Ininiā iuasaaki ninoa imarotari Teoso kona apokaerekatana. ¹⁵Hīxinikariko ia nisākire. Kākiti misiritiko ōti apokasaaki, ninoa apiata misiritaāka. Sotoma sitatxiti auakani, Komoha sitatxiti auakani pakini misiritaāka poiāoka —itxa Xesosi.

Misirikaretxi Pirena

(Marko 13.9-13; Arókasi 21.12-19)

¹⁶Iuaīkana Xesosi sākirauata:

—Erepaniko, pamonōkoniri. Hīte soti auīte atoko hītχa, kotxi !kaposotiirei hīte, iuaritika niokanatai kākitimoni. Ninoa ākiti atoko, ininiā erepaniko. Ininiā kimarorei hītχako. Imini kimaroreri atoko hītχako. Ininiā maerekati ninoa auakiti kona misiritai. Iuasaakiika kamoā atoko hītχako, kotxi kamoā !imisiritari kākiti.

¹⁷—Erepaniko. Araōkire hītχako. Auako kākiti kinirāo anikini maxikatiīka kākiti misiritiko mereēkanimoni. Apanakini xirokaiko hīte maxikatiīka aiko āki Xoteo apotiitiniātaāua. ¹⁸Nota sākire hāuikini xika hanikaākako auītetxiakorimoni himisiritiko himarotini īkapani. Ikara atoko ininiā, iuasaaki erekapitikari, kotxi hīsāpiretariko nota sākire iuaā auakanimoni, Xoteo minakonimoni apaka.

¹⁹—Kākiti misiritiko mereēkarimoni hanikikosaaki, kona himaākapeua hīsākirauatini apisa. Teoso sikaiko hīsāpirena tīkane. ²⁰Sākiretxi hīsāpiretakiti kona hīte sākireni. Erekarerari Matamatakoti, iuarako sikariko sākiretxi hīsākirauatini īkapani iuasaaki.

²¹—Āti ōti hītari sikaiko hīte homanatakinimoni okinii īkapani, kotxi hīte auikari nota sākire. Iua atokokanerako irītxi sikariko imi ātimoni okiniri īkapani, kotxi imi auikari nota sākire. Auako apaka imi omanatinina iri, inoro pakini, kotxi inoro, iri pakini auikari nota sākire. Iua sikanako ātimoni okinina īkapani. ²²Ikinimane omanataiko hīte nota sākire hāuikini xika, iuaritika hāuikiniāri nisākire ātipirika, nimakatzakai himapinakani īkapani. ²³Sitatxiā hāuakasaaki, himisiritikosaaki, āti sitatxitimoni himitekako. Atāo nota sāpiretai hīte. Kona hīte xipokapaniri hīparīka ikini sitatxiti Isaeo tixini hītari iaxitikiri kanapiriini apisa —itxa Xesosi sākire.

Apiatakari, Poiāori Pakini

²⁴Iuaīkana Xesosi sākirauata:

—Apaiaōkarauatakari poiāo. Koerekarerari apiata. Apaka nitiritxi poiāo. Iauīte apiata. ²⁵Apakatapitika apaiaōkarauatakari koerekarerari imarotakiti iaōka imarotini. Iua atokokanera nitiritxi iua auīte atoko inini. Apanakini akiritano nota “Peosepoo,” Satanasi inakori. Ininiā itakauākatai hīte hīuāka apia maerekati, kotxi nota anaakorirai hīte —itxa Xesosi.

Kipatakori !Auari

(Arókasi 12.1-3)

²⁶—Ininiā kona !hīpīkapena ninoa maerekati kamakani, kotxi nota kanapiriākasaaki, kona kipatakori auapanika. Ikinika imarotaākako. ²⁷Hītemoni īkanōka nimaasakapiretakiti, ikara nisākire hākiripoakatako aapokotxi nopini imakinika kākiti imarotini īkapani. Uatxa hītemoninani nisāpiretakiti āti ōti ikinimanemoni hīsāpiretako.

Kipa Apīka?

(Arókasi 12.4-7)

²⁸Kona hīpīkapena hīito okakani, kotxi !iposotarina hīxinire okinina. Hīpīkariko Teoso, kotxi iuanokara posotari iokanatinii hīte, hīito, hīxinire pakini maerekani misiritikoātaā. Iuara hīpīkako.

²⁹—Ipi kotipiriki īki poiāo, ātika txineiro otanoka. Iuaritika hīri iaxiti auakari turetana ninoa. Imauiritakaniāri, kona ātika ipina. ³⁰Kipakinipa piāko pikiiā auakari aua? !Pimarotari. Teoso imarotapitikari, kotxi iteene

inĩkakai, ininiākara hĩpĩkarauatape. ³¹Kotipiriki ĩki poião, iuaritika Teoso tĩretari kotipiriki. Ininiākara kona hĩpĩkarauatape. Kaiãopokori kotipiriki auiniã, iuaritika hĩte ĩki apiata, ininiã Teoso tĩretapitikai hĩte —itxa Xesosi.

Xesosi Tiretakani, Xesosi Manirekakani Pakini

(Arókasi 12.8-9)

³²Xesosi sãkirauatapanika:

—Apanakini apisatoõ hĩsãpiretiniãri: “Xesosi nakiti nitxaua nota,” iua atokokanerako nitxariko niri iaxiti auakari apisatoõ: “Nota nakitipitikara iua,” nitxako —itxa Xesosi. ³³Hĩsãpiretiniãri apanakini: “Xesosi nakiti !nitxaua nota,” iusaaki nisãpiretari niri iaxiti auakari: “Kona nota nakitini iua.”

Pinirekakiti Pirena

(Marko 8.34-35; Arókasi 12.49-53; 14.26-27)

³⁴—Kona hĩxinikapiri nota ĩkorapokoriti napokini neenamtxi nixipokini ĩkapani. Kotxi kãkiti auikari nisãkire, ininiã eereka apanakini omanatana. Kona neenamtxi xipokapanika, kotxi nota minari niposotiire maerekati nixipokini ĩkapani. ³⁵Nota apokini xika imi omanatana iri, inoro pakini, kotxi ninoa auikari nisãkire. Tĩirotxi omanataro oimakiro, kotxi ãto omanatano nota, ãto tĩretano nota. ³⁶Iusaaki pinirimane pimokaiakarinarako itxauanako.

³⁷—Poiãoka pitiretiniãno nota, apiata pitiretiniãna pinoro, piri pakini, kona erekari nimoianari pininiua. Apiata pitiretiniãna pamariteakori, kona erekari nimoianari pininiua. ³⁸Nota kinirão moianataka hinakasaaki, notakata hĩsa. Himamĩteenekakanisaakiri himisiritiko nota ĩkapani, ininiã !apakata himoianatinino. ³⁹—Pite ãtipirika kaminiãri piteka nireẽkitinoka, ininiã pinireẽkiti xipokapitikako pitekata. Pite nireẽkiti xipokiniã, nota sãkire pauikini xika, pite auapininiika txako Teosokata —itxa Xesosi.

Hĩte Apakapakani Pirena

(Marko 9.41)

⁴⁰Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Kãkiti hĩte apakapakani, apakapano nota apaka. Nota apakapakari apakapari nota iokanatakari apaka. ⁴¹Papakapiniãri Teoso sãkire sãpiretakari, kotxi iua sãpiretari Teoso sãkire, ininiã papakapari erekari Teoso sikakiti iua apakapakiti iaõka. Papakapiniãri atão inakari kamakari, kotxi iua kamari atão inakari, ininiã papakapari erekari Teoso sikakiti iua apakapakiti iaõka. ⁴²Pisikiniãri ãparaã nimoianari poiãorimoni iãtini ĩkapani, kotxi nimoianari itxaua, Teoso ĩkitxitapitikai pite —itxa Xesosi.

Xoão Kapatxisareri Tikini Sikani

(Arókasi 7.18-35)

11 ¹Xesosi moianariakori tosi pakini isäkire oerekini xipoka atoko, Xesosi sipe. Isa äti sitatxitimoni, eereka äti sitatxitimoni Kariréia tōpa itxaãpota oerekarauatakasaaki. Teoso säkire isäpiretari kākiti.

²Xoão kapatxisareri, kateia äki auakasaaki, ikenakoenetari Xesosi kamakiti, ininiã iokanatarari ipi imoianariakori Xesosimonikari.

³Ininiã Xoão txari imoianariakori:

—Hípimaãri Xesosi: “Pitekani iaxiti ìkari, kākiti iãtapakiti pitxataua? Ätikani atxiiti aiãtapakiti pitxataua?” hĩtxariko —itxa Xoão.

Ininiã ninoa sipe. Ipimaãrina Xesosi Xoão säkire iaõka. ⁴Ininiã Xesosi apakapapiretana:

—Hĩkanapiriã Xoõmoni. Hīsāpiretari hĩkenakotakiti, hātamatakiti pakini. ⁵Hĩte atamatapekari mōsiāreti kōsiārepeka inini. Matĩpokotakati tĩpokotapeka. Hātamatapekari maere matati erekapeka inini. Makenakokiti kakenakokipeka. Ipĩkani õkitikapekauri. Teoso iokanapirena erekari sāpiretapeẽkaika minakati mauapikinitinimoni. Pakini hātamatapeka. Ikara hīsāpiretako Xoõmoni. ⁶Kākiti iteene auikiniāri nota säkire, Teoso takari erekari iuamoni. Ikara nisäkire hīsāpiretari Xoão —itxa Xesosi.

⁷Ininiã ninoa sipe. Isikasaakina, Xesosi sāpiretari Xoão pirena itomaneri kākitimoni. Ia atoko itxa:

—Kipa ìkai hĩte, Xoão kapatxisarerimoni hīsikasaaki, āparaã makipakaniãtaã iua auakasaaki? Hĩte sari iuamoni, kotxi ätixika isäkire aua. Teoso sākirenoka isāpireta. İtima āpokaxitikasaaki, katsotati ipinimoni ipapĩka, iuaĩkana ipinimoni ipapĩka inini atoko kākiti, kotxi isäkire kita äti, isäkire uatxa ätiã, isäkire katana iuaĩkana ätiã, itxaãpota isäkire. Ikara atoko !itxa Xoão.

⁸—Kipa ìkai hĩte Xoõmoni hīsikasaaki? Hĩte sari iuamoni, kotxi !inirekari tiitxi, txineiro pakini. !Kakaroneri imãka, kotxi !ikaikota auĩtetxi aapoko. Auĩtetxi aapoko peereri mākaxi.

⁹—Kipa ìkai hĩte iuamoni hīsikasaaki? Hĩte sari iuamoni, kotxi iua Teoso säkire sāpiretakari itxaua. Atāopitika Teoso säkire sāpiretakari itxaua. Iua Xoão Teoso säkire sāpiretakari apiari.

¹⁰—Teoso säkire iõkatsopatakori kitxakapiriĩka txari:

Niokanatariko nisäkire sāpiretakari kākitimoni pite apisa, papokini isāpiretini ìkapani, kākiti iposope inini ìkapani.

¹¹Atāopitikara. İkinimane sauaki Xoão kapatxisareri apiatakari itxaua. Iuaritika Teoso auĩtetakari poiãori inakari apia imarotariko Teoso kamakiti tĩkane. ¹²Xoão

auakasaaki Teoso auñtetakani misiritaãka, kotxi kãkiti kaneenamari naiatana ninoa. Ninoa nirekari ixipokinirina Teoso auñteti ininiua ãkorapokoriti. Uatxapiima auapanika ikara atoko inakari. ¹³Xoão apokini apisapanika, ikinika Teoso sãkire sãpiretakani, ikinika Teoso sãkire iõkatsopatakani, sãpiretari Teoso auñteti ininiua pirena. Xoão apokasaaki, iua apaka oerekari Teoso auñteti ininiua pirena.

¹⁴—Kitxakapirika Teoso sãkire sãpiretakani sãpiretaua:

Ñti Teoso sãkire sãpiretakari Erãsi atoko inakari apokako, itxana. Iuakara Xoão. Hãuikiniãri nisãkire, hãuikariko iuara apokapeka. ¹⁵Kakenakokii, ininiã hãkenakotariko nisãkire —itxa Xesosi.

¹⁶—Kanatokopa itxa kãkiti ãkorasaaki auakani? Amarini sarauatini atoko itxana ãkorasaaki auakani. Ninoa amarini topãka tiitxi amotikoãtaã. Apanakini amarini txitana apanakini amarini. Itxana: ¹⁷“Ate xikarauata hãte serenini ãkapani, txamari lhãserena. Kãkiti pãkasaaki xikariti axikareta, txamari lhãtxiapata.” Ninoa amarini sarauatini atoko itxana ãkorasaaki auakani, ¹⁸kotxi Xoão kapatxisareri apoka ãkorapokoriti. Itakanapari inikini Teoso imisãkiretini ãkapani. ãlãtari ovaã. Iuaritika hãte txari: “Maerekati matamatakoti auaitotari Xoão,” hãtxari. ¹⁹Nota hãtari iaxitikiri apoka ãkorapokoriti. ãNitakanapari ninikini. Ikiniõtika ninipokota. Nãtari ovaã. Ininiã hãte txari: “Iua kiki ixori. Poãtakari iua. Iua moianatana txineiro apakapakani, kãkiti maerekati kamakani,” himisãkirepirenãtano. Kimaroreri atão inakari kamari erekarinani. Kãkiti atamatakasakiri ikamakiti, imarotari kimaroreri atão inakari ininiua —itxa Xesosi.

Sitatxi Auakani Teoso Sãkire Mauiãkani

(Arókasi 10.13-15)

²⁰Ininiã Xesosi pinitana Korasiã sitatxiti auakani, Petsãita sitatxiti auakani pakini, kotxi kaiãopokori iposotiire ikamapeka iuaãtaã, iuaritika kona itakanaparina maerekati. ²¹Xesosi txana ninoa:

—Kãkiti Korasiã auakani himisiritaãkako. Kãkiti Petsãita auakani hãte apaka misiritaãkako. Kitxakapirika Txiro, Sitoõ pakini sitatxitikini kamari maerekati, ininiã Teoso xipokana ninoa arikatxiã. Ninoa atamataãkamariko nota posotiire hãte atamatiniri atokokana, ininiã ninoa mãkatamariko sako mata. Itakamariko atapani ãtoãna. Ikara atoko ininiã, ninoa oerekari maerekati itakanapinina. ²²Nisãpiretai hãte ia: “Kãkiti misiritiko õtisaaki, Txirokini, Sitoõkini pakini misiritaãka poião. Hãte apiata.” ²³Hãte Kapanaoõkinipekana, Teoso ãkiri aua hãtekata. Hãte itikapekari ito posotiiretxi iaxitikiri. Txamari hõkakatapeẽkako maerekani misiritikoãtaã. Nikamakiti hãtemoni Sotoma auakani sauaki nikamaãkamako, kona ninoa xipokamakako. Auapanikamanako. ²⁴Ininiã nitxai hãte: “Himisiritikosaaki, apiata himisiritaãka. Poiãoka Sotomakini misiritaãka,” —itxa Xesosi.

Teoso Imarore Apakapakani

(Arókasi 10.21-22)

²⁵Iuasaaki Xesosi misākiretari iri:

—Niri, pitixine auakani auíte pitxaua. Uai ikini itixiti auakani auíte apaka pitxaua. Peerekai pite, kotxi na poerekari pimarore kākiti kimarorerinimoni, iuikakanimoni. Pite oerekari pimarore kākiti poiāorinimoni, miuikakanimoni.

²⁶Ari niri, ikara atoko pinireka. Ikara atoko papokaarekata —itxari iri.

²⁷Eereka imisākiretari kākiti:

—Niri sikapekano ikinika. Kākiti limarotano nota Teoso ākiri nininiua. Nirinokara atāo imarotano nota. Apaka kākiti na atāo imarotari niri. Notanokara imarotari niri, kotxi iua ākiri nitxaua. Kākiti nirekiniāri imarotiniri niri, nota oerekari niri iuamoni.

²⁸—Iteene minari atoko itxa himaerekani. Hinireka hītakanapiniri iua, txama lhīposota hītakanapiniri. Hīsāpakiniā himaerekani xika, hina notamoni hītomatini ikapani. Iuasaaki nimakatzakari himaerekani. ²⁹Hītakariko nipaniātakiti hākixinireē. Hāpaiaōkariko nota pirena. Erekapitikari hāpaiaōkiniri ninirekakiti, kotxi kona kaneenamano. Kona nota napetari kākiti. Niuikiniua lauari. Ikara atoko ininiā, hīxinire tomatapitika. ³⁰Hīposotapitikari nipaniātakiti hīkamini, notakata hīparīkauatiniā. Nipaniātakiti !kasāpaniri. Kona kamimari. Peerekari nipaniātakiti —itxa Xesosi.

Tomatiko Ōti Pirena

(Marko 2.23-28; Arókasi 6.1-5)

12 ¹Mapaōti atoko tomatiko ōtisaaki, Xesosi imoianariakorikata napaāpota triko takikoātaā. Inatxitana. Inapaāpotakasaakina, imakatzakarona triko iki mapaki inikinirona ikapani. ²Pariseokori ikara itikasaaki, itxarina Xesosi:

—Patamata. Pimoianariakori kamari ate mauiritakiniti. Ninoa parīkauata tomatiko ōtisaaki —itxana.

³Ininiā Xesosi:

—Atxiīti kona hātatsopatapanikari Taviini kamakiti imoianariakorikata kitxakapirīka inatxitakasaakina? ⁴Iua ĩroā Teoso misākiretikoātaā. Imoianariakorikata inikari komiri Teosomoni sikakori. Sasetotxinokara auiritaāka iua komiri inikinina. Apanakini !auiritaāka inikiniri. Iuaritika ninoa sasetotxiakori tiretari Taviini, imoianariakori pakini inatxitakasaakina. ⁵Atxiīti kona hātatsopatapanikari Moisesini iōkatsopatakiti. Iua auiritari sasetotxi parīkauatini tomatiko ōtisaaki, Teoso misākiretiko aikotiā. Iuasaaki ninoa !ikamari maerekati, kotxi iparīkauatana Teoso misākiretiko aikotiā. ⁶Atāo

nisāpiretai, hīte paniātakiti poiāori. Nota paniātakiti apiari. ⁷Teoso sākire iteene hāuikasaaki, kona hāpoitana kākiti maxikatīka, kotxi Teoso sākire txari:

Nota nirekari apanakini hītiretini. Pimatiretakanisaakiri āti, !apakata pisikarauatini notamoni. Iuasaaki kona ninirekari pisikakiti, itxa Teoso kitxakapirīka.

⁸—Nota hītari iaxitikiri posotari ikinipoko ninireēkiti nikamini tomatiko ōtisaaki, kotxi Apiananiri nitxaua —itxa Xesosi.

Motīkauakotakari Pirena
(*Marko 3.1-6; Arókasi 6.6-11*)

⁹Xesosi ikara inaāka atoko, isa aiko Xoteoakori apotiitiniātaāua. ¹⁰Iuaā aua kiki motīkauakotakari. Iuaā aua apaka pariseoakori Xesosi kinirāo apoītaka inakani tomatiko ōtisaaki iparīkauatini xika. Ninoa amanaāri Xesosi:

—Atauako apakata atxiīti tomatiko ōtisaaki, erekape pitxīkitakiniri kākiti? —itxarina.

¹¹Ininiā Xesosi pimaāna:

—Hīpira soti auīte tomatiko ōtisaaki aariko āki irikiniā, himaktxakatari? Atāopitikara Teoso sākire auiritapitikari kākiti makatxakiniri ipira tomatiko ōtisaaki. ¹²Soti auīte poiāori, kākiti apiari. Ininiā Teoso sākire auiritapitikari tomatiko ōti erekape nitxīkitakiniri kākiti —itxa Xesosi.

¹³Ininiā itxari kiki motīkauakotakarimoni:

—Poerekauakotauako —itxa.

Oerekauakotakasaakiua, erekapeka itxa, ipini uako atokopeka itxa.

¹⁴Iuasaaki pariseoakori sipeka atoko, ninoakakarika misākiretakakauana: —Natokopa atxatari Xesosi aōkini? —itxakakana.

Nitiritxi Teoso Mereēkiti

¹⁵Xesosi imarotakasaakiri ninoa okaenetiniri iua, iuasaakipeka Xesosi sipeka. Itomaneri kākiti sa iuakata. Ikinika amianatakani erekapeka itxīkitaka. ¹⁶Xesosi !auiritana isāpiretinirina ikamakiti apanakinimoni. ¹⁷Ikara atoko itxa Xesosi, Teoso sākire sāpiretakari Isaía inakori sāpiretakiti iaōka apokini ikapani. Ia atoko itxa Teoso Isaíamoni:

¹⁸Ia ninitiri nimereēkiti. Ia nitiretakiti napokaerekatakiti. Nota sikariko Erekarī Matamatakoti iuamoni. Iua sāpiretariko nota sākire Xoteo minakonimoni.

¹⁹!Kataparasākireri ahoa kimaporiti itiniāpo isākirauatakasaaki. !Inenamauata. !Itxitakaka apanakinikata kākiti napiniātaā.

²⁰ Apanakini Teoso sākire auīākani oiōkapeta ākixinireēna. Itapara !auari. Ninoa aanaia katxitoākori atoko itxana. Iuaritika kona imapirinikari iua aanaia katxitoākori. Iua atokokana kona ixipokari iua sākire auīākani mataparani. Itiretana. Apanakini Teoso sākire auīākani, kona iteene aukari Teoso sākire. Ininiā ninoa tirikapi iopinikare xapitikiri atoko itxana, iuaritika kona iua oakari. Iua atokokana kona ixipokana Teoso sākire auīākani. Ikamaāpotari erekari, erekarinoka kāiatini ikapani.

²¹ Xoteo minakaniua auikariko iua sākire.
Itxa Isaía sāpirena kitxakapirīka.

Maerekani Matamatakoni Omitikiko

(Marko 3.20-30; Arókasi 11.14-23)

²² Iuasaaki kākiti anikari kiki maerekati matamatakoti auaitotakiti Xesosimoni. !sākirauata. Mōsiāreti itxaua iua, maerekati matamatakoti xika. Xesosi erekapeka txīkitakari iua. Iuasaaki kōsiārepeka, kasākirepeka itxa. ²³ Iuasaaki kaiāopokori kākiti iuaā tsorīkaāta. Ininiā ipimaākakauana: —Atuako ia kiki aūiūte Taviini apika mekanirikani? Atxiiti Teoso iokanatakitikani? —itxana.

²⁴ Pariseoakori ikara ikenakotakasaakina:

—Konapitini. Maerekati matamatakoti auite Peosepoo inakori sikari iposotiire Xesosimoni maerekati matamatakoti omitikini ikapani —itxana pariseoakori.

²⁵ Xesosi imarotari ikara ixinikakitina. Ininiā itxa Xesosi:

—Kākiti tixine auakani ninoakakarika inaiatakakiniūana, ixipokakakauana. Iarikapenako. Iua atokokana kākiti aapokoā auakani inaiatakakiniūana, ixipokakakauanako. ²⁶ Iua atokokana Satanasi nitiriakori, ninoakakarika inaiatakakiniūana, ixipokako Satanasi tapara. ²⁷ Hīte sākire, Peosepoo sikari iposotiire notamoni maerekati matamatakoti nomitikini ikapani. Ininiā nota pimaāi: “Kipa sikari posotiiretxi hīte moianariakorimoni, maerekati matamatakoti omitikinina ikapani?” Himoianariakori sāpiretai: “Teosonoka sikari posotiiretxi maerekati matamatakoti omitikanimoni.”

²⁸ Teoso posotiireē nomitikari maerekani matamatakoni. Ikara atoko ininiā, Teoso oerekai iua apokapeka hītemoni hīauite inini ikapani.

²⁹ —Kiki pataparari iua aapoko auiniā, kona kiitiriri iroā itiriuatini ikapani. Kiitiriri iaxirikiniāri iua kiki pataparari, iuasaakiika apakata iitirīkiniri itii.

³⁰ —Notakata maparīkauatakani omanatano nota. Imamoianatakaniāno, inirekari niparīka ixipokini. ³¹ —Ininiā nisāpiretai. Apakata Teoso makatxakiniri ikinipoko maerekati kākiti kamakiti, imaerekani Teoso imisākirepiretini pakini. Txamari Erekari Matamatakoti misākirepiretakari

maerekani makatxakiko kona auari. ³²Kākiti misākirepiretiniāno nota hītari iaxitikiri, eereka amanainiāri Teoso ikara imaerekani imakatxakini, ininiā Teoso makatxakapitikari. Kākiti misākirepiretiniāri Erekar Matamatakoti, !kimakatxakikori ikara maerekati ikamakiti —itxa Xesosi.

Aamina Iri Pirena

(Arókasi 6.43-45)

³³Ininiā Xesosi sākirauata iuaĩkana pariseoakorimoni:

—Aamina atoko hītxa. Aamina erekari ininiā, iri erekari apaka. Aamina maerekati ininiā, iri apaka !erekari. Patamatiniāri amātiiri, pimarotari imina. ³⁴Nimarotai hīte. Imini katiiri atoko hītxa hīte. Hīte maerekati kamakani. Ininiā !hīposotari erekari hīsāpiretini, kotxi hākixinire !erekari. Hinamaā hīsāpiretakiti hākixinireē potoriākari itxa. ³⁵Kākiti erekari ininiā, erekarinoka isākire, kotxi iua ākixinireē erekarinoka aua. Kākiti maerekati ininiā, isākire maerekati apaka, kotxi maerekatinoka auari iua ākixinireē. ³⁶Atāo nisāpiretai hīte. Ikinipoko kākiti sākire Teoso atamakaerekata xipokatxi ōtisaaki. Iuasaaki Teoso mereēri kākiti misiritiko. Maxikatīka hīsāpiretakiti kona apakata. Kona iua potxitari. Ininiā iuasaaki iua pimaāi: “Kinirepa ikara atoko pisākire?” itxako. ³⁷Pisākire ereka ininiā, ixika !auari Teoso misiritini. Pisākire maerekati ininiā, pisākire maerekati xika Teoso misiritai —itxa Xesosi.

Pariseoakori Nirekari Xesosi Oerekiniri Iposotiire

(Marko 8.11-12; Arókasi 11.29-32)

³⁸Ātikaka kaiōkatsoparerini, pariseoakori pakini txari:

—Koerekareri, takaōtxikari Teoso posotiire poerekaua ate, aātamatiniri ĩkapani, Teoso iokanatinii ĩkorapokoriti aimarotini ĩkapani —itxarina.

³⁹Xesosi apakapapiretana:

—Kākiti uatxarini !erekana. Itakanaparina Teoso. Hīte nirekari noerekini Teoso takaōtxikare, iposotiire. Konapitini. Kona noerekai hīte. Kitxakapirīka Teoso sākire sāpiretakari Xonasini inakori auakasaaki, Teoso kamari posotiiretxi. Ikara atoko inakari posotiiretxi Xonasini auakasaaki, iuaĩkana ikamapanikariko. Iua posotiiretxi Teoso takaōtxikare itxapanikaua hīte ĩkapani. Iua takaōtxikarinoka Teoso takaōtxikare hīte ĩkapani. ⁴⁰Xonasi kaikota ximaki mitari tikako āki ipi āti pakini ōti. Iua atokokanerako hītari iaxitikiri napako ipi āti pakini ōti ipikani auiniātaā.

⁴¹—Itixi xipokini ōtisaaki, kākiti Nínivi sitatxiti auakani sākirauatapitikako. Ninoa txai hīte: “Kona erekai hīte, kotxi !hītakanapari himaerekani. Ate takanapari amaerekani Xonasi sākire

akenakotakasaaki,” itxanako ninoa. Uatxa uai aua hĩte apisatoõ Xonasi apiatakari. Imisäkiretai hĩte, iuaritika kona !hĩtakanapari himaerekani.

⁴²—Xipokatxi õtisaaki, sito Sapaa auakani auĩte sākirauatapitilkako. Oa õtakoxiti auakaro, iuaritika osari Saromãomoni imatire okenakotini ĩkapani. Uatxa apopeka Saromão apiatakari, iuaritika hĩte !auikari nota sākire —itxa Xesosi.

Maerekati Matamatakoti Kanapiriini Pirena

(Arókasi 11.24-26)

⁴³Iuaĩkana Xesosi sākirauata:

—Maerekati matamatakoti kiki auaiĩtotakiti takanapakasaakiri iua kiki, iua maerekati matamatakoti saãpota ãparaã makipakaniãtaã, ikaikotiniãtaã inítini ĩkapani, txamari !apokari. ⁴⁴Ininiã itxa: “Nikanapiriãpiriko mitxi nauinimoni nipotorikinimonikari,” itxa iua maerekati matamatakoti. Ininiã ikanapiriã. Apokasaaki, ãti iuaã auakari !auari. Oeretapeẽkaika. Iposope ãti auini ĩkapani. ⁴⁵Ininiã apana apikomoni setxi pakini maerekani matamatakoni apia maerekanitakani. Imakinikana aua iua kiki ĩtoã. Ininiã iua kiki mitxi poiãoka imaerekani, eereka apia maerekanita. Ikara atoko itxako kãkiti uatxarini maerekani —itxa Xesosi.

Xesosi Inoro, Itariakori Pakini

(Marko 3.31-35; Arókasi 8.19-21)

⁴⁶Xesosi sākirauata itomane kãkitimoni, inakasaaki oãpoka inoro, itariakorikata. Iporikiti auana. Ipĩkapiretarina. ⁴⁷Ininiã ãti txari Xesosi: —Pinoro, pitariakori ikiraã iporikiti auana. Inirekakarina imisäkiretinii pite —itxa.

⁴⁸Ininiã Xesosi:

—Keropa ninoro? Kiripa nitariakori? —itxa Xesosi.

⁴⁹Ininiã imioakari imoianariakori:

—Hãtamata. Uai aua ninoro, nitariakori pakini. ⁵⁰Niri iaxitikiri nirekaãkiti kamakanira, ninoara nitariakori, nitaroakoro, ninoro txaua —itxa Xesosi.

Katakareri Pirena

(Marko 4.1-9; Arókasi 8.4-8)

13 ¹Iua õtisaaki Xesosi takanapari iua aapokotxi. Ipoa tiniã isa. Iuaã ipoa tiniã iitopãka. ²Iuaã auana itomaneri kãkiti. Apotiitauana iua takote. Ininiã kanaua ãki iereẽtaua, topãka itxa oerekarauatini ĩkapani. Ninoa kaikota imiriĩ. ³Ininiã itori sãpirenatxi atão inakari oerekiko isãpiretana ninoa Teoso imarotinina ĩkapani.

Ia atoko itxa:

—Katakareri potorika itakarauatini ikapani. ⁴Takari iki itakaāpotakasaaki, okaāpotakasaaki, ātikaka irika kimapori tiniāpo. Kotipiriki apoka. Inikari imakinika. ⁵Apanakini irika kai auiniātaā. Poiōoka kipatxi auari, ininiā mokatanitika ipitxaka. ⁶Txamari, atokatxi papatakari inakasaaki, arikari iua takari. Otxiaroka, kotxi kona kakotsari. ⁷Apanakinipekana irika aanaia auiniātaā. Ininiā aanaia aneē takari takote. Aāpitsa iapinokari takari, oka txari. ⁸Apanakinipekana irika kipatxi erekariātaā. Ininiā iriuata. Ātiātaā āti takari iriuata seī oki pakini. Ātiātaā takari iriuata sesēta oki pakini. Ātiātaā āti takari iriuata trīta oki pakini. ⁹Kakenakokii, ininiā hīkenakotariko nisākire —itxa Xesosi.

Kākiti Mimarotakiniti Xesosi Sāpiretini Pirena

(Marko 4.10-12; Arókasi 8.9-10)

¹⁰Imoianariakori apoka Xesosimoni. Ipimaārina:

—Kinirepa sāpirenatxi atāo inakari oerekiko pisāpiretari kākiti? —itxarina.

¹¹Ininiā Xesosi:

—Kākiti xinikiniāri Teoso auītetxi ininiāua pirena, auapitika kaiāopokori ninoa mimarotakiniti, kotxi Teoso kona oerekana ninoa. Teoso oerekai hīte ninoa mimarotakiniti. ¹²Teoso sākire auakiti, iua sākire kīpitakari, Teoso sikari apikomoni imaroretxi iuamoni. Txamari Teoso sākire kenakotakari, isākire makīpitakati, imarore xapiti iuamoni auakari makatxakaākako. ¹³Nisākirauatakasaaki kākitikata, nisāpiretana sāpirenatxi atāo inakari oerekiko, kotxi kokiri kākiti, iuaritika latamatari Teoso kamakiti. Kakenakokiri kākiti, iuaritika !imarotari Teoso sākire. ¹⁴Ininiā apokapeka Isafa sākire kitxakapirīka, kotxi iua sāpiretari Teoso sākire:

Hīkenakotapiikamari nisākire, iuaritika !himarotari.

Hītikapiikamari nikamakiti, iuaritika !himarotari,

¹⁵ kotxi !hinirekari himarotiniri atāo inakari. !Hinirekaikari nisākire hīkenakotini. !Hinirekaikari nikamakiti hātamatini. Hinirekaākamariko, hātamatamariko nikamakiti. Hinirekaākamariko, hīkenakotamariko nisākire. Hinirekaākamariko, himarotamariko nisākire.

Hīkanapiriaākamako notamoni, nimaktxakamariko himaerekani, itxa Teoso.

¹⁶—Hītepekana, Teoso sikari erekari hītemoni, kotxi hōki atamatapitikari iua kamakiti. Hīkenakoki kenakotapitikari iua sākire.

¹⁷Atāo nisāpiretai. Itomaneri Teoso sākire sāpiretakani, apanakini kiki atāo inakari kamakani pakini kitxakapirīka nirekari atamatiniri hīte atamatakiti, txamari kona atamatarina. Inirekarina ikenakotinirina hīte kenakotakiti, txamari kona ikenakotarina —itxa Xesosi.

Katakareri Pirena Oerekiko
(Marko 4.13-20; Arókasi 8.11-15)

18 Xesosi sākiranātapanika:

—Hítakaõtxikari ikara sãpirenatxi atão inakari oerekiko, katakareri pirena. Noerekai ikara. 19 Kãkiti kenakotakasaakiri Teoso auítetxi ininiua pirena, imimarotakaniãri ikenakotakiti, kimapori kãkiti katxaratakiti ikotaxiti atoko itxa iua ãkixinire, kotxi Satanasi apoka iuamoni. Imaktxakari Teoso sãkire iua ãkixinireẽ apokakari. Teoso sãkire takariki atoko itxa.

20—Takariki kai auiniãtaã iriãkari, Teoso sãkire ipoxokoniritika apakapakari atoko itxa. 21 Itxama kona okanani aua, kotxi kona kakotsari. Omanatiko inakasaaki, inapetiko inakasaaki, Teoso sãkire auikini xika, itakanapari Teoso sãkire auikini.

22—Ãti kãkitipekana kenakotari Teoso sãkire, txamari ixinikapikari tiitxi, nipokori, iparĩka pakini. Ikinipoko ixinikapika, ininiã maerekaxiniretinoka itxa. Txineiro ipotxitini xika linirekaikari Teoso sãkire. Takariki aanaia auiniãtaã iriãkari atoko itxa iua. Takari mariti atoko itxa iua ãkixinire.

23—Ãti kãkitipekana ikenakotakasaakiri Teoso sãkire, atão iua auikari. Iua ãkixinire kipatxi erekari atoko itxa. Takari mininiua atoko, iua kãkiti minari atxiĩti seĩ pakini kãkiti Teosomoni isãkire auikinina ãkapani. Atxiĩti iminari sesẽta pakini kãkiti. Atxiĩti iminari trĩta pakini kãkiti Teosomoni isãkire auikinina ãkapani —itxa Xesosi.

Katsotati Ahoisi Atoko Inakaro

24 Iuaĩkana Xesosi sãpiretari ãti sãpirenatxi atão inakari oerekiko. Ininiã ia atoko itxa:

—Teoso auítetxi ininiua ia atoko itxa. Teoso katakareri atoko itxa. Iua katakareri takari erekari takariki ikikioteẽ. 25 Ãti ikanõkati ikinimane imakasaaki, imokaiakari apoka. Itakaro katsotati ahoisi atoko inakaro ahoisi sauaki. Kona !otxa. Iposo atoko ãkorape itxa. 26 Takari aneẽka atoko, oriua. Iuasaaki kãkiti imarotapekari katsotati ahoisi atoko inakaro auapeka. Kona otxa. 27 Ininiã katakareri nitiriakori apoka iauĩtemonina. “Auítetxi, pite takaro takariki erekaro. Nanipa oina katsotati?” itxana ninoa.

28—“Amokaiakari takari,” itxa.

—“Pinirekatari amaporokiniri?” itxana initiriakori.

29—“Kona. Katsotati himaporokiniã, atxiĩti himaporokaro nitakare apaka. 30 Hítakanapari imakinika aneinina ãkapani. Oamikosaakirako, omaktxakaãka. Ininiã iuasaakiko nipaniãtaiko hĩte: ‘Merepanika

himakatzakaroko katsotati. Hāpotiitaro. Xaminamoni oka inaākako. Iposo atoko hāpotiitari ahoisi. Hītakari nikiena nīkatiko aikoti āki.”

Mostata Pirena

(Marko 4.30-32; Arókasi 13.18-19)

³¹Iuaīkana Xesosi oerekari āti sāpirenatxi atāo inakari oerekiko. Ininiā ia atoko itxa:

—Teoso auītetxi ininiua, kiki takiniro mostata iki ikikioteē atoko itxa. ³²Mostata iki axapitiki. Apanakini takariki apiata, iuaritika oaneēka atoko amananiikaro. Aamina otxaua. Ininiā kotipiriki ina. Ikamari ikoa okatiā —itxa Xesosi.

Tirekakari Pani

(Arókasi 13.20-21)

³³Xesosi iuaīkana sāpiretari sāpirenatxi atāo inakari oerekiko. Ininiā ia atoko itxa Xesosi:

—Teoso auītetxi ininiātaāua īkorapokoriti ia atokokana itxa. Sito kosekari tirekakari pani. Okoketari axapiti tirekakari pani kaiāopokori triko panikata, āparaākata. Eereka ikinika ipe tirekaāpota otxa.

Sākiretxi Atāo Inakari Oerekiko

(Marko 4.33-34)

³⁴Xesosi sākirauatakasaaki kākitikata, isāpiretari sāpirenatxi atāo inakari oerekiko. Ikara sāpirenatxinokara isāpiretari kākiti. ³⁵Ininiā kitxakapirīka Teoso sākire sāpiretakari sāpiretakiti apokapeka, kotxi iua txari:

Nisākirauatakasaaki kākitikata, nisāpiretari sāpirenatxi atāo inakari oerekiko. Itixi kamikosaakipanika aua kākiti mimarotakiniti. Ikara noerekako kākitimoni, itxa Teoso sākire.

Xesosi Sāpiretari Katsotati Pirena

³⁶Eereka Xesosi takanapana ninoa kākitipokoni. Iīroā aapokotxi. Imoianariakori apoka iuamoni. Itxana:

—Poerekaua ate ikara sāpirenatxi atāo inakari oerekiko, katsotati pirena, mixikanani pisāpiretakiti. Ate !imarotari —itxana.

³⁷Ininiā Xesosi:

—Hītari iaxitikiri, iua erekari oki taākari itxaua. ³⁸Itixi iua kikio atoko itxa. Teoso auītetakani takariki erekari atoko itxana. Kākiti Satanasi nakitiakori iua katsotati atoko itxana. ³⁹Katsotati takakari Teoso nakitiakori mokaiakari

itxaua. Satanasi itxaua. Itixi xipokini õti iua takari amiko õti atoko itxa. Teoso nitiriakori iaxitikini ninoa takari amakani atoko itxana. ⁴⁰Iua katsotati apotiitaäka, xaminamoni oka inaäka. Iua atokotxikana inaäka itixi xipokini õti. ⁴¹Hĩtari iaxitikiri iokanatanako initiriakori itiximoni. Apotiitarinako maerekati oerekakani. Apotiitarinako ikinimane maerekati kamakani. ⁴²Iposo atoko Teoso nitiriakori okana ninoa xaminamoni. Iuaã iteene itxiapatana. Akatsatsiriĩtauana. ⁴³Iuasaaki atão inakarínoka kamakani aua iotximerena Teoso auĩtetxi ininiãtaãua. Atokatxi iotximere atoko itxa ninoa iotximere. Kakenakokii, ininiã hĩkenakotariko nisäkire —itxa Xesosi.

Txineiro Kipatakoru Pirena

⁴⁴—Teoso auĩtetxi ininiua, txineiro itomanero kipatakoru atoko itxa. Oa txineiro kipataäka kikiu. Äti õti kiki napaãpotakasaaki, apokaro, ininiã iuaĩkana ikipataro. Iteene ipoxokoniua, ininiã ivẽtxitari ikinika itii, iua kikiu iamotini ikapani. Eereka sa itxa iua kikiu iamotini ikapani. Ikara atoko itxa Teoso auĩtetxi ininiua.

Pérora Inakori Pirena

⁴⁵—Teoso auĩtetxi ininiua, pérora iamotakari atoko itxa. Iua nitari pérora apia erekari. ⁴⁶Pérora iteene erekari apokiniã, ikinika itii ivẽtxita iua pérora iamotini ikapani.

Hetxi Pirena

⁴⁷—Teoso auĩtetxi ininiua hetxi ipoaã taãkari atoko itxa. Ikini sereti ximaki apotiita hetxi. ⁴⁸Ixãpokasaaki kaiotaroriti kosekaãpotari itakoãmoni. Iuaã kaiotaroriti iitopãka. Imereẽrina ximaki. Ximaki erekari kotariã itaka. Kãkiti maniãkiniti mapara oka. ⁴⁹Xipokatxi õtisaaki ikara atoko itxa. Teoso nitiriakori mereẽriko kãkiti. Mapara itakarina erekarini. Mapara itakarina maerekani. ⁵⁰Ininiã xaminamoni okanako kãkiti maerekati kamakani. Iuaã itxiĩtana. Akerakitatsiriĩtauana, kotxi patsiiri.

Kitxakapirĩka Oerekakori, Amaneri Oerekakori Pakini

⁵¹Xesosi pimaãna imoianariakori:

—Hĩte imarotatari ikara atoko inakari nisãpiretakiti? —itxa.

—Ari, aimarotapitikari —itxarina.

⁵²Ininiã Xesosi:

—Kaiõkatsopareri oerekikosaaki Teoso auĩtetxi ininiua imarotini ikapani, imarotari amaneri oerekakori, apaka kitxakari oerekakori. Kaapokori atoko itxa. Iua kaapokori makatxakari

apokaerekatakiti mareta ãki inĩkatakiti. Amaneri, kitxakari apaka imakatzaka.

Nasaree Auakani Kona Auakari Xesosi Sãkire

(Marko 6.1-6; Arókasi 4.16-30)

⁵³Ikara sãpirenatxi atão inakari oerekiko ixipokapiretaka atoko, Xesosi sipe. ⁵⁴Ikanapiriã Nasaree sitatxitimoni. Ininiã oerekarauata aiko Xoteoakori apotiitiniãtaãua. Ininiã kãkiti tsorĩkaãta isãkire ikenakotakasaakina. Itxana:

—Kiripa sikatari iua imarore? Kiripa sikaposotiiretari iua? ⁵⁵Aapokotxi kamakari ãkiri iua. Inoro Maria. Itariakori Txiako, Xoão, Simão, Xotasi pakini.

⁵⁶Itaroakoro uai apaka aua. Nanipa apaiaõkari ikinika imarore? —itxana.

⁵⁷Ininiã kona inirekarina iua. Ininiã Xesosi txari:

—Teoso sãkire sãpiretakari paxitaãka, txamari Teoso sãkire sãpiretakari itixineẽ auakasaaki, inirimane sauaki auakasaaki, lipaxitaãka. Isãkire !auikaãka —itxa Xesosi.

⁵⁸Ininiã Xesosi kona kamari itori Teoso posotiire iuaã Nasaree sitatxiti auakani ĩkapani, kotxi kãkiti iuaãkini !auikari isãkire.

Xoão Kapatxisareri Ipinini Pirena

(Marko 6.14-29; Arókasi 9.7-9)

14 ¹Iuasaaki Erotxi Kariréia auakani auĩte txaua. Iuasaaki ikenakopiretari Xesosi pirena. ²Iuasaaki itxana initiriakori:

—Iua Xoão kapatxisareri ipĩpekariika õkitapekaua. Iuakara Xesosi txaua. Ininiã uatxa apiata iposota ikamini —itxa Erotxi.

Txamari Xesosipitikara. Kona Xoãoni iua. ³Mitxi Erotxi paniãtari Xoão kapatxisareri iaxirikiko, itari Piripi ĩtanoro xika. Ouãka Erotxia. Oomanatari Xoão, ininiã itakaãka kateia ãki. ⁴Mitxi Xoão kapatxisareri txari Erotximoni:

—Kona erekari pitari ĩtanorokata pisirĩkini. !Apakata pikamakiti —itxa.

⁵Ininiã Erotxi nirekamari okiniri Xoão, iuaritika kona okari, kotxi ipĩkana Xoão sãkire auĩãkani. Ninoa uãkatari Xoão, Teoso sãkire sãpiretakari ininiua. ⁶Erotxi kamari kiiniri auini õti pirena. Erotxia ãkero serena iua Erotxi apisatoõ, ikemaĩtxitakini apisatoõ pakini. Ininiã oserenini kamari ninoa poxokoniuatini. ⁷Ininiã Erotxi poxokoniuatakasaaki itxa:

—Nisikai imakinika pinireẽkiti pitemoni —itxaro oa.

Ininiã osari onoromoni. ⁸Onoro nirekari Xoão okiko, ininiãkara oamanaãri Xoão kii prato nopini. Ininiã otxari Erotximoni:

—Xoão kapatxisareri kii ninireka prato nopini.

⁹Ininiã Erotxi kona erekaxinireri. Kipa ikama? Kotxi ikinimane ikemaïtxitakini kenakotari isikaenetiniri oa nirekakiti oamoni. Ininiã iua paniãtari oa nirekakiti sikiko oamoni. ¹⁰Ininiã iua iokanatarari sotatoakori kateiamoni Xoão kii tsotakiko ïkapani. ¹¹Ininiã ninoa minari ikii prato nopini. Isikarina oamoni. Oa sikari onoromoni. ¹²Eereka Xoão moianariakori sari kateiamoni. Ninoa anikari ïito akauarimoni. Iuaã ikatarina. Eereka ninoa sari Xesosimoni. Isãpiretarina Xesosi Xoão ipinini pirena.

Sïko Mio Kãkiti Xesosi Sikakienatini

(Marko 6.30-44; Arókasi 9.10-17; Xoão 6.1-14)

¹³Xesosi kenakopiretakasaakiri Xoão okiko, ipotorika kanauaã. ãtiãtaã iuanani auini nire isa, txamari itomaneri kãkiti imarotari Xesosi sinimoni. Ininiã itakanaparina sitatxi. Isana imiriã iua sinimoni. ¹⁴Iua kanïkiïtakasaaki, atapari kãkiti apokaãpotini. Ininiã iua amonïkana ninoa. Imakananitana amianatakani.

¹⁵Mapiãpeka inakasaaki, imoianariakori apoka iuamoni. Itxarina:

—Mapiãpeka. Uai aapokotxi mauakaniãtaã, ininiã uai nipokori !auari. Piokanatarari kãkiti aapokotximoni, ininiã iamotarina nipokori iuaãtaã —itxana imoianariakori.

¹⁶Xesosi apakapapiretana:

—Nota kona iokanatanana isinina. Hïtekarako sikakienatana ninoa —itxa Xesosi.

¹⁷Ininiã ninoa:

—Komiri ipi ipi ãti pakininokara aua atemoni. Ipi ximaki apaka aua. !Apakata —itxana.

¹⁸Ininiã Xesosi:

—Himina uai notamoni —itxa.

Ininiã imoianariakori minari Xesosimoni. ¹⁹Eereka iua paniãtari kãkiti xiti topãkini. Eereka ikosekari komiri sïko, ximaki ipi pakini. Ininiã iua ionakaãta iaxiti. Itxari:

—Niri pisikakiti peerekari —itxa.

Ininiã imaxinïkaãpotari. Isikaãpotana imoianariakori. Ninoa sikaãpotana kãkiti. ²⁰Ikinikana nipokota. Ikinimane:

—Kamitopekaua ate —itxana.

Eereka imoianariakori apotiitari itetakori. Ininiã xãpokaka itxarina tosi kotari. ²¹Iuasaaki sïko mio kikiãkini nipokota. Sitoãkini, amarini pakini nipokota apaka.

Xesosi Ipoa Nopini It̄ipokotini

(*Marko 6.45-52; Xoão 6.15-21*)

²²Eereka ipaniātana imoianariakori kanauã iereētiniua iua apisa ĩpiriāt̄inina ĩkapani. Ninoa sipeka. Iua kaikota kãkiti itakapiretini nire. ²³Kãkiti itakapiretanapaka atoko, Xesosi sari oxiratarimoni, Teoso imisãkiretini nire. ĩkanõkapeka inakasaaki, iuanani iuaã aua. ²⁴Iuasaaki kanaua ipoa apanĩkakiãpeka. ĩtima apiãkataro kanaua. Ininiã tsakati iteene apoãkata.

²⁵Imaropirĩkatapeka inakasaaki Xesosi sari ninoamoni. It̄ipokota ipoa nopini. ²⁶Imoianariakori atapakasaakiri Xesosi ipoa nopini it̄ipokotini, ninoa pĩkarauata.

—Kamiri napani —itxana.

Akiripoakatana. ²⁷Iuasaakipeka Xesosi:

—Kataparaxinire hĩtxako. Notara. Kona hĩpĩkarauatape —itxa.

²⁸Ininiã Petro sãkirauata:

—Apiananiri. Xesosi pininiãua, pipaniātano pitemoni napokini ipoa nopini —itxa Petro.

²⁹Ininiã Xesosi:

—Uai pina —itxari.

Ininiã Petro katxaka. Ipotorika ianini ipoa nopini Xesosimoni isini. ³⁰Txamari kataparari ĩtimati itikasaaki, ipĩkarauata, ininiã ipatapiã itairakaãpota. Ininiã iua akirikata:

—Apiananiri. Pimaĩkano.

³¹Iuasaakipeka Xesosi maĩkari iua. Itxari:

—Poiãoka pauikari niposotiire. Kinirepa kona atão pauikari? —itxa Xesosi.

³²Iuaĩkana morõkoka itxauana kanaua ãki. Iuasaaki ĩtima iotoka.

³³Imoianariakori kapotoreẽkaua Xesosi apisatoõ:

—Apiananiri pitxaua. Atãopitikara Teoso ãkiripitikarai —itxana.

Xesosi Makananitana Amianatakani Xenesareekini

(*Marko 6.53-56*)

³⁴Ipoa ĩpiriātana, Xenesaree tõpamoni apoka itxana. ³⁵Iuaã kãkiti imarotari Xesosi, ininiã iokanapireta kãkiti ninoa tixine takote auakanimoni:

—Amianatakani himina.

Ininiã kãkiti minari itomane amianatakani Xesosimoni.

³⁶Amianatakani amanaãri Xesosi:

—Pauritaua pimãka mapotomatare atakapiotini —itxana.

Ikinimane imãka takapiotakani makananitaãka.

Xoteoakori Iikite Pirena

(Marko 7.1-13)

15 ¹Iuasaaki pariseoakori, kaiökatsopareriakori pakini apoka Xesosimoni. Xerosareëkini ninoa. Ipimaärina Xesosi:

²—Kinirepa pimoianariakori kona kamari aätokiriakorini säkire iaöka, kotxi inipokotakasaakina, kona arokauakotauana —itxana.

³Ininiä Xesosi apakapapiretana:

—Hitepekana, kinirepa kona hite kamari Teoso säkire iaöka? Hite kamari hõereëkitinokara, ⁴kotxi Teoso txari: “Pipaxitariko piri. Pipaxitaroko pinoro.” Apaka Teoso txari: “Piri, pinoro pimisäkirepiretiniä, pokaäkako.” ⁵Txamari hite oerekari käkiti: “Käkiti auakiti iri, inoro pakini nirekiniä, iua manirekakaniäri isikiniri ninoamoni, isäpiretana: ‘Ia nota auakiti nisika Teosomoni.’” Ininiä !isikari ninoa nirekakiti ninoamoni. ⁶Ininiä hite oerekari käkiti mapaxitakanina iri, inoro pakini. Ininiäkara hite säkire hõereëkiti kipatari Teoso säkire. ⁷Hite txari: “Akamapitikari Teoso säkire iaöka,” txamari kona hite kamari. Atäopitikara Isaía säkire kitxakapirika. Iua säpiretari Teoso säkire hite pirena. Teoso txari:

⁸ Kamisirienererini ninoa käkiti. Ninoa säkireënanira ipaxitanona. Äkixinireëna !inirekanona.

⁹ Maxikatiika ninoa kapotoreëkaua nota apisatoö. Maxikatiika ninoa txano: “Ateosone pitxaua,” kotxi ninoa !oerekari nota säkire.

Ninoaka säkire oerekana, txamari “Teoso säkire asäpiretai” itxana.

Itxa Teoso Isaíamoni kitxakapirika —itxa Xesosi.

Äkixiniretxi Txiko Pirena

(Marko 7.14-23)

¹⁰Xesosi akiritana käkiti, ininiä itxana:

—Hikenakota himarotini !kapani. ¹¹Nipokori, piixiräkakiti kona kamatxikotari päkixinire. Pisäkire maerekati, pinamaä potoriäkari, iuara txikotapitikari päkixinire —itxa Xesosi.

¹²Iuasaaki Xesosi moianariakori apoka iuamoni. Itxarina:

—Pimarotatari pariseoakori !apokaarekatari ikara pisäkire ninoamoni?

¹³Ininiä Xesosi:

—Käkiti takari atoko itxa. Ininiä ikinika takari niri iaxitikiri mataäkiniti maporokaäkako. ¹⁴Kona himaäkatapena pariseoakori. !kiikakani mösiäreni atoko itxana. Mösiäreti mikiikiniäri mösiäreti, ikinipoko irikako aariko äki. Iua atokokana maerekati ötäkikiniäri maerekati, imakinika ninoa sari imisiritikoätaä —itxa Xesosi.

15 Ininiã Petro:

—Poerekaua ate ikara sãpirenatxi atão inakari oerekiko. Ate limarotari —itxa.

16 Ininiã Xesosi:

—Hite apanakini atoko hĩtxa atxiĩti? Kona himarotapanikari? **17** Himarotari. Nipokori hinamaã hĩxirãkakiti hĩtikakomoni isa. Eereka hĩtikatakasaaki, inapa. **18** Hĩsãkire hinamaã pokĩkakari potorika hãkixinireẽ. Iuara txikotari kãkiti ãkixinire. **19** Kotxi hãkixinireẽ hĩxinikakiti maerekati potorika. Okaniuatakatxi, ãti kãkiti ãtanorokata sirĩkiko nire, anokaretxi, ãtiriuatakatxi, misirieneretxi, ãti misãkirepiretiko pakini potorika hãkixinireẽ. **20** Ikara atoko inakarinanira txikotari kãkiti ãkixinire. Kãkiti marokauakotakanuia kona txikotari ãkixinire —itxa Xesosi.

Xoteo Minakatoua Auikiniiri

Xesosi Sãkire

(Marko 7.24-30)

21 Ikara atoko inaãka atoko Xesosi sipe. Isipeka Txiro, Sitoõ pakini tõpamoni. **22** Iuasaaki sito Kanaaãkero, iuaã auakaro, apoka Xesosimoni. Iteene oamanaãri: —Apiananiri, Tavii apika mekaniri, piamonĩkano. Maerekati matamatakoti auãtotaro namarite. Iua iteene misiritaro oa —otxari.

23 Txamari Xesosi kona apakapapiretaro oa. Imoianariakori apoka Xesosimoni. Itxana:

—Piokanataro, osipekako. Atemoni ãtipirika oãkiripoanãta — itxana. **24** Xesosi apakapapiretaro oa:

—Niokanataãka Isaeokini ninĩkatini ĩkapani. Ninoa soti auĩte pĩpinanaãkani atoko itxana. Txamari pite kona Isaeokero. Pite ãto uãka —itxa.

25 Iuaritika oa sito apoka iuamoni. Okapotoreẽkiau iua apisatoõ. Ininiã oa: —Apiananiri, pimakananitaro namarite —otxari.

26 Ininiã Xesosi:

—Isaeokini amarini atoko. Nota ninoa iri atoko. Kona erekari amarini komirite nimixirikini, anãpamoni nisikini ĩkapani —itxaro.

27 Ininiã oa:

—Ari, atãopitikara pisãkire. Anãpa atoko nitxaua, iuaritika anãpa nikari nipokori iriãkari kaapokori patapi koa —otxa.

28 Ininiã Xesosi:

—Atãopitikara. Sito, pite iteene auikari niposotiire. Pinirekakiti nikamapitikako —itxaro.

Iuasaakipeka oimi erekapeka otxa.

Xesosi Erekapeka Txīkitakari Kākiti

²⁹Eereka Xesosi sari Kariréia poatimoni. Iuaã oxiratarini nopini topāka itxa. ³⁰Itomane kākiti iuamoni apoka. Ninoa minari iuamoni kākiti mōsiāreni, masākireni, matīpokotakani, apanakini amianatakani itomaneri pakini. Xesosi makananitana ninoa. ³¹Kākiti iuaã auakani tsorīkaāta, kotxi itikarina Xesosi makananitinina amianatakani. Kākiti masākireti sākirauatapeka. Kākiti matīpokotakati tīpokotapeka. Mōsiāreti, kōsiārepeka itxapeka. Ikinimane txari:

—Peerekari Teoso, Isaeo auakani Teosone —itxana.

Xesosi Sikakienatana Ipi Ipi Pakini Mio Kākiti

(Marko 8.1-10)

³²Xesosi akiritana imoianariakori. Itxana:

—Nota amonīkana naia kākiti. Ipi ōti, āti ōti pakini notakata auana. Uatxa kona minakati kona auari inikinina īkapani. Kona nota iokanatana ninoa natxiritika, kotxi arikama ipītaxititamana, irika itxamana —itxa Xesosi.

³³Ininiā imoianariakori txari:

—Nanipa ate apokari nipokori komiri naia kākiti asikakienatini? —itxana.

³⁴Ininiā Xesosi:

—Kipakinipa komiri aua hītemoni? —itxa Xesosi.

Ininiā ninoa:

—Setxi komiri, ātikaka ximaki axapitiri pakini —itxana.

³⁵Ininiā Xesosi:

—Hīpaniātana kākiti xiti topākini —itxa Xesosi.

³⁶Eereka imaīkari ninoa setxi komiri, ximaki pakini. Itxari Teoso:

—Erekapitikari ia komiri, ximaki pakini pite sikakiti.

Mapixinika itxari komiri, ximakikata. Eereka xanakaāpota itxari imoianariakorimoni. Ininiā ninoa xanakaāpotari kākitimoni. ³⁷Ikinika nipokota. Kamitopeka itxana. Imoianariakori xāpokakari setxi kotari nipokori itetakori. ³⁸Ipi ipi pakini mio kikiākini nipokotapeka, apaka sitoākini, amarini pakini. ³⁹Eereka Xesosi iokanatana kākiti aapokomonina. Iposo atoko iereētaua kanaua āki. Makataã tōpamoni isa.

Teoso Takaõtxikare

(Marko 8.11-13; Arókasi 12.54-56)

16 ¹Pariseoakori, satoseoakori pakini sari Xesosimoni. Inirekarina Xesosi kerokiniri, ininiã itxarina Xesosi: —Takaõtxikari, Teoso posotiire poerekaua ate, aãtamatiniiri ìkapani, Teoso iokanatinii ìkorapokoriti aimarotini ìkapani —itxarina.

²Txamari Xesosi txana:

—Na noerekai. Mapiãnikata iaxiti põkamarari inakasaaki: “Peereõtiri katana,” hõtxa. ³Iua atokokana ìkanõkapanika iaxiti põkamarari, piãkaxitita inakasaaki: “Ãparaãnapani. Kataparari ìtimatipani,” hõtxa. Himarotapitikari takaõtxikari iaxiti auakari. Txamari kona himarotari Teoso kamanãtakiti ìkorakanani. Hìsãkirauatakasaaki, kãkiti erekarini atoko hõtxa, txamari maerekati hìkama. ⁴Kãkiti uatxarini !erekana. Itakanaparina Teoso. Hìte nirekari noerekinii Teoso takaõtxikare, iposotiire. Konapitini. Kona noerekai hìte. Kitxakapirìka Teoso sãkire sãpiretakari Xonasi inakori auakasaaki, Teoso kamari posotiiretxi. Ikara atoko inakari posotiiretxi Xonasi auakasaaki, iuaìkana ikamapanikariko. Iua posotiiretxi Teoso takaõtxikare itxapanikaua hìte ìkapani. Iua takaõtxikarinoka Teoso takaõtxikare hìte ìkapani —itxa Xesosi. Iposo atoko Xesosi takanapana, sipe itxa.

Pão Tireẽkari Pirena

(Marko 8.14-21)

⁵Xesosi imoianariakorikata ìpiriãtari ipoa. Ipiniã apokasaakina, imoianariakori xinikaro pão imaxinìkaretakitona. ⁶Iuasaaki Xesosi õtãkikana ninoa:

—Erepaniko. Pariseoakori, satoseoakori pakini pãote tireẽkari pamonõkoniri —itxana imoianariakori.

⁷Ininiã imoianariakori misãkiretakakaua:

—Pão amaxinìkaretini xika Xesosi ikara atoko txaua ate —itxana imoianariakori.

⁸Xesosi imarotari imisãkiretakakiniuana, ininiã iua:

—Kinirepa himisãkiretakakaua, pão himaxinìkaretini xika? Kona ìteene hãuikari ninìkatini. ⁹Atauako kona kiìkitepanikai hìte? Atauako himaxinìkaretapekari pão sikonoka sìko mio kãkiti nisikakienatini? Hìxinikariko kipakinipa kotari hìxãpokaka pão itetakoro? ¹⁰Atauako kona hìxinikatari ãti õti ipi ipi pakini mio kãkiti setxinoka pãoã nisikakienatini? Hìxinikariko kipakinipa

kotari hĩxãpokaka pão itetakoro? ¹¹Hĩte nõťãkikasaaki: “Erepaniko. Pariseoakori, satoseoakori pakini pãote tireẽkari pamonõkoniri,” ninakasaakii, kinirepa kona himarotatari kona pãoni ikara atoko nitxai hĩte? —itxa Xesosi ninoamoni.

¹²Iuasaakiika imarotarina kona pão tireẽkarini monõkori txaua. Imarotarina pariseoakori, satoseoakori pakini sãkirera, ninoa oereẽkitira, monõkori txaua.

Petro Auikari Xesosi Teoso Ākiri Ininiãua

(Marko 8.27-30; Arókasi 9.18-21)

¹³Xesosi sari Sesaréia-Piripi sitatxiti takote. Iuaã ipimaãna imoianariakori:

—Kipa kãkiti uãkatano nota hĩtari iaxitikiri?

¹⁴Ininiã imoianariakori:

—Ātikaka uãkatai Xoãoni kapatxisarerini iuaĩkana õkitikaua inakarii. Apanakini uãkatai Eríasini iuaĩkana õkitikaua inakarii. Apanakinipekana uãkatai Xeremiani iuaĩkana õkitikaua inakarii. Minakanisaaki ātikaka: “Āti Teoso sãkire sãpiretakarini iuaĩkana õkitikaua inakarii,” itxaina —itxarina.

¹⁵Ininiã Xesosi:

—Hĩtepekana, kipa hĩte uãkatano nota? —itxana ninoa.

¹⁶Simão Petro apakapapiretari:

—Teoso mereẽkitirai pite. Teoso mapĩkati ākirirai pite —itxari iua.

¹⁷Ininiã Xesosi:

—Simão Petro, Xoão ākiri, Teoso takari erekari pitemoni, kotxi kona kãkitini sãpiretai Teoso ākiri nininiua. Niri iaxitikirira sãpiretai. ¹⁸Nisãpirenauatapanika pitemoni. Piuãka Petro. Kai sorotxikana piuãka. Kai aapokotxiti kamakari mereẽri kai kaikori xiti itakini ĩkapani, aapokotxi iua kai nopini ikamini ĩkapani, ininiã aapokotxi ĩrika, kotxi kaikori nopini aua. Aapokotxi kamakari takari kai kaikori xiti. Iua kai atoko itxa ikara Teoso sãkire, isãpiretakiti pitemoni. Kãkiti nota nakitiakori naapoko atoko, ninoa sauaki nauini ĩkapani. Napotiinãtapanikari kãkiti naapoko ĩkapani. Satanasi tapara kona posotapaniri ixipokiniri ia naapoko. ¹⁹Nipaniãtai Teoso sãkire pisãpiretini kãkitimoni. Xavi nisikini atoko itxa ikara, kotxi kãkiti auikasaakiri Teoso sãkire ĩroã Teoso auĩtetxi ininiãtaãua. Īkorapokoriti kãkiti kamakiti pimauritakaniã, Teoso tixine apaka !auritaãka. Īkorapokoriti kãkiti kamakiti pauiritiniã, apaka auiritaãka Teoso tixine —Xesosi txari Petro.

²⁰Iposo atoko Xesosi:

—Teoso mereẽkiti nininiua, apanakinimoni !kasãpirena hĩtxapeko —itxana imoianariakori.

Xesosi Săpiretari Ipinini

(Marko 8.31-9.1; Arókasi 9.22-27)

²¹Iua ôtisaaki Xesosi potorika isăpiretinina imoianariakori:
—Nisako Xerosareëmoni. Iuaã kiomătxiakori, kaiôkatsoparerini, sasetotxi auîteakori pakini misiritanoko. Iposo atoko oka ninaãkako. Ipi âti ôtisaaki iuaïkana nôkitikaãkako. Iuaïkana aua nitxako —itxana.

²²Ininiã Petro misăkiretari Xesosi iuanoka inakasaaki. Itapararitika itxari:
—Konapitini, kona ikara atoko inakari kona auapani pitemoni, Apiananiri. Kona Teoso auritapaniri ikara atoko piniko —itxari.

²³Ininiã Xesosi kirioka Petromoni.
—Pisipiniikaua Satanasi. Nikimapore katokapareri atoko pitxa, kotxi pite nireëkiti kăkiti nireëkiti atokotxikana. Pite nireëkiti kona Teoso nireëkiti atokoni —itxari.

Xesosi Moianari Atăo Inakari

(Marko 8.34-38; Arókasi 9.23-27)

²⁴Iposo atoko Xesosi misăkiretana imoianariakori:
—Notakata kinirăo sika pinakasaaki, piteka nireëkiti kona pinirekape. Notakata kinirăo sika pinakasaaki, nota misiritiko atokokana pimisiritaãkako. Ia atoko pinirekiniã, notakata pisapitikako. ²⁵Pite âtipirika kaminiãri pite nireëkitinoka, ininiã pinireëkiti xipokapitikako pitekata. Pite nireëkiti pimanirekakaniã, nota săkire pauikini xika, Teoso iokanapirena erekari pisăpiretini xika, pite auapininiika txako Teosokata. ²⁶Atxiiti papakapari ikinipoko tiitxi, ikini itixiti auakani tii, pinakiti ïkapani. Atxiiti iua tiitxi xika kona pikïpitari Teoso săkire, ininiã kona pikaikota âtipirika Teosokata. Ikara atoko ininiã, erekari atxiiti ikinipoko tiitxi auinii? Konapitini. Apiaerekata Teosokata âtipirika pikaikotini. !Apakata kăkiti ïkitxitiniri Teoso, iuamoni isini ïkapani. ²⁷Nota hitari iaxitikiri apokako ninitirikorikata. Iuasaaki niri iotximeretxikana nota iotximeretako. Iuasaakirako erekari isika erekari kamakanimoni. Iparïkana iki isika iparïkana iaôka. Txamari imisiritanako maerekati kamakani. ²⁸Atăopitikara nisăpiretai hïte. Uai uatxa aua kăkiti, ninoa imarotapanikariko nota hïtari iaxitikiri auïtetxi nininiu. Ikara imarotininina apisa kona ipinapanikana —itxa Xesosi.

Moisesi, Erăsi Pakini

(Marko 9.2-13; Arókasi 9.28-36)

17 ¹Seisi ôti napaka atoko Xesosi anikana Petro, Txiako, Xoão pakini. Xoão Txiako itari. Ikanïkana oxiratari nopinixiti. Ninoanani anika iuaã. ²Iuaã

ninoa atamatari iua. Ipinimonipo itxapeka. Itoõ iotximere atokatxi iotximere atoko itxa. Imäka serõka ipinikare atoko itxa. ³Iuasaakipeka Moisesi, Eríasi pakini tokiã iuaã, misäkireta itxarina Xesosi. ⁴Ininiã Petro akiritari Xesosi:

—Apiananiri, erekapitikari uai aãuini. Pinirekiniãri, nota kamari ipi ãti pakini papiri uai. Pite nakiti ìkapani, Moisesi nakiti ìkapani, Eríasi nakiti ìkapani nikama.

⁵Petro sãkirauanãtakasaaki, katxiãri pomẽkoriri ninoa nopini apoka. Katxiãri ãki Teoso txari:

—Ere namarite, nitiretakiti. Napokaerekatari iua, kotxi ikamari ninirekakiti. Hïkenakotariko iua sãkire.

⁶Xesosi moianariakori ikara atoko inakari ikenakotakasaakina, iteene ipïkarauatana, ininiã iriãkatana xitipe. Itoõna ikipatana. ⁷Xesosi sari ninoamoni. Itakauakotaua ninoa nopini. —Hõkitikaua. Kona hïpïkarauatape —itxana.

⁸Ininiã itikapokotana. Xesosinoka aua.

⁹Oxiratarari xirata iokiriãipotakasaakina, Xesosi txana ninoa:

—Kona hïsãpiretapiri apanakinimoni hïtikakiti. Nota hïtari iaxitikiri nipina iuaïkana naua ninaka atokoikarako hïtikakiti mixikanani hïsãpiretako —itxana. —Ateeneka —itxarina.

¹⁰Xesosi moianariakori pimaãri iua:

—Kinirepa kaiõkatsoparerini oerekaua: “Eríasi apokako Teoso mereëkiti apokini apisa?”

¹¹Ininiã Xesosi apakapapiretana ninoa:

—Ari, atãopitikara ninoa sãkire. Merepitipanika Eríasi apokapitika. Iua kamari imakinika iposope inini ìkapani. ¹²Ari, nisãpiretai, Eríasi apokapeka. Txamari kãkiti limarotari iua. Imisiritarina iua inireëkitina iaõka. Iua atokotxikana itxanonako nota hïtari iaxitikiri. Imisiritanona —Xesosi txana Petro, Txiako, Xoão pakini.

¹³Ininiã imoianariakori imarotari Xesosi sãkire. Eríasi, Xoão kapatxisareri itxaua.

Amarini, Maerekati Matamatakoti Auaïtotakiti Pirena

(Marko 9.14-29; Arókasi 9.37-43)

¹⁴Ikanapiriãkana atoko, itomaneri kãkiti apotiitiniãtaãua apokasaakina, kiki apoka Xesosimoni. Ikapotoreëkaua iua apisatoõ. ¹⁵Itxari:

—Apiananiri, piamoniãkari namarite. Maerekati matamatakoti auaïtotari iua. Atatsirauata. Xaminaã irikapika. Kãuaãriã ikomokapika. ¹⁶Niminamari namarite pimoianariakorimoni. Ninoa kona posotari erekapeka itxïkitakinirina.

¹⁷Ininiã Xesosi txari:

—!Kauikarei hïte. Maerekati kamakanii hïte. Kipakinikananipa Teoso nirekatari hïtekata nauini? Kipakinikananipa Teoso nirekatari hïte nimïteenekini? Himinari amarini notamoni —itxana.

¹⁸Apokaãka atoko, Xesosi txitari iua maerekati matamatakoti:
—Pisipe.

Ininiã iua maerekati sipe. Iuasaakipeka iua amarini erekapeka itxa.

¹⁹Eereka imoianariakori apoka Xesosimoni. Iuasaaki ninoanoka aua iuakata. Imisãkiretarina:

—Kanatokopa ininiãpa ate kona posotari maerekati matamatakoti aomitikini?

²⁰Ininiã Xesosi:

—Kona atãoni hãuikari nisãkire, ininiã kona hĩposotari homitikiniri iua. Atãoenepitikara nisãpiretai hĩte. Mostata iki axapitikiri.

Axapitipitika nisãkire hãuikiniã, mostata iki atoko nisãkire hãuikiniã, hĩposotari ia õtanoxiratarari hĩpaniãtini: “Pite oxiratarari, uai posipika, ikaimoni pisa,” ininiã oxiratarari sapitikamako. Hĩte posotari ikinipoko hinireẽkiti hĩkamini. ²¹Txamari himamisãkiretakaniãri Teoso, hinipokotini himatakanapakaniã Teoso himisãkiretini ĩkapani, ininiãra kona hĩposotari maerekati matamatakoti homitikini —itxa Xesosi.

Xesosi Iuaĩkana Sãpiretari Ipinini

(Marko 9.30-32; Arókasi 9.43-45)

²²Kariréia tõpa apokasaakina, Xesosi misãkiretana imoianariakori:
—Nota, hĩtari iaxitikirino mĩkapiritaãkako. Nisikaãkako kikiakorimoni inirekaãkitina ikaminina tĩkane. ²³Ninoa okano nota. Ipi ãti pakini õtisaaki iuaĩkana nõkitikauako, iuaĩkana aua nitxako —itxana ninoa.

Ikara inakari ikenakotakasaakina, imatinaniuatana.

Txineiro Teoso Misãkiretiko

Aikoti ĩkapani

²⁴Kapanaoõ sitatxiti apokasaakina, kikiakori sari Petromoni. Ninoa kiki apakaparo txineiro Teoso misãkiretiko aikoti nĩkatakani amanaãkito. Iprimaãrina Petro:

—Hĩte oerekakari sikataro txineiro Teoso misãkiretiko aikoti nĩkatakani amanaãkito? —itxarina iua Petro.

²⁵Ininiã Petro:

—Ari, isikapitikaro —itxa.

Eereka Petro ĩroã aapokotxi ãki ikara sãkiretxiti Xesosi isãpiretini ĩkapani. Xesosi sãkirauata, Petro masãkirauatakani apisa:

—Petro, ikini itixiti kipa sikataro txineiro auñtetxiakorimoni? Atauako auñteti nirimane sikataro? Atauako kãkiti ãtiãtaã ãkanikani sikataro? —itxari.

²⁶—Kãkiti ãtiãtaã ãkani sikaro txineiro auñtetximoni —itxa Petro.

—Ari atãopitikara. Ininiã kona auñteti nirimaneni sikaro txineiro iuamoni. Iuaritika asikapitikaro. ²⁷Txineiro amasikakaniã, txineiro apotiitakani !apokaerekataua. !Anirekari ikara atoko inakari. Ininiã ipoa pisa. Pokatsaãta. Pimanamãkaro ximaki merepitipanika pimaãkakito. Onamaã papokaro txineiro ota aãkitxirauatini ãkapani. Oa txineiro ota apakata nota sikakito ãkapani, pite sikakito ãkapani apaka. Panika. Pisikaro oa txineiro Teoso misãkiretiko aikoti nãkatakanimoni —itxa Xesosi.

Ininiã Petro kamari Xesosi sãkire iaõka.

Kiripa Kãkiti Apiatakari Txataua?

(Marko 9.33-37; Arókasi 9.46-48)

18 ¹Iuasaaki Xesosi moianariakori apoka iuamoni.

—Teoso auñteti ininiãtaãua, kipa kãkiti apiatakari txataua? —itxana.

²Xesosi akiritari amarini axapitiri. Ninoa apisatoõ taka itxari.

³—Atãopitikara nota sãkire. Himaerekani himatakanapakanisaaki, Teoso nireẽkiti himakamakanisaaki, amarini axapitiri atoko himinakanisaaki, kona hãspani Teoso auñteti ininiãtaãua. ⁴Ia amarini axapitiri !iuikaua. Kãkiti ia amarini atoko inakarira, iuaka poiãotakiniãua, iuara apiatakari itxaua Teoso auñteti ininiãtaãua.

⁵Nota nireẽkiti pikamakasaaki, pipoxokoniritika papakapiniãri amarini ia atoko inakari pinakasaaki, papakapano nota apaka —itxa Xesosi.

Maerekati Oerekakari

(Marko 9.42-48; Arókasi 17.1-2)

⁶Xesosi sãpirenauatapanika:

—Kãkiti txãkitakiniãri amarini, nota sãkire auiãkari, maerekati ikamini, !apakata. Erekamariko kai mitari iua kãkiti maerekati oerekakari iaxirikanokitaãkamako, iposo atoko ipoa apanãkakiã okaãkamako ipinini ãkapani. ⁷Kãkiti ikini itixiti auakani misiritaãkako, kotxi auari kãkiti maerekati apanakini kamini txãkitakakani. Auapika kãkiti ikara atoko inakani. Ninoa misiritaãkako. ⁸Piuako txãkitakiniãri maerekati pikamini, ininiã pitsotakari, oka pitxariko. Pikiti txãkitakiniãri maerekati pikamini, ininiã pitsotakari, oka pitxariko.

Kotxi maerekati pikaminiã arikatxi maxipokatimoni pokaãkako. Apiaerekata mauakotikai pauini ãtipirika Teosokata. Apiaerekata makititikai pauini ãtipirika Teosokata. Pauiritiniãri maerekati pikamini txíkitaãkari pitekata ikaikotiniã, ininiã pite kamari maerekati apaka, ininiã arikatxi maxipokatimoni pokaãkako. ⁹Iua atokokana poki txíkitaãkariã maerekati pikamini, pimaporoka, oka pitxariko. Kotxi maerekati pikaminiã, arikatximoni maerekani misiritikoãtaã pokaãkako. Apiaerekata Teosokata ãtipirika pauini ãti pokinoka pauini. Kona pauiritapiri maerekati pikamini txíkitaãkari pitekata ikaikotini —itxa Xesosi sãkire.

Soti Auíte Pïpinanaãkari

(Arókasi 15.3-7)

¹⁰—Ikinipoko amarini pipaxitako, kotxi niri tixine aua niri nitiriakori. Ninoa nïkatari amarini. Niri apisatoõ ãtipirika initiriakori auapika, ininiã kãkiti mapaxitakaniãri amarini, isãpiretarina niri. ¹¹Nota hïtari iaxitikiri napoka ïkorapokoriti kãkiti pïpinanaãkani atoko inakani napokini ïkapani, kotxi ïmarotarina Teoso kimapore.

¹²—Kiãtokopa itxa hïxinikakiti? Kiki aua ipiraakori soti auíte seï pakini. Txamari ãtika pïpinanaka. Kiãtokopa itxa? Itakanapari ipiraakori novëta novi pakini. Isari oxiratarimoni. Initari iua pïpinanaãkari. ¹³Ipiraakori novëta novi na pïpinanaka, ininiã ipoxokoniua. Apokasaakiri iua pïpinanaãkari, iteene ipoxokoniua. ¹⁴Iua atokokana hïri iaxitikiri kona nirekari amarini ãtika pïpinanakini. Hïri nirekari imakinika amarini ïmarotini iuamoni sikari apo —itxa Xesosi sãkire.

Maerekati Pitemoni Kamakari

¹⁵—Pitari nisãkire auíãkari kaminiãri maerekati pitemoni, ininiã pisa iuamoni. Pitenoka pisa iuamoni. Iuanani pimisãkiretako. Põtãkikiniri ikïpitakasaaki, pimoianari iuaikana itxapekua. ¹⁶Põtãkikiniri imakïpitakanisaaki, ipi kãkiti panikako iuamoni. Ipi minakanisaaki ãtika panika iuamoni. Ininiã iuaikana põtãkikari iua maerekati kamakari. Iuasaaki pitekata sikani apaka õtãkikari. Kotxi Teoso sãkire iõkatsopatakori oerekua kãkiti sãkire kenakotakani, kãkiti kamakiti itikakani ipi ãti pakini auiniã, apakata apanakini atão inakari ïmarotini ïkapani. Ipi ãti minakanisaaki, ipi apakata. ¹⁷Ninoa pitekata sikani sãkire imakïpitakanisaaki, pisãpiretana kãkiti Teoso misãkiretikoãtaã apotiitakaniua. Ninoa ikinipoko Teoso sãkire auíãkani õtãkikariko iua. Imakïpitakanisaakiri ninoa sãkire, himarotari atão maerekati kamakari itxaua iua. Teoso sãkire mauíãkati atoko itxaua iua, kotxi kona inirekari õtãkikiko. Ate mokaikari moianari atoko itxaua —itxa Xesosi sãkire.

Pauiritakiti, Pimauiritakiniti Pakini

18—Atāopitikara nitxai hīte. Īkorapokoriti kākiti kamakiti himauiritakiniti, Teoso tixine apaka lauritaāka. Īkorapokoriti kākiti kamakiti hāuiritakiti, apaka auiritaāka Teoso tixineē.

19—Apikomoni ia nisāpiretai. Pite xinikakitixikana āti xinikiniā apaka, hinirekakiti hamanainiāri Teoso, niri iaxitikiri sikapitikai hamanaākiti.

20Kākiti apotiitakasaakiua nota ixinikinina ĩkapani, nota ninoakata aua. Atxiīti ipi ātinoka aua. Atxiīti ipinoka aua. Iuaritika nota aua ninoakata —itxa Xesosi.

Nitiritxi Āti Matiretakati

21Petro sari Xesosimoni, pimaā itxari Xesosi:

—Apiananiri, kipakinikatapa napakapari nitari, maerekati ikaminano ātipirika inakasaaki? Setxikata atxiīti?

22Ininiā Xesosi:

—Kona, kona setxikatani papakapari iua. Setxikata setēta papakapari iua, ininiā ātipirika papakapariko.

23—Apikomoni noerekai papakapiniri kākiti, maerekati ikamakasaaki pitemoni. Teoso auītetxi ininiua patrāo ia atoko inakari itxa. Ia patrāo nirekari initiriakori iīkitxitiniri iua. 24Ininiā iua iaōtaro txineiro isikakitopeka. Iuasaaki initiri minaāka iuamoni. Mitxipeka iua patrāo sikari tesi mirāo txineiro ota iua initirimoni. Txineiropokoni. Oa txineiro isikasaaki, itxari initiri: “Āti ōti iuaīkana pisikano oia nitxineirote,” itxari initirimoni. Txamari, lisikaro, kotxi loāuaika. 25Kona katxineiroteri. Ininiā ipatrāote paniātari ivētxitiko iua, itanoro, imiakori, itii ikinipoko, ipatrāote iīkitxitini ĩkapani. 26Iua initiri ikara inakari sākiiretxiti ikenakotakasaaki, ipatrāote apisatoō ikapotoreēkaua. Itxari iua: “Piātaparoko. Ikinika pitxineirote nisikaiko,” itxari ipatrāotemoni.

27—Ininiā ipatrāote amonīkari. “Kona ninirekaikaro nitxineirote pisikinino.” Ininiā auiritari isini.

28—Ininiā sipe itxa. Iua nitiritxi mitxi sikapekaro txineiro iua inakito seī ota āti ipatrāote nitirimoni. Poiāonoka oa txineiro. Iuasaaki, aapokomoni isikasaaki, aōkitari iua āti nitiritxi ipatrāote nitiri. Imaīkari inoakiā. “Uatxa pisikano nitxineirote,” itxari.

29—Ininiā imoianari kapotoreēkaua iua apisatoō. “Piātaparoko. Ikinika pitxineirote nisikaiko,” itxari.

30—Txamari mitxiri nitiritxi: “!Niātapaikaroko,” itxari. Ininiā kateiamoni ieretakakitākari imoianari txineiro xika. “Ikinika nitxineirote pisikasaakiikanoko, pikatxakako,” itxari. 31Ikara inakari ene apanakini

iua patrão nitiriakori kenakotakasaaki, ninoa naiataua. Ininiã isana ipatrãotemonina. Isãpiretarina initiri iokanatiniri äti initiri kateiamoni. ³²Ininiã iua patrão akiritari iua initiri: “Pite maerekati pitxaua, kotxi kita pite amanaãno nota niamonikinii, ininiã piikitxitinino !nirekaika. ³³Kinirepa kona pite amonikari pimoianari nota amonikinii atokokana? Kona erekai,” itxari.

³⁴—Ininiã ipatrãote iteene naiataua. Iokanatarari iua kateiamoni imisiritikomoni ipatrãote txineirote okinika imasikakanisaaki.

³⁵Ininiã Xesosi xipokapiretari ia isãpirena:

—Niri iaxitikiri iua atokokana txaike hïte, maerekati äti kamakasaakii hïtemoni himamaxinikaretakaniã hãkixinireẽ —itxa Xesosi.

Kiki Ìtanorokata Itakanapakakini

(Mateo 5.31-32; Marko 10.1-12; Arókasi 16.18)

19 ¹Ikara inaka atoko Xesosi potorika Kariréia tōpa. Isa Xotéia tōpamoni uini Xotão ipiniã. ²Iuaã itomaneri kãkiti sari iuamoni. Erekapeka itxikitakana amianatakani.

³Pariseoakori apaka sari iuamoni. Inirekarina Xesosi kerokiniri isãkire. Ininiã ipimaãrina Xesosi:

—Auiritaãka atxiiti kiki takanapiniro ìtanoro, itakanapiniro inirekasaaki? —itxarina.

⁴Ininiã Xesosi:

—Hïte imarotapekari ia Teoso sãkire iökatsopatakori:

Kitxakapirika merepitipanika ikinipoko Kamakari kamari kãkiti, kiki inini, sito onini apaka ikamari kãkiti.

⁵Ikara atoko ininiã, kiki takanapari iri, inoro pakini, ìtanorokata auini ìkapani, ininiã ninoa ätika atoko itxauana, itxa Teoso sãkire iökatsopatakori. ⁶Ininiã kona ipi !itxaikauana. Ätika itxauana. Ikara atoko ininiã, !erekari kãkiti kaiarikiniri Teoso apotiitakini —Xesosi txana ninoa.

⁷Ininiã ninoa pariseoakori pimaãri:

—Ikara atoko ininiã, kinirepa Moisesi paniätari kiki iökatsopatiniri aãtsopa, ìtanoro itakanapini aãtsopate, ininiã eereka auiritari iua iokanatiniro oa?

⁸Ininiã Xesosi apakapiretana:

—Moisesi auiritai hïtanoro hïtakanapini, kotxi paikori hïxinire. Teoso nireëkiti himanirekakani xikara, Moisesi auiritai hïtanoro hïtakanapini. Txamari kitxakapirika merepitipanika kona kiki takanaparo ìtanoro. ⁹Ininiã nitxai hïte, kiki takanapiniãro ìtanoro, ätikata masirikatoka, iua kamari maerekati.

Itakiniãro ãto sito, maerekati apiata ikama, kotxi !imaãkatari Teoso paniãtakiti. Oa itakanapakito taãkari apaka kamari maerekati —Xesosi txana ninoa.

¹⁰Ininiã imoianariakori ikara ikenakotakasaakina, itxarina Xesosi: —Ïtaniritxi, ïtanorotxi !auritaãka itakanapakakinina, ininiã erekapiimana imïtaniriuatakanina —itxarina.

¹¹Ininiã Xesosi:

—Erekapitikari kãkiti ïtanorouatini. Ætikakanoka Teoso kona nirekari ïtanorouatinina. ¹²Ixika auapitika kãkiti mïtanorouatakani. Kotxi ãtikaka kiki auakasaaki, iïtona kona apakata ninoa takiniro sito. Apanakinipekana ikisauakatsikitiko xika kona ninoa posota itakinirona sito. Apanakinipekana kona nirekari ïtanorouatini Teoso auïtetxi ininiãua ãtipirika isãpiretini ïkapani. Teoso manirekakaniãri pite ïtanorouatini, ininiã kona pïtanorouatape —itxa Xesosi.

Xesosimoni Amarini Apokini

(Marko 10.13-16; Arókasi 18.15-17)

¹³Iposo atoko kãkiti minana amarini Xesosimoni. Inirekarina ninoa kii nopini iuako itakini. Inirekarina Xesosi misãkiretiniri Teoso amarini ïkapani. Txamari imoianariakori txitana. !Auiritana amarini anikinina Xesosimoni. ¹⁴Ininiã Xesosi txana imoianariakori: —Hãuiritanako amarini notamoni apokini. Kona hïotokakapena notamoni apokinina. Kotxi kãkiti Teoso auïtetakani amarini atoko itxauana —itxana.

¹⁵Ininiã iuako itaka ninoa kii nopini. Iposo atoko ïkorape itxa.

Ætokori Ito Txineiroteri

(Marko 10.17-31; Arókasi 18.18-30)

¹⁶Ætokori apoka Xesosimoni.

—Koerekereri erekarii, kiripa erekari nikama ãtipirika Teosokata nauini ïkapani? —itxari.

¹⁷Ininiã Xesosi:

—Kininiãpa “erekari” pitxano? Kãkiti erekari !auari. Teosonanira erekari. Teosokata ãtipirika pauini pinirekiniã, pikamariko Teoso paniãtakiti.

¹⁸—Ïkiripa? —itxa.

Ininiã Xesosi:

—!Pokaniuatape. !Pisirïkape ãti ïtanorokata. !Pïitiriuatape. Poxiene !pikamape. ¹⁹Piri, pinoro pakini pipaxitako. Pitiretanako apanakini, piteka pitiretiniua atokokana, pitxapaniko —itxari.

²⁰—Nikamapitikari ikara atoko pinakiti. Kiripa apikomoni nikamaã Teosokata ãtipirika nauini ïkapani? —itxari.

21—Ikinika kinirão kamaka pinakasaaki, ikinika pitii pivētxitako. Txineiro papakapakito pisika kākiti matxineirotenimoni. Ikara atoko inakari pikaminiã, Teoso tixine papokasaaki ikinipoko erekari auiniiko pite. Pitii pivētxitaka atoko, notakata sa pitxako —Xesosi txari.

22Iua ātokori ikara ikenakotakasaaki, isipe. Imatinaninoka itxari ātokori, kotxi kaiãori itii. !Inirekari itii ivētxitini. 23Ininiã Xesosi txana imoianariakori:

—Atãopitikara ia nitxai hĩte. Pamimari katxineiroterini auĩtetiniri Teoso. 24Apikomoni nisãpiretai. Atauako kamero napatari ākorike sonakiã? Apia mimari kākiti katxineiroterini auĩtetiniri Teoso —itxana.

25Xesosi moianariakori ikara ikenakotakasaakina, itsorĩkaātana. Ninoa uãkatari katxineiroterinimoni txineiro aua, kotxi Teoso apokaerekatana ninoa, ininiã txineiro isika ninoamoni, ninoa uãkatakiti. Ininiã ninoa pimaãri:

—Katxineiroteri maposotakaniãri Teoso tixinemoni isini, kipa posotari iuaã isini? —itxanãtana.

26Xesosi atamatana. Apakapapiretana:

—Kãkitika kona posotari. Teoso posotari ikinipoko ikamini.

27Petro misãkiretari Xesosi:

—Atepekana, ate takanapapekari ikinipoko pitekata asini ĩkapani. Ikara atoko aniniã, kiripa ate apakapako? —itxari.

28Ininiã Xesosi:

—Atãopitikara nitxai hĩte. Nota, hĩtari iaxitikiri niitopãkako auĩtetxi itopanere nopini. Iuasaaki ikini itixiti amaneri itxauako. Ikinipoko atamatanoko nota hĩtari iaxitikiri iotximere. Iuasaaki hĩte nisãkire kĩpitakanii apaka topãkako auĩtetxi itopanere nopini. Iua iitopaneretxi tosi pakini. Tosi nirimanetxi Isaeo tixine auakani auĩteakori hĩtxauako. 29Atxiĩti nota ĩkapani pitakanapari paapoko, pitariakori, pitaroakoro. Atxiĩti nota ĩkapani pitakanapari piri, pinoro, pamarite. Atxiĩti pitakanapari pikikiote nota ĩkapani. Ikara pitakanapakasaaki nota ĩkapani, apiata papakapariko. Itori papakapariko. Ikara atoko pininiã nota ĩkapani, ātipirika paua Teosokata. 30Itori kākiti apiarini uatxa, itixi xipokini õtisaaki poiãorini itxapekauana. Uatxa itori kākiti poiãorini, apiarini itxapekauana itixi xipokini õtisaaki —itxa Xesosi sãkire.

Ova Takakoriãtaã Parĩkauatakani

20 ¹Xesosi txari:

—Teoso auĩtetxi ininua ia kakikioteri atoko itxa. Ia kakikioteri takapekari txipokori ova inakoro ikikioteẽ. Ovanoka itaka. Oiõpeka

onakasaaki, iua kakikioteri potorika ìkanõkapanika. Initari parĩkauatakani ova amakani ìkapani. ²Aõkitakasaakina, ipimaãna: “Hinirekatari parĩkatxi?” itxa.

—“Ari, anirekapitikari,” itxana.

—“Atauako ãtoka txineiro ota pirata kamakori apakata ãti õti pokamara piparĩka ìki ìkapani?” itxana.

—“Ari, apakatapitika,” itxana. Kotxi ãtoka ota pirata kamakori iuasaaki atão parĩkatxi ìki ãti õti pokamara kãkiti parĩkauatini ìki. Ininiã itakaremoni iokanatana iparĩkauatinina ìkapani.

³—Novi oarape inakasaaki iuaĩkana ipotorika. Nipokori vëtxitikoãtaãmoni isa. Iuaã atamatana kãkiti maparĩkauatakani. ⁴Ininiã imisãkiretana: “Hĩte apaka atxiĩti nirekatari hĩparĩkauatini nitakareãtaã, ininiã niĩkitxitai atão inakari hĩparĩka ìki,” itxa. Ininiã ninoa apaka sari.

⁵—Apaniãxitipeka inakasaaki iuaĩkana iokanatana apanakini parĩkauatakani itakaremoni. Itinĩtikitakasaaki iuaĩkana iokanatana apanakini parĩkauatakani itakaremoni. Mitxi isãkire atokokana itxa isãkire ninoamoni. ⁶Mapiãnikata takotepeka inakasaaki iuaĩkana isa parĩkauatakani initini. Apokapanikana maparĩkauatakani. Ipimaãna: “Kinirepa ia õti maparĩkauatakanika hĩtxa?” itxana.

⁷—“Kotxi kona kãkiti sikaua parĩkatxi,” itxarina.

—“Nitakareãtaã hĩsa. Iuaã hĩparĩkauata. Hĩte apakapariko hĩparĩka ìki erekari,” itxana.

⁸—Ìkanõkapeka inakasaaki kakikioteri akiritari initiri apiari: “Parĩkauatakani pakirita. Piĩkitxitana. Merepanika piĩkitxitana kikata parĩkauatakani. Eereka piĩkitxitana tinĩtikita parĩkauatakani, pitxaãpotako,” itxari.

⁹—Kikata parĩkauatakani imakinikana apakapari ãtoka txineiro ota pirata kamakori. ¹⁰Kikiãkini ìkanõkapanika parĩkauatakani ikara itikasaakina, oãkatarina: “Ate apakaparoko apiatako aparĩka ìki,” itxamana. ãtoka txineiro ota pirata kamakoro imakinikana apakapana. ¹¹Txineiro apakapakana atoko, omanãkarauatana. “!Erekari kakikioteri,” itxanãtana. ¹²Ininiã ninoa txari iua: “Naia kikata parĩkauatakani poiãoka iparĩkauatana. ãto oaranoka iparĩkauanãtana. Ate parĩkauata ikiniõtika kapatakariã. Ate parĩkauatapitipo, txamari pite ìkitxitaua ate naia piĩkitxitini atokokana. Kona erekai,” itxarina.

¹³—Iua kakikioteri apakapapiretana: “Nitiretakini, kona nota misirienetai hĩte. Ìkanõkapanika nipimaã: ‘Atauako ãtoka txineiro ota pirata kamakori apakata ãti õti pokamara piparĩka ìki ìkapani?’ nitxai mixikanani. Ininiã hĩte: ‘Ari, apakatapitika,’ hĩtxa. Ininiã na nimisirienetai hĩte. ¹⁴Ininiã txineiro nisikakito hanikaika. Haãpokomoni hĩsipeka. Nota nirekari niĩkitxitinina hĩte tikini parĩkauatakani hĩte niĩkitxitini iaõka. ¹⁵Atauako kona erekari nota txineirote ninirekakitimoni nisikini? Hĩte xikotano, erekari nikamini xika,” itxana ninoa.

¹⁶Xesosi xipokari isãpirena:

—Itori kãkiti apiarini uatxa, itixi xipokini õtisaaki poiãorini itxapekauana. Uatxa itori kãkiti poiãorini, apiarini itxapekauana itixi xipokini õtisaaki. Teoso aiatana kaiãopokori kãkiti itixine isinina ãkapani, txamari poiãonoka iua mereẽ —itxa Xesosi.

Iuaãkana Xesosi Sãpiretari Ipinini

(Marko 10.32-34; Arókasi 18.31-34)

¹⁷Xesosi Xerosareẽmoni ikimaporitakasaaki, akiritana imoianariakori. Ninoanoka imisãkireta.

¹⁸—Hĩkenakotari nisãkire. Xerosareẽmoni asako. Iuaã nota hĩtari iaxitikiri mĩkapiritaãkako. Sasetotxi auĩteakori, kaiõkatsoparerini pakinimoni nisikaãkako, ininiã ninoa apotiãtaua. Iuasaakiko ninoa txari: “Okaãkapitikako.” ¹⁹Eereka ninoa sikano Xoteo minakonimoni. Ninoa napetano. Ixirokítatanona aãpitsaã. Ipošo atoko aamina ãpiriãmitakariã tokakita ninaãkako, oka itxanonako. Ipi ãti õtisaaki nõkitikauako, iuaãkana aua nitxako —itxa imoianariakorimoni.

Txiako, Xoão Pakini Amanaãkiti

(Marko 10.35-45)

²⁰Eereka Sepeteo ãtanoro apoka Xesosimoni. Ominana imi Txiako, Xoão pakini. Ninoa Txiako, Xoão pakini Xesosi moianariakori. Okapotoreẽkaua iua apisatoõ.

—Atauako ninirekakiti pikaminano? —otxari.

²¹—Kipa pinireka? —itxaro.

—Ikinimane auĩte pinakasaakiaua, ninirekari naia ipi namariteni auĩtetxiakori ininiãuana pitekata. Pauiritatana pitekata iitopãkinina, ãti pikikomoni inini, ãti pisaneremoni inini? —otxari.

²²Ininiã Xesosi apakapapiretana ninoa:

—!Himarotari hamanaãkiti. Mapaõti napa atoko iteene nimisiritaãkako. Atauako hĩposotatari hãtatsiitineri notakata? —itxana ninoa.

—Aposotapitika —itxarina.

²³—Atãopitikara hãtatsiirauata notakata, txamari kona notani mereẽna kãkiti nikikomoni, nisanaremoni topãkakani ãkapani. Nirira mereẽpekana ninoa kãkiti notakata topãkini ãkapani —itxana.

²⁴Apanakini Xesosi moianariakori kenakoenetari Txiako, Xoão pakini amanaãri Xesosi auĩtetxi ininiuana ãkapani, ininiã omanatana. ²⁵Ininiã Xesosi akiritana ninoa imakinikana iuamoni.

—Himarotari Xoteo minakanua auĩteakori paniãtari kãkiti ikinika auĩteakori nireẽkiti ikaminina ãkapani. Kona atão itiretana kãkiti. Kãkiti kona

kamari auñtetxiakori mauritakinini. ²⁶Kona ninoa auñtetxiakori atoko lhĩtxape. Atão apiari pininiua pinirekiniã, pimoianatariko apanakini. ²⁷Apanakini auñte pininiã pinirekiniã, nitiritxi pitxauako merepanika. ²⁸Ikara atoko nitxa nota hĩtari iaxitikiri ãkorapokoriti napokasaaki. Ninitiri lauari. ãkorapokoriti napoka, kãkiti nitiri nininiua ãkapani, kãkiti nitiretini ãkapani. ãkorapokoriti napoka nipinini ãkapani, kaiãopokori kãkiti mapinakani ãkapani, kotxi nota ãkitxirauata ninoa mapinakani ãkapani —itxana ninoa.

Ipi Mõsiãreni Xesosi Makananitinini

(Marko 10.46-52; Arókasi 18.35-43)

²⁹Xerikoo sitatxiti ipotorikasaakina, itomaneri kãkiti sari Xesosikata, imoianariakori pakinikata. ³⁰Iuasaaki ipi mõsiãreni topãkanãta kimapori tiniãpo. Xesosi napaãpotini ikenakotakasaakina, akiritana:
—Apiananiri, aãuñte Taviini apika mekanirii, piamonĩkaua ate —itxarina.

³¹Kãkiti iuaã pinitana:

—Himaãtako —itxana.

Txamari apiata akirikatana:

—Apiananiri, aãuñte Taviini apika mekanirii, piamonĩkaua ate —itxarina.

³²Ininiã Xesosi iotoka. Akiritana ninoa mõsiãreni. Apokana iuamoni.

—Kipa hinireka nikaminii hĩte? —itxa.

³³—Apiananiri, aĩtikapokotini anireka.

³⁴Ininiã Xesosi amonĩkana. Okina nopini itakari iuako. Iuasaakipeka kõiãrepekana, sa itxana Xesosikata.

Xesosi Xerosareẽ Apokaãpotini

(Marko 11.1-11; Arókasi 19.28-40; Xoão 12.12-19)

21 ¹Xesosi imoianariakorikata imatokoãpotari Xerosareẽ. Apokana Petxipaxee inakori aapokotxiti, õtanoxiratari takote Oriva inakori xiratamoni. Iuaã Xesosi iokanatana ipi imoianariakori aapokotximoni.

²—Hĩsa ikiraã kaixiti auakari aapokotxitiã. Iuaxiti hãpokasaaki, hãpokaroko xomẽta iaxiriãkoro oimikata. Hĩkoxirikana. Uaimoni mina hĩtxanako. ³Ãti misãkiretakasaakii: “Kinirepa hĩkaxirikatari pirãtxi?” Ininiã hĩte: “Apiananiri nirekana,” hĩtxako. Ininiã iua auiritai himininina —itxana ninoa.

⁴Kitxakapirĩka Teoso sãkire sãpiretakari sãpiretapekari ikara atoko inakari. Ininiã iua sãpiretakiti kitxakapirĩka atão inakari apokapeka. ⁵Iua txari:

Hítxariko Xerosareẽ auakanimoni: “Hãtamata. Hĩauĩte apokaãpota hĩtemoni. !Kaneenamari. Xomẽta nopini iitopãkanãta. Xomẽta ãkiri nopini isaãpota,” hĩtxako ninoamoni, itxa Teoso sãkire sãpiretakari kitxakapirĩkapeka.

⁶Ininiã Xesosi moianariakori sari. Ipaniãtakiti iaõka ikamana. ⁷Ininiã iminaro xomẽta oimikata. Itakarina imãkana inopinina Xesosi topãkini ikapani. Ininiã Xesosi topãka xomẽta ãkiri nopini. ⁸Itomaneri kãkiti katamẽkari imãkana kimapori ãpo. Apanakini sauakari aãxike. Ikasirĩkaxikeãpotarina aãxike kimapori ãpo. Ikara atoko ikamana, Xesosi paxitiko oerekinina ikapani. Imãkana nopini, aãxike nopini, xomẽta napaãpota. ⁹Kãkitipokoni ikiikakani. Kãkitipokoni Xesosi tikini ikani. Imakinika sããpotakasaakina, akirikatana:

—Peerekari Tavii apika mekaniri. Teoso posotiirekata ikari, Teoso nireẽkiti kamakari iua. Teoso sikariko erekari iuamoni. Peerekari Teoso, iaxiti apiko nopinixiti auakari. Apiananiri itxaua —itxaãpokatana.

¹⁰Ininiã Xesosi apokapeka Xerosareẽ. Iuasaaki ikinimane Xerosareẽ auakani tsorĩkaãta.

—Kirinapanipa ikira kiki inatari? —itxanãtakakana.

¹¹Kãkiti Xesosikata ikani sãpiretana:

—Xesosikara ikira. Teoso sãkire sãpiretakari, ikira. Nasaree sitatxitikiri, Karirẽia tãpa auakari ikira —itxana.

Pirãtxi Vẽtxitakani Omitikiko

(Marko 11.15-19; Arókasi 19.45-48; Xoão 2.13-22)

¹²Xesosi iroã aiko ãki Teoso misãkiretikoãtaã. Omitikenatana tiitxi vẽtxitakani. Amotiitakani Teoso misãkiretikoãtaã auakani omitikenata. Ikitakari txineiro vẽtxitakani mesate. Kamoã vẽtxitakani topãkini apaka ikitaka. ¹³Xesosi misãkiretana:

—Teoso sãkire iõkatsopatakori txari:

Ia naapoko, “Teoso misãkiretiko aikoti” akiritaãkako, itxa. Txamari hĩte txikitakari ia aiko kiĩtiririni iomaãtiniãtaã ininiua —itxa Xesosi.

¹⁴Mokirini, kãkiti matĩpokotakani pakini apoka Xesosimoni Teoso misãkiretiko aikotiã. Erekapeka itxĩkitakana ninoã.

¹⁵Iuasaaki amarini Teoso misãkiretikoã auakani iteene akirikata:

—Peerekari aãuĩte Taviini apika mekaniri —itxanãtana.

Sasetotxi auĩteakori, kaiõkatsoparerini pakini itikari Xesosi posotiire, kãkiti erekapeka itxĩkitakini. Ninoã kenakotari amarini akiritakiti:

—Peerekari aãuĩte Taviini apika mekaniri.

Ininiākara ninoa omanākarauata. ¹⁶Ininiā imisākiretarina Xesosi: —Pikenakotatari ikara amarini akiritakiti? —itxana.

—Nikenakotapitikari. Hīte atatsopatapekari ia Teoso sākire iōkatsopatakori: Ātokoriakori, amarini pakini, ninoapeka apaka txariko:

“Peerekari iua,” itxanako,

itxa Teoso sākire iōkatsopatakori. Ininiā Teoso sākire iaōka ninoa kamanāta. Ininiā erekapitikari ninoa akiritakiti —itxa Xesosi.

¹⁷Iposo atoko itakanapana. Īkorape itxa. Itakanapari Xerosareē. Isa aapokotximoni Petánia inakorimoni. Iuaā itxiaka.

Piko Mina Marito Pirena

(Marko 11.12-14, 20-25)

¹⁸Katimatinīkata iuaīkana Xesosi sari sitatximoni. Ipixinipokoriti inatxita. ¹⁹Atamataro piko mina kimapori ĩtiniāpo. Isa oamoni txipokori itximini ĩkapani. Txamari otsopanani auaro. Iuasaaki itxa: —Kona kariikaiko —itxaro.

Iuasaakipeka otxiaroka.

²⁰Imoianariakori ikara itikasaakina, itsorikitaātana.

—Ii natokopa otxape katimari otxiarokini? —itxanātana ninoa.

²¹Ininiā Xesosi:

—Atāo nisāpiretai. Teoso sākire hāuikiniā, hīte posotari hīkaminiri mixikanani nikamakiti atoko inakari. Piko mina txiarokini nitxīkitakini atoko, hīposota hīkamini. Teoso sākire iteene hāuikiniā, apiata hīkamako. Hīposotamariko hīpaniātiniiri ikira ixirata: “Pōkitikaua. Ipoamoni oka pitxaua.” Iuasaakipekamako ixirata ipoamoni oka itxamauako. ²²Pite atāo pauikiniāri Teoso sākire, iua pimisākiretakasaaki, ikinipoko pamanaākiti Teoso sikai —itxa Xesosi.

Xesosi Paniātakari Moerekakoni

(Marko 11.27-33; Arókasi 20.1-8)

²³Xesosi ĩroā Teoso misākiretiko aikotiā. Kākiti oerekasaaki, sasetotxi auīteakori, kiomātxiakori pakini apoka iuaā. Ipimaārina Xesosi:

—Kipaniāpa pikamari ĩkora pikamakiti? Kipa paniātai? —itxarina.

²⁴Ininiā Xesosi:

—Nota apaka pimarauatako hītemoni. Ātinoka nipimaāiko hīte. Nota pimaākitiko hītemoni hīsāpiretiniāno, nota apaka sāpiretai hīte hīpimaākiti notamoni, ininiā nisāpiretai nota paniātakari uāka apaka. ²⁵Ia nipimaāi hīte: “Kipa paniātari Xoāoni ipatxisarauatini? Teosokani paniātari Xoāo? Kākitikani paniātari Xoāo?” —itxana.

Ininiã ninoa misäkiretakakaua:

—“Teoso paniätari,” aniniã, “Kinirepa kona häuikatari isäkire?” Xesosi txamaua eereka. ²⁶“Käkitera paniätari Xoão,” aniniã, apanakini omanatamaua, kotxi ninoa uãkatari Xoão Teoso säkire säpiretakari ininiua.

Ikara atoko itxana imisäkiretakakiniuana. ²⁷Ininiã apakapapiretana: —!Aimarotari iua paniätakari.

Ininiã Xesosi:

—Nota apaka kona säpiretai nota paniätakari uãka.

Iri Säkire Kīpitakari, Iri Säkire Makīpitakati Pakini

²⁸—Hīxinikariko ia nisäpiretakitiko: Kiki auari ipi imi. Akiritari anekari. “Namarite uatxa piparīkauata nitakare ova auiniätaã,” itxari imi.

²⁹—Ininiã imi anekari: “!Nisapani. !Ninirekari niparīkauatini,” itxari. Eereka ixinikaxitinäta. “Ari, nisapitikako,” ininiã isa iri takaremoni.

³⁰—Iua kiki akiritari imi maneritakari. Ipaniätari iua atokokana. Iua imi: “Ari, nisapitikako.” Txamari, !isari.

³¹—Ininiã ikiripa kamatarari iri paniätakiti? —itxa Xesosi.

Ininiã ninoa kiomätxiakori, sasetotxi auñteakori pakini apakapapiretari: —Anekarira.

Ininiã Xesosi:

—Atäopitika nisäpiretai hīte. Kiitiriri apokako Teoso auñtetxi ininiätaãua hīte apisapanika. Kanokarero apokako Teoso auñtetxi ininiätaãua hīte apisapanika. ³²Kotxi Xoão kapatxisarerini apoka hītemoni. Oerekai erekari kimaporiti. Txamari kona hīte auikari isäkire. Kiitiriri, kanokarero pakini auikari isäkire. Iuasaaki himarotari ninoa maerekati kamakani takanapiniri imaerekanina. Ikamarina erekarinoka. Hīte itikapekari. Txamari hīte kona takanapari himaerekani. Kona häuikari Xoão säkire, ininiã iua kiki säkire makīpitakati atoko hītixa, kotxi hīsäkire: “Akīpitapitikari Teoso säkire,” txamari kona hīkīpitari —itxa Xesosi.

Parīkauatakani Maerekani

(Marko 12.1-12; Arókasi 20.9-19)

³³—Äti säpirenatxi atão inakari oerekiko nisäpiretai. Hīkenakota —Xesosi txana.

—Kiki kakikioteri takaro txipokori ova inakoro. Ovanoka itaka. Iposo atoko ipiriketaro. Eereka iuaãtaã ikamari ova katsonakiko. Iposo atoko

ikamari aapokotxi õtanori, ikinipoko itakare atamatini ïkapani. Iposo atoko ïkitxitana kikiãkini itakare nïkatakani ïkapani. Ininiã ninoa nïkatari itakare. Eereka kakikioteri sari ãti itixiti. ³⁴Ova manapi inakasaaki, iokanatana initiriakori itakare nïkatakanimoni, ova apakapinina ïkapani.

³⁵—Txamari, ninoa maïkapena initiriakori. Ixirokítatarina ãti. Okapirina ãti. ãti kai soroã ikiporonakana. ³⁶Iuaïkana iua kakikioteri iokanatana initiriakori. Iuasaaki ito iokanata. Mitxirini atokokana itakare nïkatakani txapena ninoani. ³⁷Eereka imapotökire iokanatarimi imi ninoamoni. Iuãkatari: “Namarite iua, ininiã ninoa paxitari iua,” itxa.

³⁸—Txamari, imi atapakasaakina, imisãkiretakakana: “Erepani imi. Maõkari, ininiã okinika itakare kaikotinãua atemoni.” ³⁹Ininiã imaïkarina imi. Kikio xiripirexiti anikarina. Iuaã oka itxapirina.

Ininiã Xesosi pimaãri kãkiti iua takote auakani:

⁴⁰—Ininiã iua kakikioteri ïkasaaki, kiãtokopa itxatanako ninoa kikiãkini? —itxa Xesosi.

⁴¹Ininiã ninoa iua takote auakani apakapapiretari:

—Kakikioteri okanako ninoa maerekati kamakani. Iïkitxitanako apanakini itakare nïkatakani ïkapani, ininiã ninoa sikapitikaroko ova oiõkasaaki —itxarina Xesosi.

⁴²Ininiã Xesosi:

—Hïte atatsopatapekari ia iõkatsopatakori Teoso sãkire:

Kai aapokotxi kamakani kona nirekari ãti kai soro. Iua kai imanirekakiniti kai apiari itxapekaua. Apanakini kai soro maïkakari itxaua. Teosokara txïkitakari ikara atoko inini. Ikara peerekari atemoni.

Nota hïtari iaxitikiri iua kai atoko nitxaua. Peerekari Teoso, kotxi nota hïtari iaxitikiri kãkiti manirekakiniti. Teoso txïkitakano nota apiananiri nininiãua.

⁴³—Ininiã nisãpiretai hïte, Teoso kona hïauïte !itxaikauako.

Iua mereëriko apanakini kãkiti inakitiakori ïkapani. Ninoa kamapitikari Teoso nireëkiti. ⁴⁴Apikomoni Teoso sãkire iõkatsopatakori sãpiretaua iua kai apiari atoko inakari. Itxari:

Kãkiti iua kai nopini irikasaaki, ikarouata iua. Kai kãkiti nopini irikiniã, !auaika kãkiti,

—Xesosi txana ninoa.

⁴⁵Sasetotxi auïteakori, pariseoakori pakini kenakotakasaakiri ikara sãpirenatxi atão inakari oerekiko Xesosi sãpiretakiti, ninoa lapokaerekatarina isãpirena, kotxi imarotarina ninoa takari nïkatakani maerekani atoko inakani itxauana. ⁴⁶Ininiã ia xika inirekarina imaïkinirina. Txamari !imaïkarina, kotxi ipïkarina kãkiti iuaã apotiitakaniua. Kãkitimoni Xesosi atão Teoso sãkire sãpiretakari itxaua.

Kiiniri Ìtanorouatiko Pirena

(Arókasi 14.15-24)

22 ¹Iuaĩkana Xesosi sãkirauatakasaaki kãkitikata, isãpiretari sãpirenatxi atão inakari oerekiko. Itxari:

²—Teoso auĩtetxi ininiãua ia auĩtetxi atokokana. Ia auĩtetxi kamari kiiniri imi ìtanorouatini ìkapani. ³Ipaniãtari initiriakori akiritinina ikemaĩtxitakini kiiniriã ininina ìkapani. Txamari ikemaĩtxitakini ìnirikari ikiiniriteẽ isinina. ⁴Iuaĩkana iokanatarari apanakini initiriakori ikemaĩtxitakinimoni. “Hĩtxanako: ‘Nipokori iposopeka. Nokapekari kema auĩte, kema auĩte ãkiri pakini. Paĩpepokori. Imakinika niposotapekari. Hĩsapoka kiinirimoni,’ hĩtxanako.” Ininiã ninoa kamari isãkire iaõka.

⁵—Txamari ikemaĩtxitakini limaãkapiretarina. Iparĩkamoni isana. Ætikaka sari kikiomoni. Apanakini sari ãtiãtaã tiĩtxi ivẽtxitinimoni. ⁶Apanakinipekana maĩkapena initiriakori, noropata, oka itxapena. ⁷Iua auĩtetxi ikara inakariene ikenakotakasaaki, iteene inaiataua. Iokanatarari isotatoneakori ninoamoni. Ininiã okapena ninoa kokanirini. Iotikapirina ninoa aapoko.

⁸—Eereka iua auĩtetxi akiritana apanakini initiriakori: “Kiiniri namarite ìtanorouatini pirena iposopeka. Txamari merepitipanika nikemaĩtxitakini !erekana. ⁹Iua atoko ininiã, hĩsa ahoaãtaã, kãkiti napanakiniãtaã. Hĩkemaĩtxitana ikinimane haõkitakini,” itxana ninoa.

¹⁰—Ininiã isana ahoaãtaã. Ikemaĩtxitana ikinimane aõkitakini. Apotiitarina kãkiti itanapoko. Maerekani, erekarini pakini apotiitana. Anikana kiinirimoni, ininiã kãkitipokoni xãpoãkata.

¹¹—Iua auĩtetxi atamatana ikemaĩtxitakini. Atamatari kiki mãkatxi ìtanorouatikosaaki ieretaãkari mieretaãkati. ¹²Ininiã akiritari iua: “Nimoianari, kiãtokopa piĩroã naapoko, kotxi mãkatxi ìtanorouatikosaaki ieretaãkari kona pieretaka?” Iua kona kasãkireri.

¹³—Ininiã iua auĩtetxi paniãtari initiriakori: “Himaĩkariko. Hĩaxirikariko iuako, ikitinota pakini, anika hĩtxariko mapara. Piãkatximoni hõkariko,” itxana initiriakori. Iuaãtaã kãkiti txiapatiniãtaã, kãkiti akerakitatsiriĩtiniãtaã.

¹⁴Xesosi xipokapiretari isãpirena.

—Itomaneri kemaĩtxitakoni. Txamari poiãoka mereẽkoni —itxana ninoamoni.

Homano Auĩte Ìkitxitiko Pirena

(Marko 12.13-17; Arókasi 20.19-26)

¹⁵Ninoa pariseoakori sipeka. Eereka apotiitauana. Imisãkiretakakana. Ixinikaxitinãtarina:

—Anirekari Xesosi kerokiniri isäkire, aãpoitiniri ïkapani. Ininiã kiãtokopa atxatari apimainiri ikerokiniri ïkapani? —itxanãtakakana.

¹⁶Ininiã ninoa pariseokori paniãtana ãtikaka ninoa oerekakini, apaka ãtikaka Erotxi sãkire auĩakani, Xesosimoni isinina ïkapani. Ininiã isana iuamoni. Imisãkiretarina. Pariseo sãkire iaõka isãpiretana.

—Koerekareri, aimarotari atãoenepitikara pisãkire. Atãoenepitikara pisãpiretari Teoso nireẽkiti akamini ïkapani. Pite na pĩkarauata xatiki kãkiti sãkire xika. ãtinoka pisãkire pisãpireta ikinakariti kãkitimoni. Apanakinimoni pisãpiretakiti iuatxikana pisãpiretari apanakininapemoni. ¹⁷Ininiã pisãpiretaua. Atãokani txineiro asikini Homanoakori auĩtemoni, Sesa inakorimoni? Apakata amasikakaniri iuamoni? —itxarina iua.

¹⁸Xesosi imarotari ninoa nirekari ikerokiniri isäkire. Ininiãkara itxana:

—Kinirepa hinirekari nikerokiniri nisãkire? Kona erekai hĩte.

Hĩsãkirauatakasaaki, kãkiti erekarini atoko hĩtxa, txamari maerekati hĩkama. ¹⁹Hõerekano txineiro ota Homano auĩte asikini ïkapani.

Ininiã iminarona txineiro ota.

²⁰—Kisanõkapa ia? Kiuãkapa aua uai? —itxana ninoa.

²¹—Ari, Homano auĩte —itxana.

—Ininiãkara hĩsìkariko Sesamoni iua nakiti. Hĩsìkariko Teosomoni iua nakiti —Xesosi txana ninoa.

²²Ikara apakapapirenatxi ikenakotakasaakina itsorĩkaãtana.

—Paimatireri iua —itxanãtakakana.

Ininiã itakanaparina, sipeka itxana.

Ipĩkari Õkitikiniua Mauikakoni

(Marko 12.18-27; Arókasi 20.27-40)

²³Iua õtisaakipeka ãtikaka satoseo apoka Xesosimoni. Satoseo inakoni !auikari ipĩkani iuaĩkana õkitikiniua.

²⁴—Koerekareri, Moisesinira oerekari ia sãkiretxiti: “Kiki meenetipanika ipininiã, iua itari takaroko tikinitakoro. Iua itari keene ininiã, itakauãkatari amarini iua itarini ipĩpekarini uãka,” itxa Moisesini. ²⁵Setxi itaritxiakori aua mitxi ïkorapokoriti. Apia anekatakari ïtaniriuata. Eereka ipĩpe meenetika, ininiã itari takaro iuani tikinitakito. ²⁶Iua atokokana iua itari ipĩpe meenetika. Ati itari iuaĩkana takaro iuani tikinitakito. Txamari iua atokokana ipĩpe meenetika. Iua atokokana txaãpota ikinika itariakori. ²⁷Eereka oa sito apaka opĩpe. ²⁸Ininiã ipĩkani iuaĩkana õkitikasaakia iuaĩkana auãki ininina, ïkiripa oĩtaniri aua oakata iuaasaaki? Kotxi ikinimane ninoa setxi itariakori takapekaro oa —itxarina iua.

²⁹Ininiã Xesosi:

—Híte kerokari, kotxi !himarotari Teoso sãkire iõkatsopatakori. !Himarotari Teoso posotiire apaka. ³⁰Ipĩkani iuaĩkana aua inakasaaki, kona ninoa itaniriuataika. Teoso nitiriakori iaxitikini atokepeka itxanako. ³¹Híte !auikari ipĩkani õkitikiniua iuaĩkana auãki inini. Atauako kona hãtatsopatapanikari Teoso sãpiretakiti hĩtemoni? Iara isãpiretai:

³²Apraõ, Isaki, Xakoo pakini Teosonekarano nota, itxa Teoso. Ininiã Apraõ, Isaki, Xakoo pakini auãkipanika itxana, kotxi auãki inakani Teosonera iua. Ninoa uatxa auãki inakani, kotxi kona ipĩkani Teosoneni Teoso —itxa Xesosi.

Iuasaaki kãkitipokoni kenakotari ikara Xesosi sãkire. ³³Xesosi sãkire ikenakotakasaakina, itsorĩkaãtana, kotxi paimatireri Xesosi apakapapiretakiti satoseoakorimoni.

Teoso Paniãtakiti Apiari Akamini

(Marko 12.28-34)

³⁴Xesosi iũkiteritika apakapapiretari satoseo pimainiri, ininiã satoseo lipimarauataika. Pariseokori kenakotari ikara, ininiã apotiitauana. ³⁵Pariseo, Moisesi sãkire oerekakari, iua nirekamari Xesosi kerokiniri isãkire. Ininiã ipimaãri:

³⁶—Koerekareri, ĩkiripa Teoso paniãtakiti apiari txataua? Kipa apiaerekata Teoso nireẽkiti akamini? —itxa.

³⁷Ininiã Xesosi apakapapiretari:

—“Pitiretariko Apiananiri piTeosone, ikinipoko pinireẽkitiã, ikini pãkixinireẽ, ikinipoko pixinikakitiã pakini.” ³⁸Ikara atoko inakari Teoso merepitipanika paniãtaua akamini. Ia ipaniãtakiti akamini apiari itxaua. ³⁹Iuaĩkana Teoso paniãtaua. Ia ipaniãtakiti apaka apiari. Merepanika ipaniãtakiti akamini atoko itxa. “Piteka pitiretiniãua atokotxikana, pitiretariko ãti.” ⁴⁰Iteene atiretiniãri Teoso, iteene atiretiniãri ãti, ininiã akamapitikari apanakini Teoso paniãtakiti, Moisesinimoni isãpiretakiti. Itene atiretiniãri Teoso, itene atiretiniãri ãti, ininiã akamapitikari Teoso sãkire sãpiretakani paniãtakiti apaka —Xesosi txari iua.

Teoso Mereẽkiti Tavii Apika Mekaniri

(Marko 12.35-37; Arõkasi 20.41-44)

⁴¹Pariseokori apotiitapanikaua inakasaaki, Xesosi pimaãna ninoa: ⁴²—Teoso mereẽkiti pisãpiretano. Kiripa apika mekaniripa iua? —itxana ninoa.

Ninoa apakapapireta:

—Ari, Taviini apika mekanirira —itxana.

⁴³Ininiã Xesosi:

—Ikara atoko ininiã, kinirepa Erekar Matamatakoti kamasäkiretari Tavii: “Teoso mereëkiti niauïte itxaua,” ina säkiretini? ⁴⁴Kotxi Tavii txari:

Apiananiri misäkiretari niauïte: “Nota kikomoni piitopäkiniritika nixipokariko pimokaiakariakori. Nikamariko ninoa pikiti pitakiniãtaã atoko ininiua,” Apiananiri txari niauïte, itxa Taviini. ⁴⁵Ininiã Tavii akiritari Teoso mereëkiti “niauïte.” Ikara atoko ininiã, kiätokopa itxa Teoso mereëkiti Taviini apika mekaniri ininiãua? —Xesosi txari pariseoakori.

⁴⁶Kona imarotarina, ininiã kona kasäkirena ninoa. Ikara eereka kona kãkiti pimarauataika Xesosimoni, kotxi ipïkarina Xesosi imarore.

Xoteo Auïteakori Maerekani

(Marko 12.38-40; Arókasi 11.37-54; 20.45-46)

23 ¹Ininiã Xesosi misäkiretana imoianariakori, itomaneri kãkiti iuaã auakani apaka. ²Ia atoko isäpiretana:

—Kaiökatsoparerini, pariseoakori pakini, Moisesini säkire oerekakani itxauana. ³Ininiãra ikinika kaiökatsoparerini, pariseoakori pakini paniätakiti hïkamako, kotxi ninoa säpiretari Moisesini säkire Teoso oerekakiti. Ikara erekari. Txamari kona ninoa kamari Moisesini paniätakiti. Ikara !erekari. Ininiã ninoa kamakiti atoko !hïkamape. Kotxi isäkirena erekari, txamari ikamakitina !erekari. ⁴Ninoa kaiökatsoparerini, pariseoakori pakini, kiki ia atoko inakari ninoa. Ia kiki takari iminani imoianariakori porikiã, txamari iuaka na xatiki nirekari iporikitiniri. Kaiökatsoparerini, pariseoakori pakini, ikara kiki atoko itxana. Ninoa paniätakiti iua iminani atoko itxa.

⁵—Pariseoakori kamari erekari apanakini atamatini ïkapaninoka, eereka ininina apanakini uãkatini ïkapaninoka. Himarotari kãkiti ieretakari Teoso säkire iökatsopatakori aãkoana xapitikiri äki. Eereka iaxirikarina iteëtaãna, iuakonotaãna pakini. Ninoa kaiökatsoparerini, pariseoakori pakini takari aãkoana mitari apanakini atamatini ïkapaninoka. Païtanori itsarãpe imäkana apanakini atamatini ïkapani. ⁶Kiinirisaaki ninoa nirekari kãkiti potxitiniãtaã iitopäkinina. Aiko äki Xoteoakori apotiitiniãtaãua inirekarina kãkiti potxitiniãtaã iitopäkinina. ⁷Apokaerekatarina okapiretikona ipaxitikona kienatxi vëtxitikoãtaã. Apokaerekatarina kãkiti akiritinina: “Koerekareri” inikona.

⁸—Txamari, ätinani hïte oereëkari txaua, Teoso mereëkitira iua. Koerekareri hiniko !häuiritapeko, kotxi himakinikara hïtaritakakaua. ⁹Kona ïkorapokoriti auakari “niri,” !hïtxape, kotxi ätinani aïri auari iaxiti auakari. ¹⁰Apaka apanakini akiritinii “aãuïte,” !häuiritapeko, kotxi ätinani hïauïte.

Teoso mereẽkiti itxaua. ¹¹Auĩtetxi pininiua pinirekiniã, apanakini nitiri atoko pitxauako. ¹²Iua “Auĩtetxi nitxaua,” inakari, Teoso txĩkitakariko nitiritxi itxauako. Iua “Nitiritxi nitxaua,” inakari, Teoso txĩkitakariko auĩtetxi itxauako.

Xoteo Auĩteakori Misiritaãkako

(*Marko 12.40; Arókasi 11.37-44,52; 20.47*)

¹³Iuaĩkana Xesosi sãkirauata:

—Erepaniko hĩte kaiõkatsoparerinii, pariseoakorii pakini. Hĩsãkire atxiĩti erekari, txamari kona hĩkamari hĩsãkire iaõka. Kinirão ãroãkari apisapanika aapokotxi tore totakani atoko hĩtxa, kotxi hĩte iotokakari kãkiti Teoso sãkire atão auikini, ininiãkara hĩte iotokakari kãkiti ãroini Teoso auĩtetxi ininiãtaãua. Hĩte kona ãroã. Apaka kona hĩte auiritana kinirão ãroãkani. ¹⁴Erepaniko hĩte kaiõkatsoparerinii, pariseoakorii pakini. Hĩsãkire atxiĩti erekari, txamari kona hĩkamari hĩsãkire iaõka. Hĩte mixirikari tikinitakoro aapoko. Himisirienetana. Teosokata hĩsãkirauatakasaaki, itori sãkiretxi hĩkama apanakini, “paimatirena” inini ãkapaninokara. Ikara xika himisiritiko apiatako.

¹⁵—Erepaniko hĩte kaiõkatsoparerinii, pariseoakorii pakini. Hĩsãkire atxiĩti erekari, txamari kona hĩkamari hĩsãkire iaõka. Hĩte sari õtakoxiti. Hĩpiriãtari kãuaãri. Imiriĩ õtakoxiti hĩsa, hĩsãkire auikakari hinitini ãkapani. Atinoka hĩsãkire auikakari auiniã, iuaritika hĩsa iuaxiti. Eereka hõerekari iua ikinipoko himarotakiti. Eereka hĩte maerekani xika, iua kiki maerekani apiatako. Isapitika hĩtekata maerekani misiritikoãtaã.

¹⁶—Erepaniko hĩte. Mõsiãreni atoko hĩtxa, iuaritika hinirekari hõerekiniiri Teoso kimapore apanakinimoni. !Hĩposotari. Hĩte oerekari apanakini ia hĩsãkire: “‘Ia nikamapitikako’ pinakasaaki, Teoso misãkiretiko aikoti pakiriuãkatakasaaki, pimakamakaniãri, kona pimisiritaãkako,” itxa hĩte sãkire. Iuaĩkana hĩte sãkire: “‘Nikamapitikariko,’ pinakasaaki, Teoso misãkiretiko aikoti ãki auakaro oro pakiriuãkatakasaaki, pikamapitikariko pikamaenetakiti. Ikara pimakamakanisaaki, pimisiritaãkako,” itxa hĩte sãkire.

¹⁷—Hĩte mõsiãreni atoko. Kona kiĩkitei hĩte. ãkiripa apiari? Orokani? Teoso misãkiretiko aikotikani? Teoso misãkiretiko aikoti apiari, kotxi oa oro aiko ãki aua, ininiã aiko txĩkitakaro oro Teoso nakito oniniãua.

¹⁸—Hĩte oerekari apanakini ia hĩsãkire apaka: “‘Nikamapitikariko’ pinakasaaki, Teosomoni sikakori takikoãtaã pakiriuãkatakasaaki, pikamaenetakiti pimakamakaniã, kona pimisiritaãkako. ‘Nikamapitikako,’ pinakasaaki, Teosomoni sikakori takikoãtaã nopini takakori pakiriuãkatakasaaki, pikamapitikariko pikamaenetakiti. Pimakamakanisaakiri, pimisiritaãkako,” itxa hĩte sãkire.

¹⁹Híte mōsiāreni atoko hītxa. !Kiikitei híte. !kiripa apiata? Sikakorikani? Sikakori takikoātaākani? Sikakori takikoātaā apiata, kotxi sikakori inopini takikosaaki, iusaakipeka Teoso nakitipeka. Ininiā sikakori takikoātaā txikitakari sikakori Teoso nakiti ininiāua. ²⁰Ininiā pisāpiretakasaakiri Teoso pikamaenetakiti, Teoso sikakori takikoātaā pakiriuākatiniā, iuatxikana iua nopini auakari pakiriuākata. ²¹Pakiriuākatakasaakiri Teoso misākiretiko aikoti, iua atokotxikana pakiriuākatari Teoso, kotxi iua aiko āki aua. ²²Pakiriuākatakasaakiri Teoso tixine, ininiā iua atokotxikana pakiriuākatari Teoso topākini. Iua atokotxikana pakiriuākatari Teoso, kotxi Teoso topākini nopini iitopāka Teoso.

²³—Erepaniko híte kaiōkatsoparerinii, pariseoakorii pakini. Hīsākire atxiiti erekari, txamari kona hīkamari hīsākire iaōka. Ipixini hinakiti hīsikari Teosomoni. Tesi hīti auiniāi, hīsikari āti Teosomoni. Tesi txineiro ota auiniāi, hīsikari āto Teosomoni, hītxaāpota. Ikara hīkamakiti erekari. Nipokori koke, oteraā, erva tosi, komínio, axapitkiri inakari, iuaritika ipixini hīsika Teosomoni. Ikara Teoso paniātakiti hīkamapitika. Txamari, Teoso paniātakiti apiari !hīkama, kotxi !hīkamari atāo apanakinimoni. !Hiamonīkana apanakini. Hīkamaenetakiti !hīkama. Ikinika Teoso paniātakiti hīkamako. ²⁴Mōsiāreni atoko hītxa, iuaritika hinirekari hōerekiniri Teoso kimapore apanakinimoni. !Hīposotari. Himaktxakaro xikiri iāriā āki komokakaro, txamari hūixirapoataro kamero, kotxi Teoso paniātakiti poiāori hīkama, txamari ipaniātakiti apiari kona hīkama.

²⁵—Erepaniko híte kaiōkatsoparerinii, pariseoakorii pakini. Hīsākire atxiiti erekari, txamari kona hīkamari hīsākire iaōka. Hōeretari hīto maparakiri, txamari hākixinireē !erekari. Papotxinanii, patirenanii, paītirii. ²⁶Híte pariseoakorii, mōsiāreni atoko hītxa. Merepitipanika himaktxakariko maerekati hākixinire auakari, ininiā hīto erektxikana. Hākixinire ereka ininiā, hīkamakiti ereka apaka.

²⁷—Erepaniko híte kaiōkatsoparerinii, pariseoakorii pakini. Hīsākire atxiiti erekari, txamari kona hīkamari hīsākire iaōka. Kai auite iriko, ipikari takikoātaā atoko hītxa. Mapara txīta kasarori minapaākapeka, ininiā mapara peerekari. Txamari, iriko āki ipinakari api, arakapoakatakari aua. ²⁸Iua atokokanera hītxa. Kākiti uākatai híte atāo inakarínoka kamakani hininiua, kotxi hinopini ererini hītxa. Txamari, hākixinire lereri, kotxi maerekatínoka hīkama. Hīsākire atxiiti erekari, txamari kona hīkamari hīsākire iaōka —itxa Xesosi sākire.

Xoteo Auīteakori Misiritiko

(Arókasi 11.47-51)

²⁹Iuaīkana Xesosi sākirauata:

—Erepaniko híte kaiōkatsoparerinii, pariseoakorii pakini. Hīsākire atxiiti erekari, txamari kona hīkamari hīsākire iaōka. Hīkamari akauari Teoso sākire

sãpiretakanini ìkapani. Peereri akauari hìkama. Hìkamari akauari ipìkani atão inakarinoka kamakani ìkapani. Txita himinapa akauariã. Aãui hìtaka iuaãtaã. ³⁰Hìtxari: “Kitxakapirìka aãtokiriakorini okana Teoso sãkire sãpiretakani. Atepitika auaãkamako iusaaki, konimako ate okana ninoo,” hìtxa. ³¹Teoso sãkire sãpiretakanini okakani mekaniriakori hìtxaua hìte. Kotxi hìtekara txari: “Aãtokiriakorini okana Teoso sãkire sãpiretakani.” Hìte maerekati kamakani ninoo atokokana hìtxa. ³²Hãtokiriakorini mipotorikari Teoso sãkire sãpiretakani okinina. Hìte xipokapanikanako ãtikaka kaikotakani Teoso sãkire sãpiretakani.

³³—Imini atoko hìtxa. Imini anaakori atoko hìtxa hìte. Himisiritaãkapitìkako maerekani misiritikoãtaã. Himitekini !auari. ³⁴Ininiã nisãpiretai hìte. Niokanatanipani hìtemoni Teoso sãkire sãpiretakani, Teoso iokanapirena imarotakani, koerekarerini pakini niokanata hìtemoni. Txamari ãtikaka hõka, aamina ipiriãmitakari nopini hìtokakitana apanakini. Apanakinipekana hìxirokìtata aiko Xoteo apotiitiniãtaãua. Eereka hãsikatikinitana ninoo ãti sitatxitimoni sikani, eereka ãti sitatxitimoni, eereka ãti sitatxitimoni hìtxaãponãta ninoo hãsikatikinitini. ³⁵Ininiã hìte misiritaãkako ikinika atão inakari kamakani okiko xika. Kitxakapirìka Apeo inakorini okapeẽka. Atão inakari kamakari iua. Ikinimane okapekoni tikinimoni okapeẽka Sakariani, Parakia ãkiri. Iua Sakariani okapeẽka sikakori takikoãtaã takote Teoso misãkiretiko aikoti ãki. ³⁶Atãopitikara nisãpiretai hìte. Kãkiti uatxa auakani apakapariko misirikaretxi ninoo erekarini okapekoni xika —itxa Xesosi sãkire.

Xerosareẽ Xesosi Tìretini

(*Arókasi 13.31-35*)

³⁷Iuaìkana Xesosi sãkirauata:

—Xerosareẽ auakanii, Xerosareẽ auakanii, hìte okapekana Teoso sãkire sãpiretakani. Kai soroã hìkiporonakana ninoo hìtemoni Teoso iokanatakini. Kaiõokatani ninirekamari ninìkatini, patari oimiakori omìkita patapi otakini atokokana nitxanakamaiko hìte. Txamari !hãuiritano nota nìkatini. ³⁸Ikara atoko inakari xika haãpoko asikaãkako. Teoso !auaika hìtekata. ³⁹Nisãpiretai. Ia õti hãtamatanano, eereka !hãtamataikano. “Teoso takari erekari uaimoni ìkarimoni, Apiananiri posotiireẽ ìkarimoni,” hinakasaaki, iusaakinanirako hãtamatanoko nota —itxa Xesosi.

Teoso Misãkiretiko Aikoti Irikiko

(*Marko 13.1-2; Arókasi 21.5-6*)

24 ¹Teoso misãkiretiko aikoti Xesosi potorikasaakipeka, imoianariakori apoka iuamoni.

—Patamata. Peerepokori aikoniri —itxarina.

²Ininiã Xesosi:

—Ari, hãtamatatari ere aikoniri? Atãopitikara nisãpiretai hïte. Koniko kai kaikotapani ãti kai nopini. Imakinika kai irikaãkako —itxana.

Misirikaretxi Apokaenetini

(Marko 13.3-13; Arókasi 21.7-19)

³Iposo atoko Xesosi sari oxiratarimoni, Oriva inakorimoni. Iuaã topãka itxa. Imoianariakori sari iuamoni. Ninoanoka auari iuaãtaã.

—Pisãpiretaua kirisaakiparako aiko Teoso misãkiretiko irikataãkako. Natokopa ininiãparako ate imarotatari pite kaiama kanapirikape pinini? Natokopa ininiãparako aimarotatari itixi xipokini õti kaiamapeka inini õti? —itxarina Xesosi.

⁴Ininiã Xesosi:

—Erepaniko. !Hãuiritapena apanakini misirienetini. ⁵Kotxi apokako kãkiti itomaneri “Teoso mereẽkiti nitxaua nota,” inakani. Ninoa misirienetana itomaneri. ⁶Hïkenakopiretariko neenamatzixi ene uaimoni, õtakoxiti apaka. Iuaritika !hïpïkarauatape. Kotxi auapitikako neenamatzixi. Txamari itixi xipokini õti !apokapanika. ⁷Ikara inakari apisapanika, ãti uãka neenamauatako ãti uãkakata. Apanakini auïte inirimanekata neenamauatako apanakini auïtekata inirimane pakinikata. ãtiãtaã kãkiti inikoriãriko natxi. ãtiãtaã amianari inokanako kãkiti. ãtiãtaã itixi iakeẽkatakako. ⁸Ikara atoko itxako misirikaretxi potorikini. Sito amarini tsii atoko itxako iusaaki.

⁹—Iusaaki hïte maïkaãkako, himisiritiko ïkapani. Iposo atoko oka hinaãkako. Nisãkire hãuikini xika ikinimane omanataiko hïte. ¹⁰Iusaaki itomaneri !auikaikari Teoso sãkire. Itakanapapekarina Teoso kimapore. Imïkapiritakakanako. Omanatakakanako. ¹¹Apokako kãkiti “Nota Teoso sãkire sãpiretakari nitxaua,” inakari. Txamari kona atão. Ninoa misirienetanako itomaneri kãkiti. ¹²Kãkiti tiretiko poiãotako, kotxi maerekanitxi iarikako ikini itixitimoni. ¹³Iusaaki kãkiti mïteenekiniãri misirikaretxi, imatakanapanianiãri Teoso sãkire, auapikako ãtipirika Teosokata. ¹⁴Teoso iokanapirena erekari, Teoso auïtetxi ininiãua, sãpiretaãkako ikini itixiti auakani, ikini kãkítiti imarotiniãri ïkapani. Ikara inakari auãka atokoïkarako itixi xipokini õti apokako.

Iteene Maerekanitxi Apokini

(Marko 13.14-23; Arókasi 21.20-24)

¹⁵Xesosi sãpirenauatapanika:

—Hïte itikariko iteene maerekati kamakari timini aiko Teoso misãkiretiko ãki. Kitxakapirïka Tanieo inakori, Teoso sãkire sãpiretakari, sãpiretapekari ikara ene.

Híte ia atatsopatakani, himarotariko ikara. ¹⁶Ikara atoko inakari hītikasaaki hīte īkorapokoriti Xotéia auakani, oxiratarimoni himitekako. ¹⁷Ikara ōti apokasaaki haāpoko nopini hāuiniā, katima hītxako himitekini. !Apakata haāpoko āki hīti himakatzakini. ¹⁸Kikio hīparīkauanātakasaaki, hāapokomoni !hīkanapiripe himāka hāpini īkapani. ¹⁹Ikara ōti apokasaaki, kamixironi, kaxitakareroni pakini iteene atatsiitariko. Pasāpaniri ninoa mitekini. ²⁰Hamanaāriko Teoso katxīkareri mauakani himitekini ōtisaaki. Hamanaāriko tomatiko ōtisaaki ikara inakari mauakani īkapani. ²¹Kotxi ikara mitekaxi ōtisaaki kākiti iteene atatsiitariko imisiritiko. Ikara ōti apisa kākiti !imarotari iteene imisiritiko. Itixi kamikosaakipanika !auari ikara atoko inakari misirikaretxi. Ikara mitekaxi ōti napaāka atoko kākiti !imarotaikari iteene imisiritiko. Ikara ōti apiatako kākiti misiritiko. ²²Teoso poiāotakari iua ōti ikinipoko kākiti mapinakani īkapani. Ito ōti ininiā, kākiti !auaika. Ipoiāotakari iua ōti, kotxi itiretana kākiti imereēkini.

²³—Iuasaakiko āti: “Ia kiki Teoso mereēkiti aiātapakiti inakari,” inakasaakii, !hāuikapiri. Ātepekana: “Ikira Teoso mereēkiti inakari,” inakasaakii, !hāuikapiri. ²⁴Kotxi apokako kākiti paxirari kamakari, “Teoso mereēkiti hiātapakitino nota,” inakari, “Teoso sākire sāpiretakari nitxaua nota,” inakari. Ninoa kamariko posotiiretxi kākiti tsorikitaātini īkapani. Inirekarina kākiti Teoso mereēkini imisirienetinina. ²⁵Hīkenakota. Nōtākikai hīte ikara inakari apokini ōti apisa.

²⁶—Híte sāpiretikosaaki: “Hīkenakota. Teoso mereēkiti aiātapakiti āparaā makipakaniātaāpekarari,” hinikosaaki, !hīsipe iuaā. Hīsāpiretikosaaki: “Iriko ākirari iua,” hinikosaaki, kona hāuikapiri. ²⁷Kotxi nota hītari iaxitikiri nikanapiriākasaaki, !ikara atokoni nitxa. Mēkokari atoko itxa nota hītari iaxitikiri nikanapiriākasaaki, kotxi mēkokari atokatxi pokīkinimoni imēkoka, isapitipo atokatxi ereēkokinimoni, ininiā ikinimane itikariko. Iua atokokana nota hītari iaxitikiri napokini. Ikinimane itikanoko nota. ²⁸Aātamatakasaakiri maiori apotiitiniua, aimarotari ipīkari iuaātaā auini. Iua atokokana nota kanapiriākasaaki, ikinimane imarotari napokini.

Kākiti Itari Iaxitikiri Kanapiriini

(Marko 13.24-27; Arókasi 21.25-28)

²⁹Xesosi sāpirenauatapanika:

—Apikomoni nisāpiretai nikanapiriini pirena. Iua inikoriākori napaka atoko, atokatxi piākako. Kasiri kona ponikaikako. Iōriki iaxitikero irikako. Iaxiti iōriki auiniātaā auakari iakeēkatakako. ³⁰Iuasaaki Teoso takaōtxikare auako iaxiti, nota hītari iaxitikiri kaiamapeka uai nikanapiriini himarotini īkapani. Ikara atoko inakasaaki, ikini kākititi itixi auakani txiapatakako, kotxi ninoa atapanoko nota kākiti itari iaxitikiri katxiāri āki nikatzakaāpotini. Nitapararitika napoākatakako, kotxi ikinimane auīte nitxauako iuasaaki.

Niotximerekata nikatxakaãpota. ³¹Okenakotaãkako koitxi mitaro, trõpeta inakoro. Iuasaakipekako niokanatana ninitiriakori itixi iaõka kãkiti Teoso mereẽkini apotiitakani ìkapani.

Piko Mina Pirena

(Marko 13.28-31; Arókasi 21.29-33)

³²Xesosi sãpirenauatapanika:

—Nisãpiretai sãpirenatxi atão inakari oerekiko, piko mina pirena, nikanapiriini apiata himarotini ìkapani. Pooïoporipeka onakasaaki, otomorekasaaki, “Kamoï apokanapanoka,” hĩtxa. ³³Iua atokokana, ikara misirikaretxi mixikanani nisãpiretakiti hĩtikasaaki, himarotapekariko nota kaiama kanapirikapeka ninini. ³⁴Ia nisãkire atão. Itixi auakani !ixipoka ikinipoko nisãpiretakiti mapokakani apisa. ³⁵Iaxiti xipokapitikako. Ìkoraxiti apaka xipokapitikako. Iuaritika nota sãkire lixipoka.

Kãkiti !Imarotari Xesosi

Apokini Manapi

(Marko 13.32-37; Arókasi 17.20-37)

³⁶Xesosi sãpirenauatapanika:

—Kãkiti !imarotari ikara õti, nota hĩtari iaxitikiri nikanapiriini õti. Teoso nitiriakori iaxitikini apaka !imarotari ikara õti. Nirinanira imarotari. ³⁷Nota hĩtari iaxitikiri nikanapiriãkasaaki, kitxakapirĩka Noee auakasaaki atoko itxako. ³⁸Xirataãtxi apisa ikinimane nipokota, iãta itxa. Kiki, sito ìtaniriuata. Ikara atokokanera itxa Noee maporo ãki iereẽtini õti. ³⁹Ikara apisa !imarotarina ipininina tĩkane. Mokatanitika xirataãtxi apoka, ikinikana xipoka itxana. Nota hĩtari iaxitikiri nikanapiriãkasaaki, iua atokokanerako itxa, ininiã iposope hĩtxako.

⁴⁰—Iuasaaki nikanapiriini õtisaaki, ipi kiki parĩkauanãta kikio. Teoso nitiri iaxitikiri anikariko ãti, ãti kaikota itxako. ⁴¹Ipi sito atarokiri kamakani, ãto anikaãkako, ãto takanapaãkako. ⁴²Ininiã iposope hĩtxako, kotxi kona himarotari hãuĩte kanapiriini õti. ⁴³Hĩxinikariko. Kaapokori imarotaãkamariko kĩtiriri apokini õti, !imakamako. !Auiritamariko kĩtiriri anikiniri itii. ⁴⁴Kĩtiriri apoka kãkiti miãtapakinitipanika. Iua atokokanerako nota apokako himimarotakinitipanikarako. Ininiã iposope hĩtxako nota hĩtari iaxitikiri hiãtapini —itxa Xesosi sãkire.

Nitiritxi Erekar, Nitiritxi

Maerekati Pakini (Arókasi 12.41-48)

45—Ininiã Teoso nitiriakori erekarini hĩtxauako. Nisãpiretai nitiritxi kimaroreri inakari, kotxi iua kípitari ipatrãote sãkire. Iuakara ipatrãote paniãta, apanakini initiriakori inikatini ikapani. Isikakienatana ipatrãote nitiriakori, nipokori sikiko manapi. 46Iua initiri poxokoniuata ipatrãote paniãtakiti iaõka ikaminiã, ipatrãote apokasaaki iposope itxa. 47Atãopitikara nitxai hĩte. Iua patrão paniãtariko iua initiri ikinika inakiti inikatini ikapani. 48Nitiritxi maerekatipekana xinikari: “!Katimari ikanapiriã nipatrãote,” itxa. 49Ininiã apanakini nitiritxi ixiroka. Inipokota, iãta poãtakanikata. 50Ininiã ipatrãote kanapiriãko imiãtapakinitipanika. Ikanapiriãko initiri mimarotakinitipanika. 51Ininiã ipatrãote xirokitatariko aãpitsaã. Iposo atoko imisiritaãkako maerekanikata, “Erekapitikaua ate,” inakanikata. Iuaã kãkiti txiapata, akatsatsiriũtaua ãtipirika. Ininiã ikara nitiritxi maerekati atoko kona hĩtxape —itxa Xesosi sãkire.

Tesi ãtokoroakoro Pirena

25 ¹Xesosi sãpirenauatapanika:

—Ia nisãpirena oerekai Teoso auĩtetxi ininiãua. Tesi ãtokoroakoro kosekari tirikapi. Isana kimaporiã. Iãtaparina ipatrãotena. Iua inapanikako kiinirimoni ãtanorouatini ikapani. ²Siko ãtokoro kiikiterini, siko miikiteni. ³Miikiteni anikari tirikapi koana, txamari !anikarina tirikapiã. ⁴Kiikiterini anikari tirikapi koana. Apaka anikarina tirikapiã. ⁵Ipatrãotena !katimari apokini. Ininiã itaponoka ininiãna, imakanãtana. ⁶—Apanĩkanõka ikenakotarina: “Apokanapanoka. Hĩsapoka. Hãpiãkatari.” ⁷—Ininiã ãtokoroakoro õkitikaua, tirikapi iopotokaka, sa itxana. ⁸Ninoa miikiteni amanaãri kiikiterini tirikapiãte, kotxi miikiteni tirikapite oakaarita. ⁹—Kiikiterini apakapiretana: “Kona. Tirikapiã ate nakiti !apakata hĩte ikapani. Ate ikapaninokara apakata. Hĩsa tirikapiã vëxtitarimoni. Hiamotariko.” ¹⁰—Ininiã ninoa miikiteni sari tirikapiã iamotinina. Ninoa sikasaaki, ipatrãotena apoka. ãtokoroakoro iposope inakani iroã iuakata aapokotxi ãki ãtanorouatakari kiiniritiã. Itore totaãka. ¹¹—Eereka ãtokoroakoro tirikapiã amotakani kanapiriã. Ninoa akirita: “Patrão, patrão, pimatakakinoua itore aĩroini ikapani,” itxana. ¹²—Ipatrãotena apakapireta: “Hĩsipeka. Atão nisãpiretai. !Nimarotai hĩte.” ¹³Xesosi sãkirauata:

—Erepaniko. Iposope hĩtxako, kotxi !himarotari nota hĩtari iaxitikiri kanapiriini õti. !Himarotari amonikitaauako napokini —itxa Xesosi.

Ipi Āti Pakini Nitiritxiakori

(Arókasi 19.11-27)

14 Xesosi sãpirenauatapanika:

—Nikanapiriini ia atoko itxapaniko. Kiki aiamatapeka õtakoxiti āti itixitimoni isini ĩkapani. Ininiã akiritari initiriakori. “Hinĩkatariko ikini nitii,” itxana. 15 Isikari initiri apia imaroretakari txineiro ota siko mio. Āti initiri isika txineiro ota ipi mio. Āti initiri poiãoka imarotakari ātika mio txineiro ota isikari iua. Eereka sipe itxa.

16—Siko mio apakapakari amotari tiitxi, eereka vẽtxita itxari. Ikara atoko ininiã apakaparo txineiro ota tesi mio. 17 Iua ipi āti mio apakapakari iua atokokana itxa. Iua apakaparo ipi ipi pakini mio txineiro ota. 18 Iua ātika mio txineiro ota apakapakari, ikisakari kipatxi, taka itxaro txineiro iua aariko āki. Ikataro ipatrãote txineirote.

19—Eereka okanaxiti inaka atoko ipatrãotena kanapiriã. Akiritana: “Kĩãtokopa hĩtxataro nitxineirote?” itxana. 20 Iua siko mio apakapakari minari tesi mio. Iua sãpiretari ipatrãote: “Patrão, pite sikano siko mio txineiro ota. Patamata. Napakapari apikomoni siko mio txineiro ota pite ĩkapani,” itxa.

21—Ipatrãote apakapapiretari: “Erekapitikai pite. Erekarini nitiritxi pitxaua. Erekarini pinĩkatiniro nitxineirote. Erekapitikari pinĩkatiniro poiãoka nisikini. Ininiã nauritaiko itomaneri pinĩkatini. Ininiã pipoxokoniuatako notakata,” itxa.

22—Iua ipi mio ota apakapakari apoka. Iminaro ipi ipi pakini mio. Isãpiretari ipatrãote: “Patrão, pite sikano ipi mio txineiro ota. Patamata. Apikomoni nota apakaparo ipi mio txineiro ota pite ĩkapani,” itxa.

23—“Erekapitikai pite. Erekarini nitiritxi pitxaua. Erekapitikari nitxineirote pinĩkatini. Erekarini poiãoka pinĩkatini. Ininiã itomane nitakanapako pinĩkatini ĩkapani. Ininiã pipoxokoniuatako notakata,” itxa.

24—Eereka iua ātika mio txineiro ota apakapakari apoka. Iua sãpiretari ipatrãote: “Patrão, nimarotai pite. Pataparaxinirei pite. Pite amotari pikiena, kotxi kona pite takarauata. Pite avari pikiena pimaparĩkauatakaniãtaã. 25 Nipĩkarauatiniã, nikipataro pitxineirote kipatxi āki. Patamata. Oia pitxineirote,” itxa.

26—“Nitiritxi maerekati iareri pitxaua pite. Pimarotari niamotiniri nikiena, kotxi !nitakarauata. Pimarotari nota avari nikiena nimaparĩkauatakaniãtaã.

27 Ikara atoko ininiã, pimanirekakaniãri piparĩkauatini, kinirepa kona pisikataro nitxineirote pãkomoni? Pisikaãkamaroko, napakapamaroko apikomoni nitxineirote nikanapiriãkasaaki,” itxa.

28 Ininiã āti ipaniãta:

—“Pimakatzakariko iua mio ãtika mio auakiti. Tesi mio txineiro ota auakitimoni pisika. ²⁹Kotxi apikomoni isiãkako iua itomaneri auakiti, ininiã apiata auinariko iua. Iua poiãoka auakiti, inakito mixirikaãkako. ³⁰Ia ninitiri iareri hõka mapara piãkatximoni. Iuaã kãkiti txiapata. Akerakitatsiriũta itsii xika.”

Ikinimane Apotiitaãkako

Xesosi Apisatoõ

³¹Apikomoni Xesosi sãpirenauata:

—Nota hĩtari iaxitikiri nikanapiriãkasaaki auĩtetxi ninakasaakia, ikinika Teoso nitiriakorikata, niitopãkako auĩtetxi itopanere nopini. Peerekari iusaaki. Ikinimane paxitanoko nota. ³²Ikini uãkati kãkiti apotiitaãkako nota apisatoõ. Iusaaki nikaiarikitanako ninoa. Soti auĩte, kapra pakini piratakari ipiraakori koketakaniaua ikaiarikitatini atokokanera, nota hĩtari iaxitikiri kaiarikitatana ikinimane kãkiti. ³³Pirãtxi piratakari takiniri soti auĩte ikikomoni, itakiniri kapra isanaremoni, iua atokokanera nota hĩtari iaxitikiri takari kãkiti erekarini nikikomoni. Kãkiti maerekani nitaka nisanaremoni.

³⁴—Eereka nota kãkiti auĩte txanako ninoa kãkiti erekarini nikikomoni auakani: “Niri sikari erekari hĩtemoni. Hina. Hĩroã auĩtetxi nininiãtaãua. Ia auĩtetxi nininiãtaãua maiamatapeẽkaika hĩte ĩkapani itixi kamikosaakipeka. ³⁵Mitxipeka ninatxitakasaaki, hĩte sikakienatapekano nota. Niposonatakasaaki, ãparaã hĩsikapekano. Āti itixiti nĩkasaaki, hĩte apakapapekano nota. ³⁶Nimamãkanisaaki, mãkatxi hĩsikapekano. Namianatakasaaki, hinĩkatapekano. Kateia ãki nauakasaaki, himotikaẽtapekano. Ininiã hĩroã,” nota kãkiti auĩte txanako kãkiti erekarini.

³⁷—Ininiã kãkiti atão inakari kamakani apakapapiretariko: “Apiananiri, kirisaakipa pinatxitakasaaki, asikakienatai? Kirisaakipa piposonatakasaaki, ãparaã asikai? ³⁸Kirisaakipa ãti itixiti pĩkasaaki, aãpakapai? Kirisaakipa pimamãkanisaaki, mãkatxi asikai? ³⁹Kirisaakipa pamianatakasaaki, anĩkatai? Kirisaakipa kateia ãki pauakasaaki, amotikaẽtai?” itxonako nota.

⁴⁰—Ininiã nota kãkiti auĩte apakapapiretanako: “Atãopitikara nitxai hĩte. Kãkiti poiãori, nisãkire auĩãkari, hĩtiretiniã, iusaaki nota hĩtiretini atokokana hĩtiretari,” nitxanako ninoa.

⁴¹—Iusaaki nitxanako nisanaremoni auakani: “Hĩsipeka. Teoso misiritaiiko hĩte, kotxi !hĩkĩpitari iua sãkire. Hĩsipeka arikatxi maxipokatimoni. Teoso kamari iua arikatxi, Satanasi misiritikoãtaã tĩkane, Satanasi nitiriakori misiritikoãtaã tĩkane. Hĩsipeka iuamoni. ⁴²Kotxi ninatxitakasaaki nipokori !hĩsikano. Niposonatakasaaki, ãparaã !hĩsikano. ⁴³Āti itixiti nĩkasaaki, !hinirekano haãpoko

napokini. Nimamākanisaaki, kona mākatxi !h̄isikano. Namianatakasaaki, !hinīkatano. Kateia āki nauakasaaki, !himotikaētano,” itxanako kākiti maerekani.

44—Ininiā ninoa apakapapiretariko: “Apiananiri, pinatxitakasaaki, piposonatakasaaki, pamianatakasaaki, pimamākanisaaki, kateia āki pauakasaaki, āti itixiti p̄kasaaki, kirisaakipa ate !apakapai?” maerekani txanoko nota.

45—Ininiā nota kākiti auīte apakapapiretanako ninoa: “Atāopitikara nitxai h̄ite. Himanirekakanisaakiri h̄itiretiniri kākiti poiāori nisākire auīākari, iusaaki !hinirekari nota h̄itiretini,” nitxanako ninoa.

46—Ininiā Teoso iokanatanako ninoa maerekani kamakani misiritikoātaā. Iuaātaā ninoa misiritaākapikako. Imisiritikona kona xipokaikako. Kākiti atāo inakarínoka kamakani auapininiika imaxipokekaniika Teosokata —itxa Xesosi.

Xesosi Okaenetiko Pirena

(Marko 14.1-2; Arókasi 22.1-2; Xoāo 11.45-57)

26 ¹Ikara inakari isāpiretaka atoko, Xesosi misākiretana imoianariakori: ²H̄ite imarotari ipi ōti napaka atoko aua Páskoa inakori kiiniriti. Iua kiiniriti auakasaaki nota h̄itari iaxitikiri nisikaākako nimokaiakariakorimoni. Aamina ĩpiriāmitakari nopini nitakaākako. Iua atoko ipina nitxako —Xesosi txana imoianariakori.

³Iusaaki sasetotxi auīteakori, kaiōkatsopareriakori, kiomātxiakori pakini apotiitaua. Sasetotxi auīte apiatakari Kaipasi inakori aapoko āki apotiitauana.

⁴Imapapiretarina Xesosi imaīkinina ĩkapani. Inirekarina Xesosi imaīkinina apanakini mimarotakinitika. Imisākiretakakana Xesosi okinina ĩkapani.

⁵—Kiinirisaaki !amaīkapaniri. Amaīkiniāri, apanakini kākiti niaiatamaua ate —itxakakana.

Sito Kamariāro Mīkaro

(Marko 14.3-9; Xoāo 12.1-8)

⁶Xesosi auanāta aapokotxi Petánia inakoriātaā. Isari Simão inakori aapokomoni. Iua Simão mitxi amianatakari, maere matati. Eereka erekapekari. ⁷Simão aapoko Xesosi auakasaaki, sito apoka iuamoni. Ominari kopitipaki kai kamakori, kai arapástiro inakori. Kopitipaki xāpoka kamariāro. Oa pakaronero. Xesosi nipokonātakasaaki, oa sito kitakaro kamariāro ikiīā.

⁸Imoianariakori itikari Xesosi kiiā okitakiniro, ininiā ninoa naiataua:

—Kinirepa oa ioanataro kamariāro? ⁹Kinirepa kona ovētxitataro? Ovētxitaākamaroko oāpakapamaroko txineiro ito, matxineirotenimonikari osikini ĩkapani —itxakakana.

¹⁰Xesosi imarotari ninoa ikara atoko ininina.

—Kinirepa homanatataro oia sito? Erekaru okaminano notamoni.
 11 Auapikanako matxineiroteni hītekata. Kona nota auapani hītekata.
 12 Oia kitakaro kamariāro nikiiā, nota iposope ninini nikatiko apisa.
 13 Atāo nisāpiretai hīte. Teoso iokanapirena erekaru sāpiretikoātaā
 ikini itixiti, isāpiretaākako apaka oia sito kitakiniro kamariāro nikiiā,
 ininiā kākiti ikini itixiti auakani xinikapikaro oa —Xesosi txana ninoā.

Xotasi Sari Sasetotxi Auīteakorimoni

(Marko 14.10-11; Arókasi 22.3-6)

14 Eereka Xesosi moianari Xotasi Isikariotxi inakori sari sasetotxi auīteakorimoni.
 15 —Xesosi nisikiniāi hītemoni, kiripa hīte sikano nota? —itxana ninoā.
 Ininiā ninoā:
 —Asikaiko trīta txineiro ota pirata kamakoro —itxana ninoā.
 Ininiā iikitxitarina. 16 Eereka Xotasi iātapari Xesosi poiāonoka
 kākitikata auakasaaki, imīkapiritiniri īkapani.

Páskoa Kiiniriti Kamiko

(Marko 14.12-21; Arókasi 22.7-13)

17 Pāo miātiākati nikiko kiiniriti potorikini ōti, Xesosi
 moianariakori apoka iuamoni.
 —Namonipa ate maiamatari Páskoa kiiniriti pite īkapani? —itxarina iua.
 18 —Hīsa sitatximoni. Nisāpiretakiti iaōka hinitari kiki. Hāpokasaakiri,
 hītxariko iua: “Koerekareri txai, ipinini tīkane kaiamapeka. Ikamariko
 kiiniri Páskoa inakori pite aapoko imoianariakorikata,” hītxako.
 19 Ininiā imoianariakori kamari Xesosi paniātakiti iaōka.
 Imaiamatari ikinika kiiniri īkapani.
 20 Ūkanōkapeka inakasaaki, Xesosi imoianariakorikata topāka
 inipokotinina īkapani. 21 Inipokotakasaakina, Xesosi txana:
 —Atāo nisāpiretai hīte. Ātika hīte sauaki mīkapiritanoko nota.
 22 Ininiā imoianariakori tsorīkaāta. Iteene imatinaniuatana. Āti pimaāri:
 —Apiananiri, atauako notakani?
 Iua atokokana ātipekana:
 —Apiananiri, atauako notakani?
 Ikara atoko itxanātana ikinikana, ipimaaāpotinirina Xesosi.
 23 Ininiā Xesosi apakapapiretana:
 —Ia tiitxiā notakata nikakari mīkapiritanoko. 24 Nota hītari iaxitikiri okaākako.
 Teoso sākire iōkatsopatakori sāpiretapekari nipinini tīkane. Nota hītari iaxitikiri
 mīkapiritakari iteene misiritaākako. Erekariko maponaniākatika inaākamako.

25 Ininiã Xotasi kamĩkapirireri misãkiretari Xesosi:
 —Koerekareri, atauako notakani?
 Xesosi apakapapiretari:
 —Ari, pitepitikara.

Xesosi Ìto, Iarēka Pakini

(Marko 14.22-26; Arókasi 22.14-23; 1 Korĩto 11.23-25)

26 Inipokonãtakasaakina, Xesosi kosekari komiri. Imisãkiretari Teoso:
 —Erekapitikari ia komiri pisikakiti atemoni —itxa.
 Eereka imaxinĩkitari, sika itxari imoianariakorimoni.
 —Apakapa, nika hĩtxako. Ia nĩito —itxana.

27 Eereka ikosekari iãkoanatxi iãriã auini. Imisãkiretari Teoso:
 —Erekapitikari ia iãriã pisikakiti atemoni —itxa.

Eereka sika itxari iãkoanatxi ninoamoni:

—Hĩkinika hiatariko. 28 Ia niarēka xiketakari makatxakariko kaiãopokori kãkiti maerekani. Teoso sãpiretapekari kãkiti ikamaenetakiti amaneri kãkiti ĩkapani. Ia niarēka oerekari kãkiti, Teoso kamapekari ikamaenetakiti. 29 Atão nisãpiretai. !Niãtaikaroko ovapeẽ, Teoso auĩtetxi ininiãtaãua nimapokakanisaaki. Iuaã napokasaaki niãtari. Amaneri iãriãti niãtako hĩtekata —itxana imoianariakori.

30 Xipoka atoko ixikaretarina xikari Teoso ĩkapani. Eereka isana oxiratarimoni Oriva inakorimoni.

Xesosi Sãpiretari Petro

Kipatiniri Iua

(Marko 14.27-31; Arókasi 22.31-34; Xoão 13.36-38)

31 Iuaã Xesosi misãkiretana imoianariakori:

—Ia ĩkanõkati hĩkinika hĩte takanapanoko nota, kotxi Teoso sãkire iõkatsopatakori sãpiretapekari ikara atoko inakari. Itxari:

Nokariko soti auĩte piratakari, ininiã ikinika ipiraakori iarikitatoko, itxa Teoso sãkire iõkatsopatakori. 32 Ininiã eereka nota nipinaãka atoko, iuaĩkana nõkitikaãkaua atoko, nisako hĩte apisa Karirėiamoni —itxa.

33 Ininiã Petro apakapapiretari:

—Nota !nitakanapai pite. Atxiĩti ikinimane takanapai, iuaritika kona nota takanapai —itxa.

34 Ininiã Xesosi:

—Atão nisãpiretai. Ia ĩkanõkati patari sãkirauatini apisapanikako, “!Nimarotari iua,” pitxanoko ipi ãti pakinikata.

³⁵Ininiã Petro:

—Ikara atoko Inixapanii pite. Nikipatinii apisapanikamako, nipinamako. Ikinika Xesosi moianariakori ikara atoko itxana.

Xesosi Misäkiretiniri Teoso Xetsémani Inakoriätaã

(Marko 14.32-42; Arókasi 22.39-46)

³⁶Eereka Xesosi sari imoianariakorikata Xetsémani inakoriätaã. Xesosi: —Uai hii-topäka. Ikiraã nisako Teoso nimisäkiretini ikapani —itxa Xesosi.

³⁷Anikari Petro, Sepeteo anaakori ipi pakini iuakata isinina. Iuaã Xesosi tsoríkaänäta, imaromaxiretari. ³⁸Imisäkiretana ninoa: —Nixinire imaromaxiretari. Iteene nimaxire, ininiã okaaritano. Uai hikaikota. Araökire hitxako —itxana ninoa.

³⁹Apikomoni isa, pamaka itxa, misäkireta itxari Teoso:

—Niri, atauako apakata pimakatxakiniri nimisiritiko akamoni ikari? Kona ninirekari natatsiirauatini. Iuaritika pite nirekiniäri, ininiã nota apaka nirekari —itxari Teoso.

⁴⁰Iuasaaki ikanapiriã ipi äti imoianariakori auiniätaã. Ninoa imakanäta: —Petro, atauako kona hite miteenekari hitikapokotini äto oaranoka?

⁴¹Erepaniko. Hinirekasaakiri maerekati hïkamini, !hïkamapiri. Araökire hitxako. Himisäkiretariko Teoso, ininiã !hïkamari maerekati. Käkiti xinire atxiiti linirekari maerekati ikamini. Txamari käkiti ito tapara poiäoka, ininiã ikamari maerekati. Ininiã erepaniko —Xesosi txari Petro.

⁴²Iuaïkana isa apikomoni Teoso imisäkiretini ikapani:

—Niri, pinirekiniäri natatsiitiniri nimisiritiko akamoni ikari, ininiã nikamapitikariko pinirekakiti —itxari Teoso.

⁴³Iuaïkana ikanapiriã imoianariakorimoni. Imakanätapanikana. Itaponoka itxana. Kona iposotarina ikoatinina. ⁴⁴Iuaïkana Xesosi takanapana, iuaïkana ikanapiriã iuaätaäkana. Iuaïkana misäkireta itxari Teoso. Mitxi atokokana itxa isäkire.

⁴⁵Iuaïkana ikanapiriã imoianariakorimoni:

—Himakanätapanika? Hitomanätapanika? Nisikiko manapi apopeka. Nota hitari iaxitiki nimikapiritaãka maerekanimoni nisikiko, inireëkitina ikaminina ikapani.

⁴⁶Hökitikaua. Masipeka. Hätapa. Ikiraã ina nota mikapiritakari —itxana ninoa.

Xesosi Maïkiko Pirena

(Marko 14.43-50; Arókasi 22.47-53; Xoão 18.1-11)

⁴⁷Xesosi säkirauanätapanika inakasaaki, Xotasi, Xesosi mitxi moianari, apoka. Iuakata ina itomaneri käkiti, saasara mïkani,

piriri mĩkani pakini. Sasetotxi auĩteakori, kiomãtxiakori pakini iokanatana ninoa. ⁴⁸Iua Xotasi kamĩkapirireri sãpiretapekana ninoa:

—Iuapitipanikarako napitxokapaniko. Himaĩkariko iua napitxokakiti.

⁴⁹Xotasi apoka. Xesosimonipitipo isa.

—Ereẽkai koerekareri.

Eereka apitxoka itxari. ⁵⁰Ininiã Xesosi txari Xotasi:

—Nitiretakiti, pikamariko pinirekakiti. Nauiritai —itxari.

Iuasaakipeka Xotasikata sikani sakata Xesosimoni, maĩka itxarina. ⁵¹Ãti Xesosi moianari kosekaro saasara. Isuaaãkatari sasetotxi auĩte apiatakari nitiri. Itsotakãpititari.

⁵²Ininiã Xesosi txari:

—Pitaka saasara mitxi oãuiniãtaã. !Pineenamauatape. Ikeekotxi himaĩkiniã, ãti õti hĩpinako ikeekotxi xika. ⁵³!Pimarotari niposotiire. Nota nirekiniãri, nakiritari niri moianatinino nota. Nakiritiniãri, iuasaakipeka iua iokanatarikari seĩ mio iniritari nota imaktxakinina ĩkapani. ⁵⁴Kona nakiritari niri, kotxi Teoso sãkire iõkatsopatakori sãpiretapekari nimaĩkiko tĩkane ia atoko inakari.

⁵⁵Iuasaaki Xesosi misãkiretana iuamoni ĩkani:

—Kinirepa himinari saasara, piriri pakini himaĩkinino ĩkapani?

!Kĩtirino nota. !Kikeekono nota. Ikiniõtika niitopãka Teoso misãkiretiko aikoti ãki noerekini hĩte. Iuasaaki kona himaĩkano. ⁵⁶Ia atoko himaĩkano, kotxi kitxakapirĩka Teoso sãkire sãpiretakani iõkatsopatapekari ia atoko himaĩkinino. Ininiã Teoso sãkire iõkatsopatakori iaõka uatxa apokapeka — itxa Xesosi. Iuasaakipeka Xesosi moianariakori asikari iua, miteka itxana.

Xesosi Xoteo Auĩteakori Apisatoõ

(Marko 14.53-65; Arókasi 22.66-71; Xoão 18.12-14, 19-24)

⁵⁷Ninoa Xesosi maĩkakani anikari Xesosi Kaipasi aapokomoni. Iua Kaipasi sasetotxi auĩte apiatakari itxaua. Iuaãtaã kaiõkatsopareriakori, kiomãtxiakori pakini apotiĩtapekaua iuasaaki. ⁵⁸Ninoa anikasaakiri Xesosi, Petro sari Xesosi tikini. Ikira atoko auaãponãta. Sasetotxi auĩte apiatakari aapoko takote isa. Iĩroã pirikere ãki. Iitopãka Kaipasi nitiriakorikata. Kiatokopa inaãkapani Xesosi, ininiãra isa Xesosi tikini imarotiniri ĩkapani.

⁵⁹Kaipasi aapoko ãki Sasetotxi auĩteakori, kiomãtxiakori, ikinika Xoteo auĩteakori pakini nitana kãkiti aãpirena kamakani Xesosi okinina ĩkapani. ⁶⁰Itori kãkiti sãpiretari aãpirena Xesosi ikamapiretinina. Txamari ixika !auari Xesosi okinina ĩkapani.

Eereka apokana ipi aãpirena kamakani. ⁶¹Ninoa txari:

—Ia kiki txari: “Nota posotari aiko Teoso misākiretiko nirikini. Ipi āti ōtisaaki niposotari iuaīkana nōkitikiniri,” itxa isākire.

Kona atāo ninoa sākire. ⁶²Sasetotxi auīte apiatakari ōkitikaua.

—Kona papakapapiretatari pitemoni apoīrauatakani? Atāokani piposotatari ikara atoko pikamini? —itxari Xesosi.

⁶³Xesosi !kasākireri. Ininiā sasetotxi auīte apiatakari iuaīkana misākiretari Xesosi:

—Uatxa nipimaāi Teoso mipīkati apisatoō. Atāonani pisāpiretaua. Pite, Teoso mereēkiti pitxataua? Teoso ākirikai pite? —itxari Xesosi, kotxi inirekari Xesosi kerokiniri isākire.

⁶⁴—Ari, iuapitikanano. Nisāpiretaiko hīte hīkinika. Hātamariko kākiti itari iaxitikiri topākini Kaposotiireri kikomoni. Hātapariko kākiti itari iaxitikiri uai apokaāpotini katxiāri āki —Xesosi txana ninoa.

⁶⁵Sasetotxi auīte apiatakari kenakotari ikara Xesosi sākire. Iuasaakipeka iua matsorākari imāka, kotxi kona xatiki ipotxitari Xesosi sākire.

—Maerekati isākire: “Teoso ākirirano,” itxa. !Anirekaikari apanakini kamapiretiniri Xesosi. Uatxaika hīkenakotapekari isākire maerekati. ⁶⁶Kiātokopa atxatari Xesosi? —itxana ninoa.

—Ixika auapeka ipinini ikapani ininiā uatxa okaākapitikako —ninoa txari iua.

⁶⁷Eereka ikiisokatoōtarina. Iāsokarina. Apanakini aritoōtari Xesosi.

⁶⁸—Pite Teoso mereēkiti pininiāua, pisāpiretaua, kipa aritai? —itxarina iua.

Inapetarina.

Petro Kipatari Xesosi Imarotini

(Marko 14.66-72; Arókasi 22.54-62; Xoāo 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Iuasaaki Petro topākanāta mapara pirikeri āki. Ātokoro Kaipasi nitero sari iuamoni.

—Pite Xesosi Kariréiakiri moianaripitikarai —otxari iua.

⁷⁰Txamari iua kipatari ikinimane apisatoō.

—!Nimarotari ikara atoko pinanātakiti.

⁷¹Ininiā isa pirikeri iroānakikomoni. Iuaā āto ātokoropekana Kaipasi nitero atamatari iua. Ininiā osāpiretana kākiti iuaā auakani:

—Xesosi Nasareekiri moianaripitikara ikira —otxa.

⁷²Iuaīkana ikipatari:

—Teoso imarotari iua kiki nimimarotakani —itxa.

⁷³Eereka paītiki atoko kikiākini iuaā auakani sari Petromoni:

—Pite atãopitika iua moianaripitkarai, kotxi pisãkire ipinimoni. Kãkiti Kariréiakiri sãkire atokokana, Xesosi sãkire atokokana pitxa pite sãkire —ninoa txari Petro.

⁷⁴Ininiã Petro apakapapiretana:

—Atão nisãkire minakaniãua Teoso misiritanoko. Nisãkire atãopitika. !Nimarotari iua kiki —itxama.

Iuasaakipeka patari sãkirauata. ⁷⁵Ikara ikenakotakasaaki, Petro xinikari Xesosi sãkire, kotxi mitxipe Xesosi txari iua: “Patari sãkirauatini apisapanikako, ipi ãti pakinikata, ‘!Nimarotari iua,’ pitxanoko.” Ininiã Petro sipeka. Itxiapakata.

Xesosi Pirato Apisatoõ

(Marko 15.1; Arókasi 23.1-2; Xoão 18.28-32)

27 ¹Katimatinĩkata sasetotxi auĩteakori, kiomãtxiakori pakini apotiitaua. Imisãkiretakakana:

—Kiãtokopa atxatari Xesosi aõkini? —itxana.

²Eereka iaxirikãkitakarina Xesosi, anika itxarina Homano auĩte Põsio Pirato inakorimoni, sikanapa itxarina.

Xotasi Ipinini

(Átosi 1.15-19)

³Xotasi, Xesosi mĩkapiritakari, kenakoenetakasaakiri Xesosi ipinini tĩkane, maerekaxiniretinoka itxa, kotxi iuaka sikari Xesosi imokaiakariakorimoni okiko tĩkane. Iuaĩkana isipikaro trĩta txineiro ota pirata kamakoro sasetotxi auĩteakori, kiomãtxiakori pakinimoni.

⁴—Nota kamari maerekati. Nimĩkapiritari Xesosi. Ixika !auari iua ipinini ĩkapani —itxana ninoa.

Ininiã ninoa:

—Pite kamakiti xikakara. Pitekara sikaua ate Xesosi.

⁵Ininiã Xotasi okaro txineiro ota Teoso misãkiretiko aikoti ãki, eereka isipe ãtiãtaã. Iuaãtaã iuaka iaxirikanokitapeua, aamina porĩã iaxirikaua, arõka, ipĩpe itxa.

⁶Teoso misãkiretiko aikoti ãki sasetotxi auĩteakori kosekaro oa txineiro.

—Oia txineiro kiki okiko ĩki. Ia xika ate !auritaãka aãpotiitiniro oia txineiro ãto txineirotikata Teoso misãkiretiko aikotiãkero.

⁷Kiãtokopa atxataro oia txineiro? —itxakakana.

Eereka ninoa imarotape. Iamotarina kikio, tiitxi kamakari kikiote, Xoteo minakaniua ikatiko tĩkane. ⁸Oa txineiro kiki okiko ĩki xika, Xesosi okiko ĩki xika, iua akauari takauãkatakãka “Arẽkatxi Akauariti” inaãka. Uatxa akiritaãkapanika iuaãtaã “Arẽkatxi Akauariti.” ⁹Iua atoko

ininiã, kitxakapirĩka Teoso sãkire sãpiretakari Xeremia inakori atão txari:

Isaero auakani iĩkitxitari trĩta ota pirata kamakoro Teoso mereẽkiti okiko ĩkapani.

¹⁰ Eereka isikarona oa txineiro ota tiitxi kamakarimoni, ikikiote iamotinina ĩkapani, kotxi Teoso nirekari ia atoko ikaminina, itxa Xeremia kitxakapirĩka. Ininiã Xeremia sãkire iaõka apopeka iuasaaki.

Xesosi Pirato Apisatoõ

(Marko 15.1-5; Arókasi 23.1-5; Xoão 18.28-38)

¹¹ Iuasaaki Xesosi tima Homano auĩte Pirato inakori apisatoõ. Pirato pimaãri Xesosi:

—Pitekani Xoteoakori auĩte txataua?

—Ari, iuapitikarano —itxari.

¹² Eereka sasetotxi auĩteakori, kiomãtxiakori pakini apoĩtari Xesosi. !Kasãkireri Xesosi iuasaaki. ¹³ Ininiã Pirato txari:

—Atauako kona pikenakotatari apoĩtiniina?

¹⁴ Xesosi !kasãkireri, ininiã Pirato tsorĩkaãta. ãkixinireẽ iua:

—Kininiãpa !kasãkireri?

Xesosi Okiko Nirekiko

(Marko 15.6-15; Arókasi 23.13-25; Xoão 18.38-19.16)

¹⁵ Ikini kiiniriti Pãskoa inakori, Homano auĩte sikakari ãtika kateia ãki auakari kãkiti nirekakiti. ¹⁶ Iuasaaki aua kateia ãki auakari Pahapasi inakori. Ikinimane imarotari iua. ¹⁷ Itomaneri kãkiti apotiitakasaakiaua, Pirato pimaãna ninoa:

—Ĩkiripa kateia ãki auakari hinireka nisikakini? Pahapasikani? Xesosi Teoso mereẽkiti inakorikani? —itxana ninoa.

¹⁸ Pirato imarotari Xesosi isikinina iuamoni ixikotinirina xika.

¹⁹ Iuasaaki Pirato topãkanãta kãkiti misiritiko isãpiretini pakita ãki. Iuasaaki ĩtanoro iokanapireta iuamoni.

—Maerekati !pikamape iua kikimoni, kotxi ixika !auari pokiniri. Erekari iua. Minipani nitaponetari iua kiki, ininiã maerekaxiniretinoka nitxa —otxari.

²⁰ Mapara sasetotxi auĩteakori, kiomãtxiakori pakini misãkiretana kãkiti iuaãtaã apotiitakaniaua:

—Piratomoni hĩtxako: “Pisikakariko Pahapasi. Pokãkitakariko Xesosi,” hĩtxariko —itxana kãkiti.

Ininiã ninoa auikari isãkirena. ²¹ Eereka Pirato pimaãna kãkiti iuaã apotiitakaniaua:

—Īkiripa kateia āki auakari hinireka nisikakini?

Ininiā ninoa akirikata:

—Pahapasira.

²²—Kiātokopa nitxtari Xesosi, Teoso mereēkiti inakorima? —itxa Pirato.

Ikinikana apakapapiretana:

—Aamina ĩpiriāmitakari nopini pitokakitariko.

²³Ininiā Pirato:

—Kixikapa? Maerekati !ikama —itxa.

Iuasaakipeka ninoa iteene akiripoakatana:

—Aamina ĩpiriāmitakari nopini pitokakitariko.

²⁴Ininiā Pirato kona sāpiretaikari Xesosi isikakini, kotxi ninoa neenamauatanapanoka. Ikosekari āparaā. Arokauakotaua ninoa apisatoō.

—Na nota xikani ia kiki ipinako. Hite xikakara ia kiki ipina —Pirato txana ninoa.

²⁵Ikinimane apakapapiretari:

—Atāopitikara. Misirikaretxi auiniā okiko xika, ate, aamariteni pakini apakapariko iua misirikaretxi —itxana.

²⁶Iuasaakipeka Pirato sikakari Pahapasi. Eereka ipaniātari Xesosi xirokitatiko aāpitsaā. Eereka isikari Xesosi isotonemoni aamina ĩpiriāmitakari nopini itokakitinirina tīkane.

Sotatoakori Napetiniri Xesosi

(Marko 15.16-20; Arókasi 22. 63-65; Xoāo 19.2-3)

²⁷Ininiā sotatoakori anikari Xesosi ninoa auite aapokomoni. Iuaā akiritarina apanakini sotatoakori, ininiā ikinimane sotatoakori ākitari Xesosi. Inapetarina. ²⁸Imakatzakarina Xesosi māka. Mākatxi pōkamarari ieretaka itxarina. ²⁹Eereka itakarina saporīeta kotipiaro kamakori ikiīā. Iuako ikikomoni taka itxari aāke. Ininiā itxīkitakarina Xesosi auitetxi atoko ininiāua. Eereka ikapotreēkauana iua apisatoō, napeta itxarina Xesosi:

—Aāuīte —itxarina Xesosi inapetinina.

—Xoteo auītekai pite —itxarina.

³⁰Ikiisokarina. Iua aāke ikosekana, arikiita itxapikarina. ³¹Inapetarina, eereka imakatzakarina mākatxi pōkamarari. Iua nakiti imāka iuaīkana ieretaka itxarina. Eereka mapara anika itxarina, aamina ĩpiriāmitakari nopini itokakitinirina ikapani.

Xesosi Tokakitaāka Aamina ĩpiriāmitakari Nopini

(Marko 15.21-32; Arókasi 23.26-43; Xoāo 19.17-27)

³²Xesosi anikaāpotakasaakina, aōkitarina Sireni sitatxitikiri, Simāo inakori. Ninoa paniātari iua, Xesosi anikakiti aamina ĩpiriāmitakari, anikini

ĭkapani, kotxi Xesosi ĭposotaikari anikiniri. Ininiã Simão anikari. ³³Apokana Kóokota inakoriãtaã. Apanakini akiritari “Kiitãtãtxi” inaãka akiritiko. ³⁴Iuaã ĭãriãmoni ikoketarina pinĩtxi kipixiãri, sika itxarina Xesosimoni, Xesosi ĭãtini ĭkapani, imakini ĭkapani. Atapixiãtaãka atoko, ĭãtari. ³⁵Ininiã itokakitarina Xesosi aamina ĭpiriãmitakari nopini. Inaãka atoko ikamarina sarauatxi kai soroã. Sarauatxi kãiatakani apakapari Xesosi mãka. Kitxakapirĩka Teoso sãkire sãpiretakari sãpiretapekari ikara atoko inini tĩkane. Iua txari:

Ixanakarina nimãka. Sarauatxi ikamana nimãka apakapakani imarotinina ĭkapani.

Itxa Teoso sãkire sãpiretakari kitxakapirĩka. ³⁶Sarauatxi xipoka atoko ĭitopãkana. Imoiaãrina Xesosi, kãkiti manikakaniri ĭkapani. ³⁷Aamina ĭpiriãmitakariã ikii nopini itakarina ĭokatsopatakori: “Xesosi, Xoteoakori Auĩte,” itxa ĭokatsopatakori. Ikara xika okaãka Xesosi.

³⁸Xesosi takote itokakitarina ĭpi kiĩtiririni aamina ĭpiriãmitakari nopini, ãti Xesosi kikomoni, ãti Xesosi sanaremoni. ³⁹Kãkiti iuaã napakani napetari, nokonoko itxa kiitana. Maerekaeneti isãkirepiretarina Xesosi:

⁴⁰—Pite txari: “Aiko Teoso misãkiretiko niriãka atoko, ĭpi ãti õtisaaki iuaĩkana nõkitikari,” pitxa. Piteka pimakatxakaua. Pite Teoso ãkiri pinakasaakiaua, pikatxaka. Ikara atoko itxa sãkiretana kãkiti iuaã napakani. ⁴¹Iua atokotxikana itxana sasetotxi auĩteakori, kaiĩokatsoparerini, kiomãtxiakori pakini ikara atoko inapetarina Xesosi:

⁴²—Iua makananitapekari apanakini. Txamari iuaka ĭposotari imakananitiniua. Iua Isaeo auakani auĩte ininiãua, iuaka imakatxakamauako. Ikatxakiniã, ate auikari iua sãkire. ⁴³Iua auikari Teoso sãkire. Maiãtapari. Atauako Teoso nirekari imakatxakiniri iua uatxa, kotxi iua txari: “Teoso ãkirirano nota,” itxa —itxana.

⁴⁴Kiĩtiririni iuakata tokakitakoni apaka maerekaeneti isãkirepiretarina Xesosimoni.

Xesosi ĭpinini Pirena

(*Marko 15.33-41; Arókasi 23.44-49; Xoão 19.28-30*)

⁴⁵Apaniãxiti itixi piãka. ĭpi ãti pakini oara ĭpiãka. ⁴⁶ĭpi ãti pakini oarape kikatamonipeka Xesosi iteene akirikata:

—Erii, Erii, aremaa sapakatanii.

Ikara Epireo sãkire. Ia atatsopatakari sãkireẽ, “NiTeosone, niTeosone, kinirepa pitakanapano?”

⁴⁷Kãkiti iuaã auakani kenakotari Xesosi sãkire. Ninoa uãkatari akirinãtiniri Erãsi.

48Ininiã äti miteka, mapoa atoko inakari iãka itxari iãriã katxioãrimoni. Aãke mapotökire taka, isirĩka itxamari Xesosi iãtini ïkapani. 49Txamari apanakini:

—Kona pisikapiri. Atxiĩti Eríasi makatxakari iua —itxana.

50Iuaĩkana Xesosi iteene akirikata. Eereka iokanataru ixinire Teosomoni, eereka ipĩpe.

51Iuasaakipeka mãkatxi mata Teoso misãkiretiko aikoti ãki arökakari tsorakita. Itano itsorakita. Ixitepeka apoka. Mitxi iua mãkatxi mata !auritari kãkiti ïroini Teosonani Auini Pakitaãtaã. Itsorakitakasaaki, itixi iakeẽkata. Kai mitari xoreka iuasaaki. 52Apanakini akauari xoreka. Itomaneri kãkiti ipĩkani Teoso nakitiakori iuaĩkana õkitikapekaua. 53Osipikarina akauari. Xesosi iuaĩkana õkitikaãkaua atoko, isana Xerosareẽmoni, Teoso nakiti sitatxitimoni. Iuaã itomaneri kãkiti itikana ninoa iuaĩkana õkitikakaniua.

54Sotato auĩte, sotatoakori Xesosi moiaãkani apaka, itikarina Xesosi ipinini. Imarotarina itixi iakeẽkatini, ininiã iteene ipĩkarauatana.

—Atãopitikara Teoso ãkiri itxaua —itxana.

55Itoro sitoãkini ikira atoko atamanãtari Xesosi. Kariréia tõpa Xesosi potarikasaaki ninoa sitoãkini moianataru iua. 56Maria Matarena inakoro iuaã aamina ïpiriãmitakari ikira atoko auanãta apaka. Txiako, Xosee pakini inoro, Maria inakoro iuaã aua. Sepeteo anaakori inoro iuaã auanãta apaka.

Xesosi Ikatiko Pirena

(*Marko 15.42-47; Arókasi 23.50-56; Xoão 19.38-42*)

57Ïkanõka katxineiroteri Xosee inakori, Arimateia sitatxitikiri, apoka. Iua apaka Xesosi sãkire auĩãkari itxaua. 58Isa Piratomoni. Xesosi ïto amanaã. Ininiã Pirato paniãtari isikiko. 59Ininiã Xosee anikari Xesosi ïto. Mãkatxi mataã iapirika itxari. Mãkatxi mata amaneri arínio inakoriã iapirikari. 60Eereka taka itxari akauari ãki. Iua akauari amaneri, Xosee kisakakiti kai auĩte iriko. Ikamari iua akauari ipĩkasaaki ikatiko ïkapani. Xesosi ïto iriko ãki itaka atoko ikakanapiritari kai meraminapoari, itota itxari akauari iriko, sipe itxa. 61Iuasaaki Maria Matarena inakoro, ãto Maria inakoro apaka topãkanãta akauari apisatoõ.

Imoiaãrina Xesosi Akauari

62Iua õti sesta veira, tomatiko õti apisa. Iua õti Xoteoakori parĩkauatapitipo, tomatiko õti imaparĩkauatakani ïkapani. Katimatinĩkata sasetotxi auĩteakori, pariseoakori pakini sari Piratomoni. 63Ninoa txari:

—Ate xinikari iua kamisiriennereri sākire. Iua txari: “Nipīkasaaki eereka ipi āti pakini ōtisaaki iuaīkana nōkitikauako.”

⁶⁴Pipaniātana pisotatoneakori ipi āti pakini ōti akauari imoiainina. Imamoiaākaniārina, imoianariakori īkanōka sari iuaā iīto iītirīkinina. Ininiā eereka isāpiretarina kākiti: “Teoso ōkitikapekari iua. Iuaīkana auāki itxapeka,” itxamana ninoa imoianariakori. Ininiā ikara misirienneretxi apiatama eereka. Mitxiri misirienneretxi poiāoka —itxarina Pirato.

⁶⁵—Ininiā hanikari sotatoakori akauari moiaākani tīkane. Hīsa. Hītotariko akauari sona —Pirato txana.

⁶⁶Ininiā isana iuaā. Akauari sona iteene itotinina īkapani. Itakarina Pirato takaōtxikare itore nopini. Sotatoakori iuaā kaikota. Imoiaārina akauari.

Xesosi Iuaīkana Auāki Inini

(Marko 16.1-8; Arókasi 24.1-12; Xoāo 20.1-10)

28 ¹Tomatiko ōti xipoka atoko, tomīko īkanōkapanika Maria Matarena, oa āto Maria pakini sari akauarimoni.

²Ninoa saāpotakasaaki, katimaritika itixi iakeēkata itapararitika. Iuaaaki Teoso nitiri iaxitikiri katxaka. Ikatapakiritari kai akauari tore, topāka itxa iua kai nopini. ³Itoō atokatxi iotximere atoko itxa. Imāka mapoa saro atoko itxa. ⁴Sotatoakori, akauari moiaākani, kikinanaākata, ipīkarauatinina. Irikana xitipeka. Ipīkani atokopeka itxana.

⁵Eereka ninoa sitoakoro apoka akauari. Teoso nitiri misākiretana: —!Hīpīkarauatape. Nimarotari hīte nitanātiniri Xesosi, aamina ĩpiriāmitakari nopini tokakitakori. ⁶!Auaika uai. Teoso ōkitikapekari iua. Ikara iua sāpiretapekai hīte. Uai hina. Hātamatari iīto mitxi auiniātaā.

Ininiā ninoa atamatari.

⁷—Katima hītxako imoianariakorimoni hīsini īkapani. Hīsāpiretana: “Iuaīkana auapeka itxa Xesosi. Teoso ōkitikapekari iua. Iua sari hīte apisapanika Kariréiamoni. Iuaā haōkitariko iua,” hītxako ninoamoni. Ikara atoko nitxa nisāpirena hītemoni —itxa Teoso nitiri.

⁸Ininiā ninoa takanapari akauari. Ipīkareritikana, ieneniritikana isana. Imitekana Xesosi moianariakorimoni ōkitikiniua isāpiretini tīkane.

⁹Ninoa mitekaāpotakasaaki, ipixinipokoriti Xesosi tokiā ninoamoni: —Hītepinini ina —itxana.

Ininiã ninoa kapotoreêkauan iua apisatoõ, maĩkakitita itxarina.

—Peerekai. Apiananiri pitxaua —itxanãtana.

¹⁰Ininiã Xesosi:

—Kona hĩpĩkarauatape. Nitariakorimoni hĩsa. Hĩsãpiretana Karirėiamoni isinina. Iuaã aõkitanonako nota —Xesosi txana ninoa Mariaakoro.

Ininiã ninoa sipe.

Sotatoakori Xesosi Akauare Moiaãkani

¹¹Sitoãkini sikasaaki, ãtikaka sotatoakori akauari moiaãkani kanapiriã sitatximoni. Isãpiretarina itikakitina sasetotxi auĩteakorimoni. ¹²Ininiã sasetotxi auĩteakori, kiomãtxiakori pakini apotiitaua ikara ene ixinikinina ĩkapani. Eereka isikarina itoro txineiro sotatomoni, atão imasãpiretakanina ĩkapani apanakinimoni.

¹³Ininiã sasetotxi auĩteakori, kiomãtxiakori pakini txana:

—Hĩtxariko apanakinimoni: “Xesosi moianariakori apoka ĩkanõka aimakasaaki. Iĩtirĩkarina Xesosi ĩto,” hĩtxako. ¹⁴Hĩauĩte Pirato imarotakasaakiri himakini, ininiã ate misãkiretariko iua, ininiã kona himisiritaãka himakini xika —itxarina sotatoakorimoni.

¹⁵Ininiã sotatoakori apakaparo txineiro, sãpireta itxarina kãkiti Xesosi moianariakori ĩtirĩkiniri Xesosi ĩto. Ikara aãpirena iaripireta Xoteoakorimoni. Uatxa apaka ikara aãpirena auiãkapanika.

Xesosi Apoka Imoianariakorimoni

(*Marko 16.14-18; Arókasi 24.36-49; Xoão 20.19-23; Átosi 1.6-8*)

¹⁶Õsi pakini Xesosi moianariakori sari oxiratarimoni Xesosi paniãtinimoni Karirėia tõpamoni. ¹⁷Ninoa atamatari Xesosi. Ikapotoreêkauana iua apisatoõ.

—Peerekai. Apiananiri pitxaua —itxanãtana.

Txamari ãtikaka kona iteene auikari iua Xesosi ininiãua.

¹⁸Xesosi apoka ninoa takote, misãkireta itxana ninoa:

—Teoso txĩkitakano itixine auakani auĩte nininiãua. Itxĩkitakano ĩkoraxiti auakani auĩte apaka nininiãua. Ininiã ikinika posotĩiretxi aua notamoni. ¹⁹Ininiã nipaniãtai. Hĩsako ikini uãkati kãkitimoni ikini itixitika. Hõerekana ninoa nisãkire. Hĩpatxisatana nisãkire kĩpitakani niri uãkaã, imi uãkaã, Erekari Matamatakoti uãkaã pakini hĩpatxisatanako. ²⁰Hõerekanako ninoa ikinika nipaniãtakiti ikaminina ĩkapani. Hĩxinikariko ia. Nota ãtipirika auako hĩtekata. Hĩtekata nauiniritika itixi xipokako —itxa Xesosi sãkire.